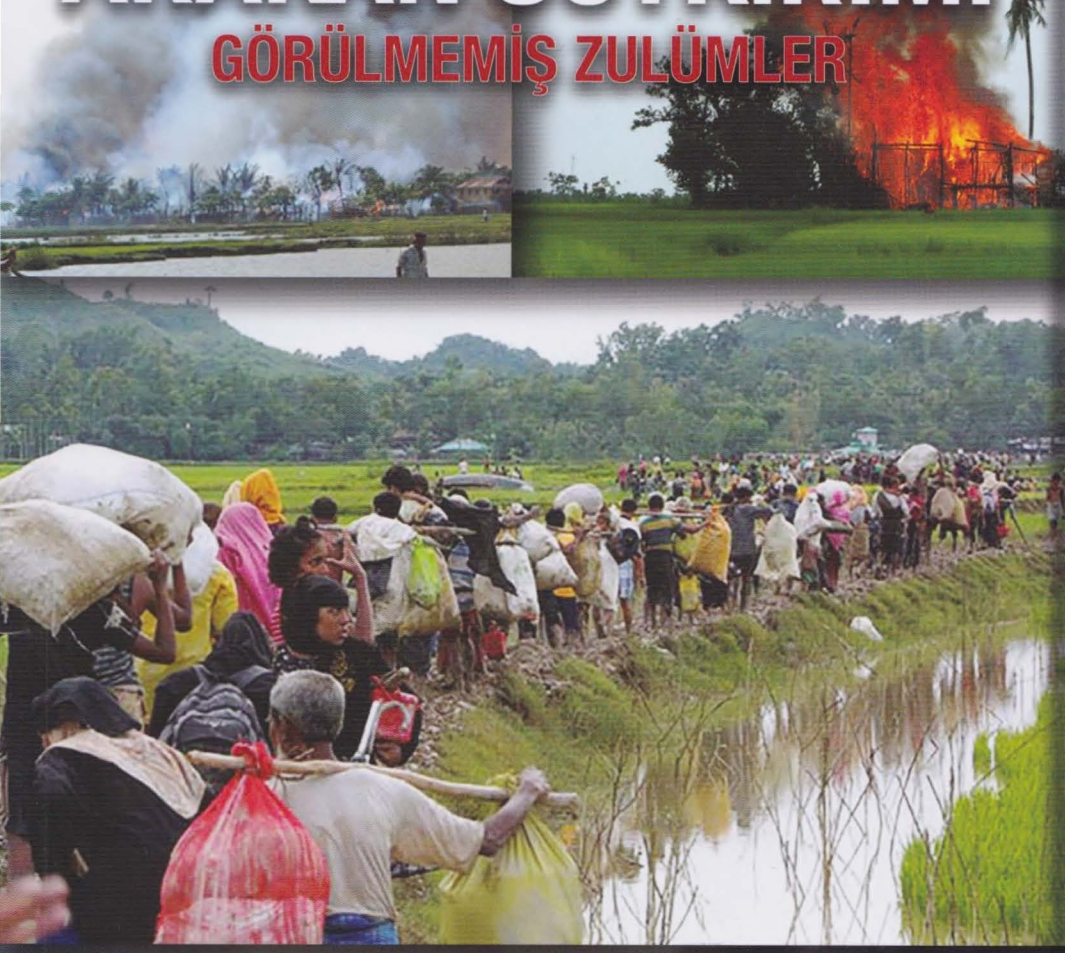

ARAKAN SOYKIRIMI

GÖRÜLMEMİŞ ZULÜMLER

Abdullâh ed-Dehlevî Hazretleri'nin
Hulefâsından Ebû Sa'îd el-Fârûkî
Hazretleri'nin Çocukları ve Halifeleri
Ahmet Mahmut ÜNLÜ sh: 4

Kur'an-ı Kerimden Bazı Ayetler
Çıkarılmalıdır İddiasında Bulunan
Asrın Ebu Cehilleri
Resul BÖLÜKBAŞ sh: 12

Arakan Dramı
Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL sh: 16

Tahrîfin Zirvesi:
Ebû Zeyd'e Reddiyeler -2-
Dr. İhsan ŞENOCAK sh: 58

Hayri Kırbasoğlu'nun İslâm'a ve
Ümmet'e Yamadığı Yakıştırmalar -2-
Hüseyin Avni KANSIZOĞLU sh: 74

Şeyhulislâm Müftî's-Sekaleyn Kemâl
Paşazâde (İbni Kemâl) -3-
Hasan KUDUOĞLU sh: 22

Müstakbel Muzafferiyetimizin Yegâne
Vesilesi: Sünnet-i Seniyye'ye İttibâ
Ömer Faruk KORKMAZ sh: 32

İsteği Olmaksızın Hesabındaki Paraya
Faiz Verilen Kişi O Parayı Ne Yapacak?
Hüsamettin VANLIOĞLU sh: 40

İslâm'da Aklın ve Naklin Yeri
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER sh: 46

Namazını Kılıp Duâsını Okuyan Kişiyi Öldürülmekten Kurtarmak İçin
4. Kat Semadan Meleğin İndiği Bir Hâcet Namazı sh: 96

Her Ayın, Özellikle de Safer Ayının Başında Okunarak Korkulardan Kurtulmaya ve
Zelil Durumdan Aziz Olmaya Vesîle Olacak Mühim Bir Duâ sh: 86-95

Safer Ayının Her Günü
Okunacak Bir Duâ
sh: 83-85

Safer Ayının İlk
Gece Namazı
sh: 85

Safer Ayının İlk Çarşamba
Gecesi Kılınacak Namaz
sh: 85

EDİTÖRDEN

Kurban Bayramı'na, **Arakan**'daki Müslümanlara yapılan insanlık dışı işkence ve katliam haberleriyle girdik. Oradaki Müslümanlar, Budist çeteler tarafından bayramda adeta kurban edildi.

Müslümanların kurban kesme ibadetine tahammül edemeyip eleştirenler, ne yazık ki, zalim Budist çetelerin Müslüman kurban etmelerine ses çıkartmadı.

Binlerce Arakan'lı Müslümanın yaşam hakları ellerinden alındı. Erkek, kadın, yaşlı, çocuk demeden dövülerek, kesilerek, diri diri yakılarak katledildi, köyleri ateşe verildi. Canını kurtarmak için perişan bir halde yollara dökülen halk, Budist çeteler tarafından acımasızca kurşunlandı. Bu vahşetten kurtulmak için Nehirden geçmeye çalışanların büyük çoğunluğu boğuldu ve yüzlerce Müslümanın cansız bedeni kıyıya vurdu.

Dünyanın öteki ucunda yaşanan bu vahşi soykırım, bu korkunç katliam hepimizi derinden etkiledi, içimizi acıttı, vicdanlarımızı sızlattı...

Yapılan katliamın tüyler ürperten gerekçesi

Arakan'daki bu insanlık dışı katliamı teşvik eden **As-hin Wirathu** adındaki Budist Rahip şöyle diyor:

“Bir yılan nerede olursa olsun zehirli dir. İşte Müslümanlar da böyledir. Yılanın başını küçükken ezeceksin...”

İşte **Arakan**'daki katliamları teşvik eden cani Budist rahipler, **Müslüman**'ı **“yılan”**a benzetip öldürülme-ri gerektiği hezeyanını savuruyorlar. Yani oradaki halk, sırf Müslüman oldukları için bu zulme maruz kaldılar. Tıpkı, **“Burûc”** süresinde zikredilen **“Ashâbı Uhdud”** tarafından yakılan müslümanlar gibi...

O devrin zalim müstekbirleri olan Ashabı Uhdud, hendekler kazıp ateşle doldurmuş ve Allah'a inananları diri diri yakmışlardı. Kendileri de ateş çukurlarının etrafında keyifle koltuklarına kurulup, hendeklerde cayır cayır yanan müminleri zevkle seyretmişlerdi.

Ashab-ı Uhdud, sırf mü'min olduklarından dolayı onları ateşte yaktılar. Nitekim Kur'an-ı kerim:

“Mü'minlerden intikam almalarının tek sebebi, Azîz ve Hamîd olan Allah'a inanmalarıydı” (Burûc: 8) buyuruyor.

O gün **Ashâb-ı Uhdud**, bu gün ise **Ashâb-ı Arakan...**

Arakan da adeta bir nevi hendek... Ve bu hendeklerde, sırf Müslüman oldukları için halk diri diri yakılıyor ve intikam alınıyor.

Bukatil devletin başında da **Aung San Suu Kyi** adında,

Nobel Ödüllü cani bir kadın var. Yapılan bu katliamlar ona göre **“yalan”**mış. Yalan öyle mi?.. Kıyıya vuran cesetler mi yalan!.. Cayır cayır yakılan köylerin, işkence edilen insanların, ağlaya ağlaya köylerini terk edip yollara dökülen insanların içler acısı görüntüleri mi yalan!..

Bu vahşeti Dünya gördü ama o cani kadın görememiş. Yani diğer din düşmanları gibi Müslümanlara yapılan vahşete kör, sağır ve dilsiz...

Ona boşuna **Nobel Ödülü** vermemişler demek ki. Müslümanları katledene Nobel Barış Ödülü... İşte Batının gerçek yüzü...

Kelaynak Kuşları'nın nesli tükenmesin diye bütçeler ayırıp hayvan hakları diye ortalığı ayağa kaldıran ama Müslüman katliamına sus-pus olup üç maymunu oynayan Batı... Onların gözünde kıyıya vuran yüzlerce Müslümanın cansız bedeninin, kıyıya vuran bir tane balina kadar değeri yok...

Hatırlarsanız, bütün dünya Arakan/Myanmar'daki vahşet haberleriyle çalkalanırken, **AB; “Gündemimizde Myanmar yok”** demişti. Tabi buna şaşırmadık, zira perde arkasındaki asil eli kanlı katiller kendileri...

Onlar Müslümanları sevmez, nefret ederler. İslam ülkelerindeki maşa olarak kullandıkları hainlerle, kukla liderlerle, Nobel ödüllü canilerle Müslümanlara zulmeder, baskı kurar, tepelerine bomba yağdırır, ateşlere atıp cayır cayır yakarlar. Sonra da koltuklarına oturup keyifle seyrederek. Tıpkı **Ashab-ı Uhdud** gibi...

Tabi zalim Ashâb-ı Uhdûd'un yaptıkları yanlarına kâr kalmadı, Allâh-u Teâlâ onları kendi yaptıkları ateşle helak etti. Darısı bu günkü küresel zalimlerin başına...

İslam coğrafyasındaki bu zulümlerin sona ermesi, akan kanların durması için, zalim Batı'dan ve cani USA'dan medet ummanın ne kadar anlamsız olduğunu bir kez daha gördük. Müslümanlar kendi göbeğini kendi kesmeli ve bir an önce **İslam Birliği** acilen ve mutlaka kurulmalıdır. Çünkü Müslümanlara yapılan zulümlere karşı bir yaptırım gücümüz olmadıkça, Müslüman öldürmenin bu kadar ucuz olmadığı ve bir bedeli olduğunu günümüz Firavunlarına öğretmedikçe bu zulümlerin sonu gelmez. Belki bu gün oradaki katliam durur ama yarın başka bir İslam beldesinde yeniden hortlar. Onun için **İslam Birliği artık şart olmuştur!..**

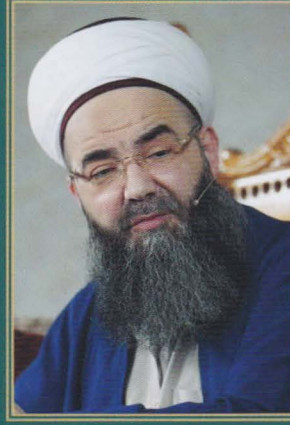
Müslümanlara yapılan zulümlerin bir an önce bitmesi, oluk gibi akan Müslüman kanının durması ve zalimlerin tek tek hesap verdiği günlerin bir an önce gelmesi niyazıyla...

Fi emanillah!

Mustafa Özşimşekler

İÇİNDEKİLER

HİNDİSTAN ZİYÂRETLERİ-8
SİLSİLE-İ MEŞÂYİHİMİZDAN
ABDULLÂH ed-DEHLEVÎ
HAZRETLERİ'NİN
HULEFÂSINDAN EBÛ SA'ÎD
el-FÂRÛKÎ HAZRETLERİ'NİN
NECL-İ ENCÂBÎ (KIYMETLİ
SOYU)

►4

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

LÂLEGÜL DERGİSİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ

Tuana Basın Yayın

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

GENEL MÜDÜR

Gürsel YILDIZ

REKLAM İLETİŞİM

reklam@lalegulyayinlari.com

YAYIN TÜRÜ

Aylık İlim-Kültür ve Fikir Dergisi

BASIM YERİ

Matsis Matbaa Hizmetleri
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No:51
Sefaköy / İSTANBUL
Tel: 0212 624 21 11
www.matbaasistemleri.com

YURTIÇİ ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)

150 TL

YURTDIŞI ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)

180 Euro

ABONELİK ÖDEMESİ İÇİN

BANKA HESAP BİLGİLERİ

Gürsel YILDIZ

VAKIF KATILIM TL HESABI

İBAN: TR51 0021 0000 0006 5865 8000 01

VAKIF KATILIM EURO HESABI

İBAN: TR40 0021 0000 0006 5865 8001 02

VAKIF KATILIM DOLAR HESABI

İBAN: TR67 0021 0000 0006 5865 8001 01

POSTA ÇEKİ HESAP NUMARASI

Gürsel YILDIZ

105 907 20

ABONE DAĞITIM

Tuana Basın Yayın
0212 435 10 58

ABONE İŞLEMLERİ

0212 435 10 58

ADRES

Tuana Basın Yayın
Çınar Mah. Osman Gazi Cad. No: 50/A
Bağcılar / İSTANBUL

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

- 30 YESEVİ YOLU - ARAKANA SEFER VAR
- 38 HİKEMİYYÂT
EFENDİ HAZRETLERİ'NİN İLMÎ KELÂMLARI
- 44 SÜNNET
HADİS-İ ŞERİFLER
- 52 BİR SAHÂBİYİ TANIYALIM
HZ. SEVDE BİNTİ ZEM'A
- 56 KISSADAN HİSSELER
ZOR ZAMANDA YAPILAN YARDIM
- 66 EDEBİYYÂT
O BÜYÜK MAHKEME'DE
- 72 HİKEMİYYÂT
HİKMETLİ SÖZLER

• DUALAR, ZİKİRLER ve FAZİLETLİ AMELLER •

- 82 Haram Ay Orucu
- 83 Muharrem Ayı Oruçları
- 83 Safer Ayının Her Günü Okunacak Bir Duâ
- 85 Safer Ayının İlk Gece Namazı
- 86 Safer Ayının İlk Çarşamba Gecesi Kılınacak Namaz
- 86 Her Ayın, Özellikle De Safer Ayının Başında Okunarak Korkulardan Kurtulmaya ve Zelil Durumdan Aziz Olmaya Vesîle Olacak Mühim Bir Duâ
- 95 Her Çarşambanın Uğursuzluğundan Korunmak İçin Her Salıyı Çarşambaya Bağlayan Gece Okunacaklar
- 96 İsteklere Nâil Olmak İçin Kılınacak Mühim Bir Hâcet Namazı

KUR'AN-I KERİMDEN BAZI AYETLER ÇIKARILMALIDIR İDDİASINDA BULUNAN ASRİN EBU CEHİLLERİ

■ RESUL BÖLÜKBAŞ

►12

ARAKAN DRAMI

■ Prof. Dr. AHMET ŞİMŞİRGİL

►16

DEVLET-İ ALİYYE'NİN ONUNCU VE EN ÇOK ESER YAZAN ŞEYHULİSLÂMİ MÜFTÜ'S-SEKALEYN KEMÂL PAŞAZÂDE (İBNİ KEMÂL) -3-

■ HASAN KUDUOĞLU

►22

MÜSTAKBEL MUZAFFERİYETİMİZİN YEGÂNE VESİLESİ: SÜNNET-İ SENİYYE'YE İTTİBÂ

■ ÖMER FARUK KORKMAZ

►32

KENDİ İSTEĞİ OLMAKSIZIN HESABINDAKİ PARAYA FAİZ VERİLMESİ DURUMUNDA BU FAİZİN, HARAMDAN KAÇINMAYAN BİRİNE VERİLMESİ GEREKTİĞİ SÖYLENİYOR BU DOĞRU MUDUR?

■ HÜSAMETTİN VANLIOĞLU

►40

İSLÂM'DA AKLIN VE NAKLİN YERİ

■ MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

►46

TAHRİFİN SIDRE-İ MÜNTEHÂSİ: NASR HAMİD EBÛ ZEYD -2-

■ Dr. İHSAN ŞENOCAK

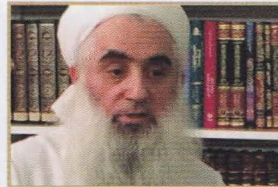
►58

İMÂM-I MA'SÛM es-SERHENDİ HAZRETLERİ'NİN MEKÂTİB-İ ŞERİFESİNDEN MÜNTEHABÂT

■ Süleyman KUKU

►68

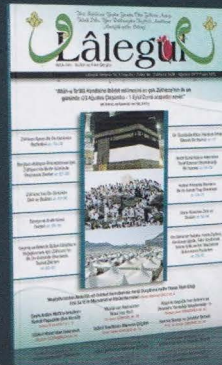
HAYRİ KIRBAŞOĞLU'NUN İSLÂM'A VE ÜMMET'E YAMADIĞI YAKIŞTIRMALAR -2-

■ HÜSEYİN AVNİ KANSIZOĞLU

►74

LALEGÜL DERGİSİ ABONELİK

LALEGÜL DERGİSİNE ABONE OLAN HERKESE GEÇMİŞ SAYILARDAN 12 ADET LALEGÜL DERGİSİ

**YURTIÇİ ABONELİK 150 TL
YUTDIŞI ABONELİK 180 EURO**

0212 912 10 06

www.herseybusepette.com

HEDİYE

Ebû Sa'îd el-Fârûkî Hazretleri'nin, şeyhi Abdullâh ed-Dehlevî Hazretleri ile yanyana medfun buldukları türbenin önden görünüşü

HİNDİSTAN ZİYÂRETLERİ-8

SİLSİLE-İ MEŞÂYİHİMİZDAN ABDULLÂH ed-DEHLEVÎ HAZRETLERİ'NİN HULEFÂSINDAN EBÛ SA'ÎD el-FÂRÛKÎ HAZRETLERİ'NİN NECL-İ ENCÂBİ (KIYMETLİ SOYU)

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

Bizlere Hindistan'da medfûn bulunan silsile-i aliyyemizin yüce ricâlini ve sâir meşâyihü ziyâret etmeyi nasîb eden **Rabbimiz**'e hamd ettikten ve **Rasûlü** ile Ehl-i Beyti'ne salât-ü selâm ettikten sonra!

Muhterem okurlarım! Geçtiğimiz 12., 1., 2., 5., 6., 7. ve 8. aylardaki yazılarımda Hindistan'da ziyâretleri ile şerefyâb olduğumuz zevât-ı kirâmdan **Muhammed Bâkîbillâh Hazretleri, İmâm-ı Rabbânî Hazretleri, İmâm-ı Ma'sûm Hazretleri** ile **Seyfüddîn Ebu'l-Berekât Hazretleri, Seyyid Nûr Bedâyûnî Hazretleri, Cân-ı Cânân-ı Mazhar**

Hazretleri, Abdullâh ed-Dehlevî Hazretleri'nden ve halîfelerinden bir nebze de olsa bahsetmişim.

Bu ay da inşâallâh silsile-i meşâyihimizden Hindistan'da medfûn bulunan yedi zattan sonuncusu olan **Abdullâh ed-Dehlevî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin, vefât edeceği hastalığı esnâsında "Benden sonra yerime siz oturursunuz." diyerek kendi tekkesine halîfe olarak tâyin ettiği **İmâm-ı Rabbânî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin torunlarından **Ebû Sa'îd el-Müceddidî el-Fârûkî Hazretleri**'nin oğlu **Ahmed Sa'îd Hazretleri**'nden, onun oğlu **Şâh Muhammed Ömer**

el-Fârûkî Hazretleri'nden ve onun kardeşi Muhammed Mazhar el-Fârûkî Hazretleri'nin terceme-i hâllerinden bir nebze de olsa bahsetmek istiyorum.

Allâh-u Te'âlâ cümlemize bu yüce zatların şefâatlerini nasîb eylesin. Âmîn!

EBÛ SA'ÎD el-FÂRÛKÎ HAZRETLERİ'NİN OĞLU VE HALİFESİ AHMED SA'ÎD el-FÂRÛKÎ HAZRETLERİ

Hindistan evliyâsının büyüklerinden-
dir. Abdullâh ed-Dehlevî (Kuddise Sirruhû)
Hazretleri'nin mürîdânının seçkinlerinden-
dir. Babası, geçen ay hayât-ı necîbe-
sinden bahsetmekle şerefyâb olduğumuz
Abdullâh ed-Dehlevî (Kuddise Sirruhû) Haz-
retleri'nin kendi dergâhına halîfe tâyin
ettiği Ebû Sa'îd el-Fârûkî Hazretle-
ri'dir.

Soyu şu silsile ile İmâm-ı Rabbânî
(Kuddise Sirruhû) Hazretleri'ne ulaşır:

- Ahmed Sa'îd el-Fârûkî (Kuddise Sirruhû)
Hazretleri

- Ebû Sa'îd el-Fârûkî (Kuddise Sirruhû)
Hazretleri

- Safiyyü'l-Kadr (Kuddise Sirruhû) Hazret-
leri

- Azîzü'l-Kadr (Kuddise Sirruhû) Hazretle-
ri

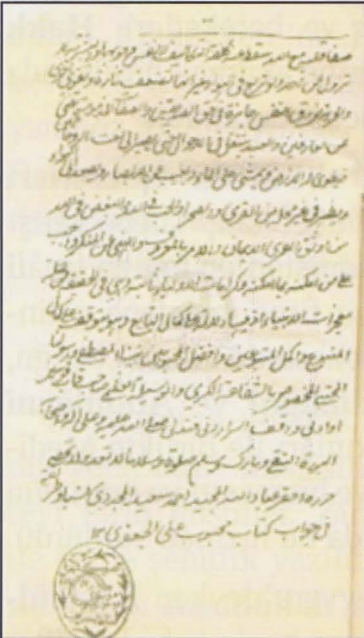
- Muhammed Îsâ (Kuddise Sirruhû) Haz-
retleri

- Muhammed Seyfüddîn Ebu'l-Be-
rekât el-Fârûkî (Kuddise Sirruhû) Hazretleri

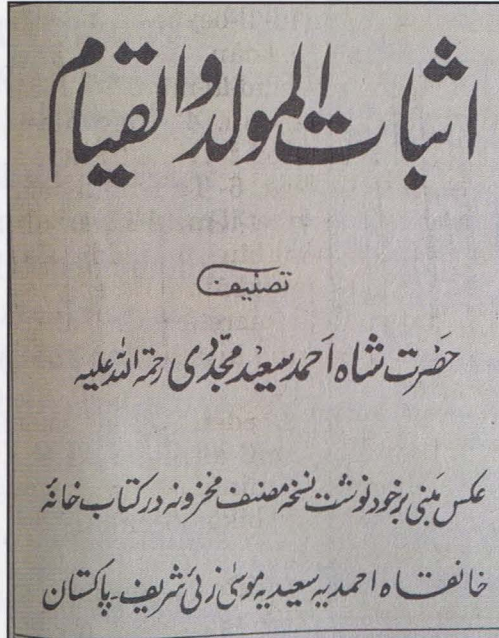
- İmâm-ı Muhammed Ma'sûm (Kuddise
Sirruhû) Hazretleri

- İmâm-ı Rabbânî Ahmed el-Fârûkî
(Kuddise Sirruhû) Hazretleri

1217 (1802) senesi Rebî'u'l-evvel ayın-
da, Hindistan'da Rampûr şehrine bağlı
Mustafaâbâd beldesinde dünyâya geldi.
Ahmed Sa'îd el-Fârûkî Hazretleri, kıy-
metli babası Ebû Sa'îd el-Fârûkî Haz-
retleri'nin en büyük oğlu idi.

Resim 1: Ahmed Sa'îd el-Fârûkî'nin
el yazısı örneği (İsbâtü'l-mevlidi ve'l-
kıyâm adlı eserinden)

Resim 2: İsbâtü'l-mevlid ve'l-kıyâm
kapak sayfası

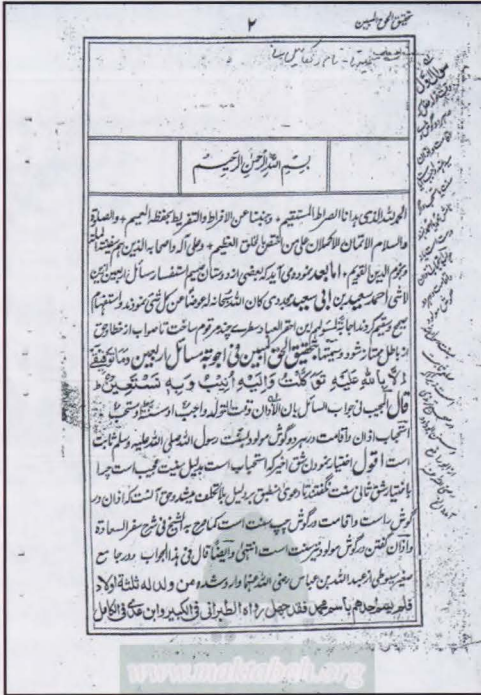

Resim 3: Ahmed Sa'îd Hazretle-
ri'nin Erba'a enhâr adlı eserinin
ilk sayfası

Ebû Sa'îd Hazretleri kıymetli cevher misâli olan bu oğlunu çok güzel terbiye edip yetiştirdi. Küçük yaşta Kur'ân-ı Kerîm'i ezberledi.

Ebû Sa'îd Hazretleri, mürşidi **Abdullâh ed-Dehlevî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nin sohbet ve hizmetlerinde bulunmaktaydı. **Ahmed Sa'îd Hazretleri** de babası ile birlikte o vilâyet güneşinin sohbetlerine devâm etmeye başladı ki bu sırada henüz on yaşında idi.

Abdullâh ed-Dehlevî (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri** onun evliyâlık yolundaki istîdâd ve kâbiliyetinin fevkalâde olduğunu keşf yolu ile anladığından dolayı onu çok sever ve iltifât ederdi. Onun terbiyesi ve yetişmesi ile bizzat alâkadar olup onu kendi evlâdı yerinde tutardı. Çok defâ "İnsanlardan bir çocuk istedim. **Ebû Sa'îd**'den başkası, çocuğunun işlerini bana havâle etmedi. (Çocuğunu yetiştirmem için bana teslim etmedi.)

Resim 4: Ahmed Sa'îd Hazretleri'nin Tahkîk'ü'l-hakkî'l-mübîn fî ecvibeti'l-mesâ'il-erba'in adlı eserinin ilk sayfası

Ben de onun çocuğunu (Ahmed Sa'îd'i) kendi evlâdım yerinde tutuyorum." buyurmuştur.

Ahmed Sa'îd el-Fârûkî Hazretleri hocasının yanında mânevî kemâlâta kavuştuktan sonra, onun emir ve işâretleri ile o zamanda bulunan âlimlerden zâhirî ilimlerdeki tahsilini de tamamladı. Böylece aklî ve naklî, zâhirî ve bâtınî ilimlerde pek derin ve çok ileri bir âlim, olgun ve kemâlât sâhibi bir velî oldu.

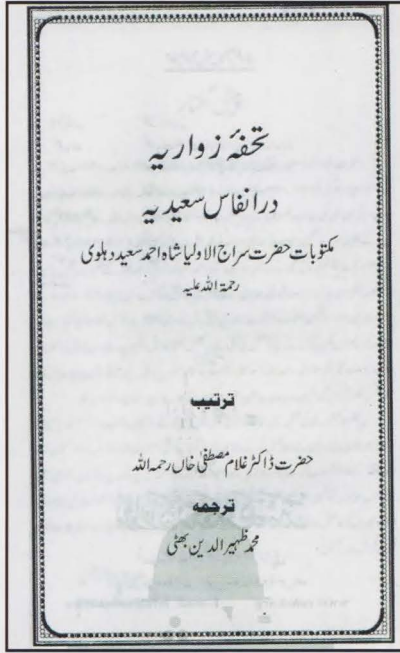
Diğer hocalarından tam bir icâzetle mezûn olup hilâfet aldığında daha yirmi yaşına girmemiş idi. Otuz iki yaşında iken de **Abdullâh ed-Dehlevî** (*Kuddise Sirruhû*) **Hazretleri**'nden icâzet alıp talebeleri mânevî olarak terbiye etmekle vazîfelendirildi.

Ebû Sa'îd Hazretleri hacca gittiğinde, yerine vekîl olarak bu oğlunu bıraktı. Babasının vefâtından sonra da yerine geçip onun vekîli oldu.

O da hocalarının yolu olan Müceddiyye tarîkatını yaymak, bu büyüklerin temiz kalplerinden nehirlere misâli gelmekte olan feyz ve bereketleri, **Hakk** âşıklarının kalplerine akıtmak husûsunda çok büyük hizmette bulundu.

Ahmed Sa'îd el-Fârûkî Hazretleri Delhi'de uzun müddet kalıp talebe yetiştirdikten sonra Hindistan'da İngiliz işgâli başlayıp büyük bir fitne meydana gelince 1274 (1858) senesinde çoluk-çocuğu, kardeşleri **Abdülmügnî** ve **Abdülğanî** ve diğer bâzı yakınları ile birlikte Medîne-i Münevvere'ye hicret etti ve ömrünün sonuna kadar orada bu hizmeti sürdürdü.

Medîne-i Münevvere'deyken **Rasûlül-lâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in kabr-i şerîflerini ziyâret ettikçe daha yüksek mârifetlere sâhip oldu.

Resim 5: Ahmed Sa'îd Hazretleri'nin Mektûbât-ı Ahmediyye adlı eserinin Urduca tercümesinin kapak sayfası

Bu sırada kendisine “Seni ve kıyâmete kadar seninle tevessül edenleri (seni vesîle ederek bana duâ edenleri) af ve mağfiret eyledim.” ilhâmı geldi.

Bu mübârek zat 1277 (1860) senesi Reb‘u’l-evvel ayının ikinci günü öğle ile ikindi arasında karın ağrısı ve hummâ hastalığından vefât etti. Vefâtında Medîne-i Münevvere’de **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in mübârek mihrabının yanında bulunuyordu. Cenâze namazı Ravza-i Mutahhara’da kılınıp Bakî’ kabristanında, **Hazreti Osmân** (Radiyallâhu Anh) in yakınına defnolundu. Vefâtına:

«عَاشَ سَعِيدًا مَاتَ شَهِيدًا.»

“Sa’îd (mutlu) olarak yaşadı, şehit olarak vefât etti.” mânâsındaki Arapça ibâreyi târih düştüler. Zîra karın hastalığı ile ölene şehitlik yazıldığı hadîs-i şerîfle sâbittir ki **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

«الْمَبْطُونُ شَهِيدٌ.»

“Karın ağrısı ile ölen şehittir.” (el-Buhârî, el-Merzâ:29, no:5401, 5/2165)

Ahmed Sa’îd Hazretleri’nin büyükten küçüğe doğru sırasıyla **Abdürreşîd**, **Muhammed Ömer** ve **Muhammed Mazhar** adında üç oğlu vardı ki hepsi de âlim şahsiyetlerdi. **Abdürreşîd** babasının vefâtından sonra kardeşlerinin ve ihvânın karârıyla babasının yerine geçmiş ve talebeleri irşâda devâm etmiştir. Bu zat 1287 (1870) târihinde Mekke-i Mükerrreme’de vefât edip Cennetü’l-Me’lâ’da **Hadîce** (Radiyallâhu Anhâ) vâlidemizin türbesinin önüne defnedilmiştir.

Bunlardan başka, **Abdülhamîd** ve **Rûşenârâ** isimlerinde bir erkek ve bir kız evlâdı daha olup bu ikisi küçük yaşta vefât etmişlerdi.

Oğullarından **Muhammed Mazhar Efendi**, babası hakkında “*el-Menâki-bu’l-Ahmediyye ve’l-makâmâtü’s-Sa’îdiyye*” adlı bir eser kaleme almış ve bu kitapta babasının hâllerinden, halîfelelerinden, kerâmetlerinden ve kıymetli sözlerinden bahsetmiştir. Bu eser Kazan’da 1896 yılında basılmıştır.

Ahmed Sa’îd Hazretleri’nin kıymetli eserleri olup bâzılarının isimleri şöyledir:

- “*Sa’îdü’l-beyân fî mevlidi Seyyidi’l-insi ve’l-cân*”

- “*ez-Zikru’s-şerîf fî isbâti’l-mevlidi’l-münîf*”

- “*İsbâtü’l-mevlidi ve’l-kıyâm*” (Bkz:Resim-1 ve 2)

- “*el-Fevâidü’z-zâbita fî isbâti’r-râbita*”

- “*el-Enhâru’l-erba’a der beyânı selâsil-i erba’a*” (Bkz:Resim-3)

- “*Tahkîkû'l-hakki'l-mübîn fî ecvibeti mesâili erba'in*” (Bkz:Resim-4)

- “*el-Hakku'l-mübîn fi'r-reddi 'ale'l-vehhâbiyyîn*”

- “*Mektûbât-ı Ahmediyye (Tuhfe-i Zev-vâriyye)*” (Bkz:Resim-5)

(Hocazâde Ahmed Hilmî, *Hadîkatü'l-evliyâ*, sh:139; 'Ömer Rızâ el-Kehhâle, *Mu'cemü'l-müellifîn*, 1/232; 'Abdülmeccid el-Hânî, *el-Kevkebü'd-düriyye 'ale'l-Hadâiki'l-verdiyye fî ecillâi's-sâdâti'n-Nakşibendiyye*, sh:642-644; Muhammed Murâd el-Mînzelevî -Mu'arribü'l-Mektûbât-, *Nefâisü's-sânihât fî tezyîli'l-bâkiyâti's-sâlihât -Reşhât zeylinde-*, sh:98-115; *Türkiye Gazetesi, İslâm Âlimleri Ansiklopedisi*, 17/327)

AHMED SA'İD el-FÂRÛKÎ HAZRETLERİ'NİN OĞLU VE EBU'L-HAYR el-FÂRÛKÎ'NİN BABASI MUHAMMED ÖMER EFENDİ HAZRETLERİ

Ahmed Sa'îd Hazretleri'nin ikinci oğlu Muhammed Ömer Hazretleri 1244 (1829) senesinde doğmuştur.

Muhammed Ömer Hazretleri'nin ağabeyinin ismi Abdülhamîd idi. O küçük yaşta vefât edince babası Ahmed Sa'îd Hazretleri çok üzülmüştü.

Bu sebeple talebelerinden Alebe nâmındaki bir zâtı mânevî yardımlarını istemek için Bâkîbillâh (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri'nin kabrine gönderdi. Alebe yola çıkararak Delhi'ye geldi ve Bâkîbillâh (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri'nin kabrine varıp duâ etti. O sırada kendisini bir uyku hâli kapladı ve uyuya kaldı. Rüyâsında Bâkîbillâh (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri ona: “Allâh-u Te'âlâ ona uzun ömürlü, hayırlı ve sâlih bir çocuk verecektir. Biz ona Ömer ismini verdik.” buyurarak müjde verdi.

Resim 6: İmâm-ı Rabbânî Hz.nin torunlarından Muhammed Mazhar Efendi'nin babası Ahmed Sa'îd Hz.ni anlattığı *el-Menâkibu'l-Ahmediyye ve'l-makâmâtü's-Sa'îdiyye* isimli eserinin ilk sayfası

Bu müjdeden bir süre sonra doğan çocuğa Bâkîbillâh (*Kuddise Sirruhû*) Hazretleri'nin koyduğu ismi verdiler. Babası onu diğer kardeşlerinden daha fazla severdi.

Muhammed Ömer Hazretleri dokuz yaşında Kur'ân-ı Kerîm'i ezberledi. Sarf, nahiv, mantık ve kelâm ilmini Mevlânâ Şeyh Habîbullah Mülânî'den öğrendi. Fıkıh, hadîs, ahlâk ve tasavvuf ilimlerinden olan “İbni Mâce” şârihi Abdülğani el-Müceddidî Hazretleri'nden öğrendi.

Muhammed Ömer Hazretleri yirmi iki yaşına gelince, Mu'înüddîn-i Çeştî Hazretleri'nin kabrini ziyâret için babasından izin istedi. Babası gitmesine izin vererek, berâberinde iki talebesini de gönderdi. Çeştî Hazretleri'nin kabrini ziyâret için türbede bir süre kaldı. Mu'înüddîn-i Çeştî Hazretleri'nin rûhâniyetlerinden istifâde etti.

Muhammed Ömer Hazretleri babasının vefâtından önce Mekke-i Mükerrerme'ye gitti.

Hac farîzasını yerine getirdikten sonra, Medîne-i Münevvere'ye gitti. **Rasûlül-lâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in kabr-i şerîfini ziyâret ederek, onun feyz ve bereketlerine kavuştular.

Muhammed Ömer Hazretleri babasının vefâtından sonra Mekke-i Mükerrere'de yerleşti. Burada seyr-i sülûk ile meşgul oldu. İşraktan ve öğleden sonra, akşam ile yatsı arasında talebelere ders verirdi.

Çok Kur'ân-ı Kerîm okurdu ve çok ibâdet ederdi. Vücûdu zayıf ve hastalığı çok olmasına rağmen bütün ibâdetleri yapardı.

Onun o kadar hâlsiz ve güçsüz bir görünüşü vardı ki, onu gören namaz kılması, oruç tutması değil, konuşmaya bile gücünün yetmeyeceğini düşünürdü. Hâlbuki o, hastalık ve elemelere aslâ aldırılmazdı. İbâdet ve tâatla gününü geçirirdi. Terâvih namazlarında uzun sûreler okurdu.

Muhammed Ömer Hazretleri 1862 senesinde bir gemi ile Cidde'den Mısır'a gitti. Kâhire, İskenderiyye, Filistin ve çeşitli bölgelerdeki mübârek yerleri ve İslâm âlimlerinin kabirlerini ziyâret etti.

Molla Ebu'l-Berekât Buhârî bu ziyârette görülenleri tafsîlatlarıyla bir kitap hâlinde yazmıştır.

Muhammed Ömer Hazretleri orta boylu, heybetli, huşû sâhibi bir zat idi. Bütün ibâdet ve tâatlarını tam bir kalp huzûru içerisinde yapardı. **Rasûlül-lâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in mübârek ahlâkı ile ahlâklanmıştı.

Haremeyn-i Şerîfeyn'de senelerce irşâd vazîfesiyle meşgul olduktan sonra Hindistan'a dönmüş ve 1298 (1881) senesinde Rampûr'da vefât etmiştir.

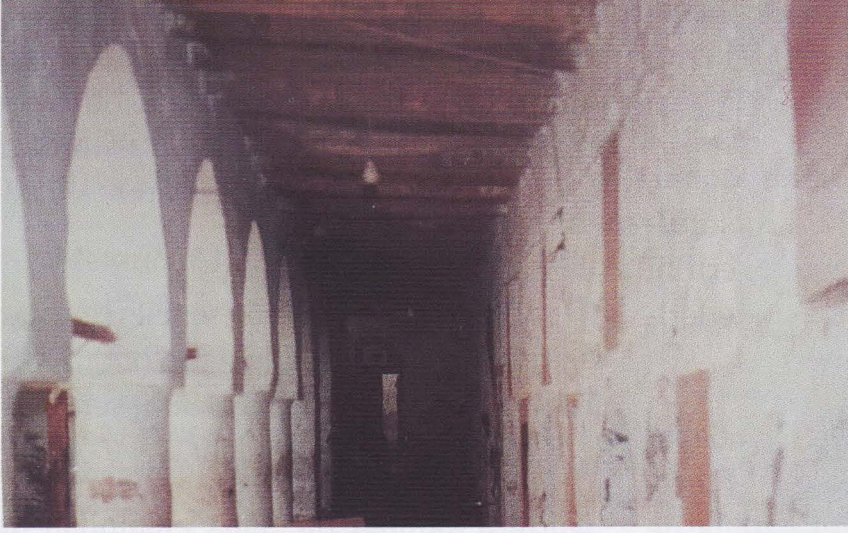
Türbesi Râmpûr'da, Şâh Cemâlullah'ın künbetine bitişik batı tarafındadır.

Muhammed Ömer Hazretleri'nin en meşhur talebesi, oğlu **Ebü'l-Hayr el-Fârûkî Hazretleri**'dir ki İngilizler'in 1857'deki Hint ayaklanmasını bastırması sırasında yıkılan **Abdullâh ed-Dehlevî** (Kuddise Sirruhû) **Hazretleri**'nin dergâhı bu zat tarafından ihyâ edildiğinden dolayı, dergâh kendisine nisbetle "Dergâh-ı Şâh Ebü'l-Hayr" olarak tanınmaktadır.

(Muhammed Murâd el-Minzelevî -Mu'arribü'l-Mektûbât-, Nefâisü's-sânihât fî tezyîli'l-bâkiyâti's-sâlihât -Reşehât zeylinde-, sh:115-131; Ebu'l-Hasen Zeyd ibnü Ebi'l-Hayr el-Fârûkî, Makâmât-ı ahyâr, sh:93; Türkiye Gazetesi, İslâm Âlimleri Ansiklopedisi, 18/141-144)

Resim 10: Muhammed Mazhar Efendi Hazretleri'nin 1293 (1876) tarihinde Medîne'de inşa ettirdiği Mazharî Ribât'ın iç tarafı

Resim 11: Muhammed Mazhar Efendi Hazretleri'nin 1293 (1876) târihinde Medîne'de inşa ettirdiği Mazharî Ribâtî'nın alt katındaki kütüphâne

AHMED SA'İD el-FÂRÛKÎ HAZRETLERİ'NİN DİĞER OĞLU MUHAMMED MAZHAR EFENDİ HAZRETLERİ

Muhammed Mazhar Efendi Hazretleri, Ahmed Sa'îd el-Fârûkî Hazretleri'nin en küçük oğludur. 1248 (1832) senesinde Hindistan'ın Delhi şehrinde Abdullâh ed-Dehlevî (Kuddise Sirruhû) Hazretleri'nin hangâhında dünyâyâ geldi.

Muhammed Mazhar Efendi Hazretleri doğduğu zaman kıymetli dedesi **Ebû Sa'îd Hazretleri** ona, **Efendimiz Muhammed (Aleyhisselâm)**ın güzel ahlâkı ile ahlâklanması, onun yolunda bulunması için "**Muhammed (Aleyhisselâm)**ın güzel ahlâkının kendisinde görüldüğü kimse" mânâsına gelen **Mazhar-ı Muhammed** ismini verdi. Doğum târihine de yine bu mânâyâ gelen:

«مَظَاهِرِ مُحَمَّدِيٍّ»

"Mezâhir-i Muhammedî" sözü ile ebced hesâbına göre târih düşürüldü.

Daha çocuk yaşta iken dedesi **Ebû Sa'îd Hazretleri** bu torununu çok sever ve "Bu çocukta yüksek ilim kokusu var. Yakında şânı her tarafta duyulacak ve herkes feyzinden istifâde edecektir." buyururdu. Hakîkaten de **Muhammed Mazhar Efendi Hazretleri** çok kısa zamanda yetişti. Dokuz yaşında Kur'ân-ı Kerîm'i ezberledi. Babasından zâhirî ve bâtinî ilimleri öğrenerek, kısa zamanda tahsilini tamamladı. **Rasûlül-lâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)**e tam bir muhabbetle bağlı, sâdık bir âşık idi.

İmâm-ı Rabbânî (Kuddise Sirruhû) Hazretleri'nin "Mektûbât-ı Şerîfesi"ni iki defâ babasına baştan sona okudu. 22 yaşında babasından icâzet alıp mürîdlere teveccüh etmeye başladı.

Babaları ve hocaları gibi **Muhammed Mazhar Efendi Hazretleri** de kerâmetler ve fazîletler hazînesi idi.

Devamlı ibâdet ve tâat ile meşgul olur, Kur'ân-ı Kerîm'i haftada bir defâ hatmederdi. Her Ramazan ayında "**Buhâri-yi Şerîf**"i, her Zülhicce'nin ilk on gününde de "**Sahîh-i Müslim**"i hatmederdi. Pazartesi ve perşembe günleri oruç tutardı.

Muhammed Mazhar Efendi Hazretleri 1301 (1883) senesinde Muharrem ayının on birinde Medîne-i Münevver'e de vefât etti. Kabri mübârek babasının yanında, **Hazreti Osmân Efendimiz (Radıyallâhu Anh)**ın kabri şerîfi civârındadır.

Geride de zikrettiğimiz üzere **Muhammed Mazhar Efendi**, babası hakkında **“el-Menâkibu'l-Ahmediyye ve'l-makâmâtü's-Sa'îdiyye”** adlı bir eser kaleme almış ve bu kitapta babasının hâllerinden, halîfelerinden, kerâmetlerinden ve kıymetli sözlerinden bahsetmiştir. Bu eser Kazan'da 1896 yılında basılmıştır. (Bkz:Resim-6)

Ayrıca **Mazhar Efendi**, **“Mektûbât”**ı Arapça'ya çeviren **Muhammed Murad Remzî el-Minzelevî** (Rahimehullâh)ın da şeyhidir.

Muhammed Mazhar Efendi Hazretleri Medîne-i Münevvere'de babasının vefâtından sonra onun yerine geçip hizmete devâm etmiştir. 1293 (1876) yılında Medîne-i Münevvere'de üç katlı bir tekke binâsı yaptırmıştır ki birinci katını kütüphâne, ikinci katını medrese, üçüncü katını da sohbethâne olarak kullanırdı.

Burada yeri gelmişken şu mâlûmâtı da arz etmek isterim ki bu fakir 1981 senesinde **Mahmud Efendi Hazretlerimiz** ile hacca gittiğimizde kendisinden bahsettiğimiz **Muhammed Mazhar Efendi Hazretleri**'nin torunlarından, dedesinin ismiyle müsemmâ (isimlenen) ve Medîne-i Münevvere'deki bu Mazharî

Resim 12: Muhammed Mazhar Efendi Hazretleri'nin 1293 (1876) tarihinde Medîne'de inşâ ettirdiği Mazharî Ribâtî'nin inşâ levhası

Ribâtî'nin son şeyhi olan **Muhammed Mazhar Efendi**'nin misâfiri olmuştuk. (Bkz:Resim-7, 8, ve 9)

Mazharî Ribâtî'nin Kitâbesi: (Bkz:Resim-12)

مَكَانٌ عُدَّ لِلْعُلَمَاءِ نِدْبًا وَلِلْعِبَادِ وَالزُّهَادِ مَثْوَى
بِهِ لِلْأَحْمَدِيِّينَ الْأَعَالِي شَيْخِ النَّقْشَبَنْدِيِّينَ مَأْوَى
رِجَالٍ لِلْعِبَادَةِ قَدْ تَخَلَّوْا بِهِ أَذْكَارُهُمْ لِلَّهِ نَجْوَى
وَفِيضُ الْحَقِّ أَرْحَهُ مَكَانٌ بِهِ عِلْمٌ وَإِرْشَادٌ وَتَقْوَى

“Bir mekân ki âlimler meclisi, Âbitler ve zâhitler için de ikâmetgâhtır.

Yüce mertebe sâhipleri Ahmetler için, O Nakşibendî şeyhleri için sığınaktır.

Oyüceerlerkiibâdetiçinhalvetegirdiler, O mekânda **Allâh**'ı gizlice zikrettiler.

‘**Hakk**’ın feyzi’ (ibâresi) ile târih düşülen o mekân ki, İlim de ondadır, irşâd da ondadır, takvâ da.”

(Hocazâde Ahmed Hilmî, Hadîkatü'l-evliyâ, sh:162; Ebu'l-Hasen Zeyd ibnü Ebi'l-Hayr el-Fârûkî, Makâmât-ı ahyâr, sh:90; Türkiye Gazetesi, İslâm Âlimleri Ansiklopedisi, 18/138)

İnşaallah birdahaki ay Rebiulevvel olması hasebi ile, **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ile alakalı bir önyazı hazırlamayı düşünüyorum. Yer kalırsa önümüzdeki ay, yer kalmaz ise bir sonraki ay, Efendi Hazretlerimizle yaptığımız bu hacda Muhammed Mazhar Efendi ile görüşmemizi, onun otelinde misafir kalmamızı ve yaşadığım bazı hatıratımı sizlere arz etmeye çalışacağım. **Allâh-u Te'âlâ** müyesser eylesin. Amîn.

RESUL BÖLÜKBAŞ

KUR'AN-I KERİMDEN BAZI AYETLER ÇIKARILMALIDIR İDDİASINDA BULUNAN ASRIN EBU CEHİLLERİ

Kur'an-ı Kerim ayetleri ve ayetlerle sabit olan ahkâmı asrın insanlarına tatbik edilmesini uygun görmeyenler Yüce Peygamberimizin hatemül enbiya olduğunu kabul etmemek suretiyle ahzab suresinin 40. Ayetini de kabul etmemiş oluyorlar. Şöyle ki;

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾

Meal

Muhammed, sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat o, Allah'ın Resülü ve nebilerin sonucusudur. Allah her şeyi hakkıyla bilendir. (40)

Mademki Muhammed (*aleyhisselam*) hatemul enbiya ona indirilen Kur'an da hatemul kütüp'tür yani beşeriyetin dünya ve ahiret saadetini tanzim eden en son kitaptır. Hal böyle olunca Kur'an ı Kerimin bazı ayetlerini kurandan çıkarmamız lazımdır diyenler örneğin; miras hukukundan bahseden ayetleri çıkarmamızı söylemektedirler.

Nisâ Sûresi 11. 12. 13. 14. Ayeti kerimelerinde şöyle buyurur;

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ فَإِن كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثَلَاثَا تَرَكَ وَإِن كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِن لَّمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَتُهُ أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ

الثُّلُثَ فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِإِمَّةِ السُّدُسِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفَعًا فَرِيضَةٌ مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١﴾ وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِينَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَلَهُنَّ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَتُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمْنُ مِمَّا تَرَكَتُمْ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تَوْصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَإِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَالَةً أَوْ امْرَأَةً وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا السُّدُسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرِ مُضَارٍّ وَصِيَّةً مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٢﴾ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ الْقَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٣﴾ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٤﴾

Meal

Allah size, çocuklarınız (ın alacağı miras) hakkında, erkeğe iki dişinin payı kadarını emreder. (Çocuklar sadece) ikiden fazla kız iseler, (ölenin geriye) bıraktığının üçte ikisi onlarındır. Eğer kız bir ise (mirasın) yarısı onundur. Ölenin çocuğu varsa, geriye bıraktığı maldan, ana babasından her birinin altında bir hissesi vardır. Eğer çocuğu yok da (yalnız) ana babası ona varis oluyorsa, anasına üçte bir düşer. Eğer kardeşleri varsa anasının hissesi altında birdir. (Bu paylaşırma, ölenin) yapacağı vasiyetten ya da borcundan sonradır.

Babalarınız ve oğullarınızdan, hangisinin size daha faydalı olduğunu bilemezsiniz. Bunlar, Allah tarafından farz kılınmıştır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. (11)

Eğer çocukları yoksa, karılarınızın geriye bıraktıklarının yarısı sizindir. Eğer çocukları varsa, bıraktıklarının dörtte biri sizindir. (Bu paylaşırma, ölen karılarınızın) yaptıkları vasiyetlerin yerine getirilmesi, yahut borçlarının ödenmesinden sonradır. Eğer sizin çocuğunuz yoksa, bıraktığının dörtte biri onlarındır. Eğer çocuğunuz varsa bıraktığının sekizde biri onlarındır. (Yine bu paylaşırma) yaptığınız vasiyetin yerine getirilmesinden, yahut borçlarınızın ödenmesinden sonradır. Eğer kendisine varis olunan bir erkek veya bir kadının evladı ve babası olmaz ve bir erkek veya bir kız kardeşi bulunursa ona altında bir düşer. Eğer (kardeşler) birden fazla olurlarsa, üçte birde ortaktırlar. (Bu paylaşırma varislere) zarar vermeksizin yapılan vasiyetin yerine getirilmesinden, yahut borcun ödenmesinden sonra yapılır. (Bütün bunlar) Allah'ın emridir. Allah hakkıyla bilendir, halimdir (hemen cezalandırmaz, mühlet verir.) (12)

İşte bu (hükümler) Allah'ın koyduğu sınırlarıdır. Kim Allah'a ve Peygamberine itaat ederse, Allah onu, içinden ırmaklar akan, içinde ebedi kalacakları cennetlere sokar. İşte bu büyük başarıdır. (13)

Kim de Allah'a ve Peygamberine isyan eder ve onun koyduğu sınırları aşarsa, Allah onu ebedi kalacağı cehennem ateşine sokar. Onun için alçaltıcı bir azap vardır. (14)

Bu ayetlerden açıkça anlaşılıyor ki miras hukuku Cenab-ı Mevla'nın indinde çok çok önemli olduğu için bütün hak sahiplerinin hakkını ayetlerde tek tek zikretmiştir. Birkaç mesele dışında neredeyse Peygamberimizin sünnetine müracaat etmeksizin miras hukukunu çözebilemekteyiz. Yüce Rabbimiz ibadetle alakalı şer'i hükümleri mücmel (özet) olarak zikrederken örneğin; namaz ve zekat hakkındaki ayetler mücmel olup Yüce Peygamberimizin tatbikatı ve sözleriyle tefsir edilmektedir. Miras hukukuyla alakalı ayetlere gelince görüldüğü gibi herkesin hakkı müfesser bir şekilde beyan edilmektedir. Bu da Cenab-ı Hakk'ın mal mülkle ilgili hususları beşeriyetin anlayışına terk edilmeyecek kadar önemli olduğundan bizatihi kendi tarafından beyan edilmesini uygun görmüştür. Ve sonunda da bunlar Allah'ın koyduğu sınırlar olduğunu beyan ederek kıyamete kadar bu hükümlerin devam etmesi gerektiğini anlatmaktadır. Zira son Peygamber olan Hz. Muhammed (*Sallallahu aleyhi ve sellem*) den sonra Peygamber gelmeyeceğine göre yukarıda zikredilen bu dört ayet ve dört ayetle sabit olan hükümleri nesh eden kimdir!?. Bu ayetlerin Kur'an'dan çıkarılmasını isteyen kimseler Allah tarafından gönderilmiş Peygamberler midir!?. Yoksa bunlar müseylemetül kezzap mıdır!?. Bir de Hızır (Aleyhisselam) ile Musa (Aleyhisselam) arasında geçen kıssayı garip görüp bu ayetlerin de Kur'an'dan çıkarılmasını söylemektedirler.

Kehf Sûresi 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. Ayeti kerimelerinde şöyle buyrulur;

فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٥﴾ قَالَ لَهُ مُوسَى

هَلْ آتَيْتُكَ عَلَىٰ أَنْ تُعَلِّمَنِي مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا ﴿٦٦﴾ قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٦٧﴾ وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ﴿٦٨﴾ قَالَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٦٩﴾ قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحَدِّثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٧٠﴾ فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخْرَقْتُهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ﴿٧١﴾ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٢﴾ قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُزْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عَسْرًا ﴿٧٣﴾ فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ قَالَ أَقْتَلْتُمْ نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا نُكْرًا ﴿٧٤﴾

Meal

Derken kullarımızdan bir kul buldular ki, biz ona katımızdan bir rahmet vermiş, kendisine tarafımızdan bir ilim öğretmiştik. (65) Mûsâ ona, “Sana öğretilen bilgilerden bana, doğruya iletici bir bilgi öğretmen için sana tabi olayım mı?” dedi. (66) Adam şöyle dedi: “Doğrusu sen benimle beraberliğe asla sabredemezsin.” (67) “İç yüzünü kavrayamadığın bir şeye nasıl sabredebilirsin?” (68) Mûsâ, “İnşallah beni sabırlı bulacaksın. Hiçbir işte de sana karşı gelmeyeceğim” dedi. (69) O da şöyle dedi: “O halde eğer bana tabi olacaksan, ben sana söylemedikçe hiçbir şey hakkında bana soru sormayacaksın.” (70) Derken yola koyuldular. Nihayet, bir gemiye bindiklerinde (adam) gemiyi deldi. Mûsâ, “Sen onu içindekileri boğmak için mi deldin? Doğrusu, şaşılacak bir iş yaptın.” dedi. (71) Adam, “Sen benimle beraberliğe asla sabredemezsin, demedim mi?” dedi. (72) Mûsâ, “Unuttuğum için bana çıkışma ve bu işimde bana

güçlük çıkarma!” dedi. (73) Yine yola koyuldular. Nihayet bir erkek çocukla karşılaştıklarında adam (hemen) onu öldürdü. Mûsâ, “Bir cana karşılık olmaksızın suçsuz birini mi öldürdün? Andolsun çok kötü bir iş yaptın!” dedi. (74)

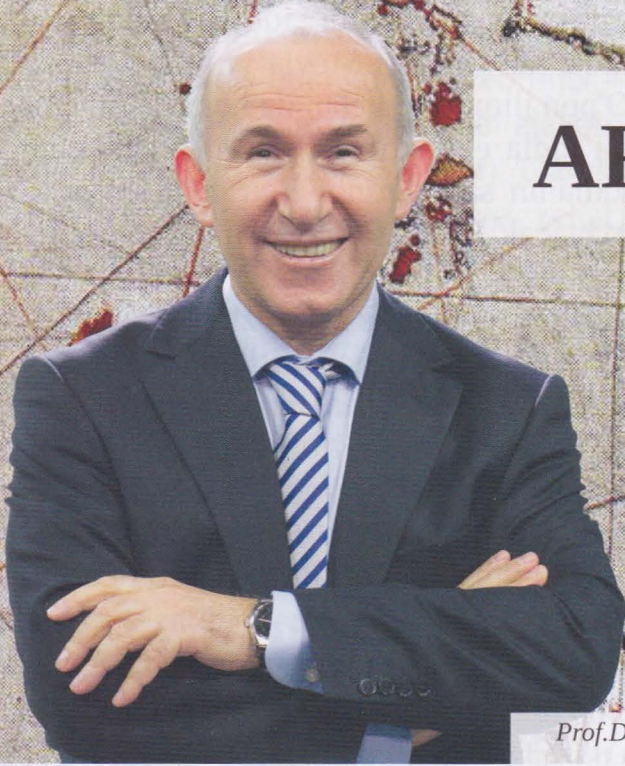
Bu ayetlerin ifade ettiği haberleri mütevatir olduğu halde “beyefendilerin” akıllarına ve sapık olan mantıklarına ters geliyor diye bu ayetleri Kur’an’dan çıkarmak istemektedirler. Sormak lazım; bunlar Allah’ın gönderdiği ayetler midir yoksa beşer tarafından uydurulmuş hurafe midir? Yüce Peygamberimizin mübarek ağzından bu ayetler, ayet diye işitildiğine göre bütün bunlar Allah-ü Tala hazretlerinin beyan ettiği haberlerdir. Bunların uydurma olduğunu iddia etmek Yüce Peygamberimizin vahye muhatap olmadığını ve keyfi beyanlarda bulunduğunu iddia etmektir. İşte bu iddia sahibini Müseylemetül kezzab eder.

Yok, eğer bunların Allah’ın (*Celle celaluhu*) ayetleri olduğunda şüphe yoksa bu ayetler bir hüküm ifade etmeyip sadece kıssa ve haberden ibaret olduğunu kabul ettiğimize göre, “bu ayetlerin ve bu kıssaların doğru olmadığını” iddia etmektir. Bu iddia ise Cenab-ı Mevla’yı tekzip etmek O'nun ilimde ve kelamda noksan olduğunu iddia etmektir. Böyle düşürsek bu iddianın sahiplerinin Ebu cehilleri aramayacak kadar sapık olduklarını söyleyebiliriz. Aziz milletimiz bunlara asla prim vermemekte ve sözlerine asla itibar etmemektedirler. Milletimiz bu gibi sapık düşüncelilerin hiçbir düşüncesine iştirak etmedikleri gibi cenazelerine dahi katılmamayı uygun görecektir kadar ferasetlidirler. Allah (*Celle celaluhu*) ehli sünnet olan milletimizi bu hak yol üzere daim eylesin amin.

Selam ve dua ile..

ARAKAN DRAMI

Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL

Arakan tarihi

Eski adı ile Burma olan Myanmar'ın Rakhine eyaletinde yaşayan Arakan (Rohingya) Müslümanlarının dramı yine gündemde. Son beş yıldır gündemden düşmeyen Arakan'da yine tarihe geçecek en iğrenç soykırımlardan biri yaşanıyor. Myanmar yani Arakanlı Müslüman kardeşlerimiz kan ağlıyor. Dünyanın gözü önünde cereyan eden bu insanlık dışı soykırıma dünyanın kayıtsız kalması insanlık adına bir o kadar daha utanç verici bir hal almaktadır.

Myanmar, sahip olduğu 261.218 km² yüzölçümü ile Güney Asya'da Endonezya'dan sonra en büyük ikinci devlettir. Ülke nüfusu 48.7 milyondur. Ülkenin resmi dili Birmanca olup resmi dil Budizm'dir. Hindistan ile Çin arasında yer alan ülkede her iki kültüründe izleri de görülmektedir.

Arakan, İslam'ın ilk girdiği ülkelerden biri idi. Hicri birinci asırda Peygamber efendimizin sahabilerinden Vakkas bin Malik hazretleri ve bir grup arkadaşı bu ülkeye ilk ayak basan Müslüman tacirlerdi. Bu tacirlerin ahlakına hayran kalan Arakanlılar arasında İslamiyet kısa sürede yayılmaya başlamıştı. 13. asra girildiğinde Arakan halkı neredeyse tamamen Müslümanlaşmış bulunuyordu.

1430 yılında Arakan İslam Devleti kuruldu. Arakan İslam Devleti'nin ilk sultanı Süleyman Şah'dır. Arakan İslam Devleti 1784 yılına kadar bölgeye hükmetti. Bu dönemde Arakan bir ticaret ve ilim merkezi oldu. Portekizliler, Hollandalılar uzun yıllar Arakan ile ticaret yaptılar.

Arakan, ekonomik olarak güçlü bir hale geldi. İslam devletinin yıkılmasının ardından kurulan Burma Sultanlığı, bölgeye tam olarak hâkim olamadı.

19'uncu yüzyılda İngiltere'nin Arakan'ı işgal etmesi ise ülkedeki tüm etnik ve dini dengelerin değişmesine neden oldu. O tarihe kadar, Arakan'ın yerlileri Müslüman Rohingyalar ve Budist Rakhineler arasında zaman zaman gerilim yaşansa da ciddi ve büyük hadiseler yaşanmamıştı.

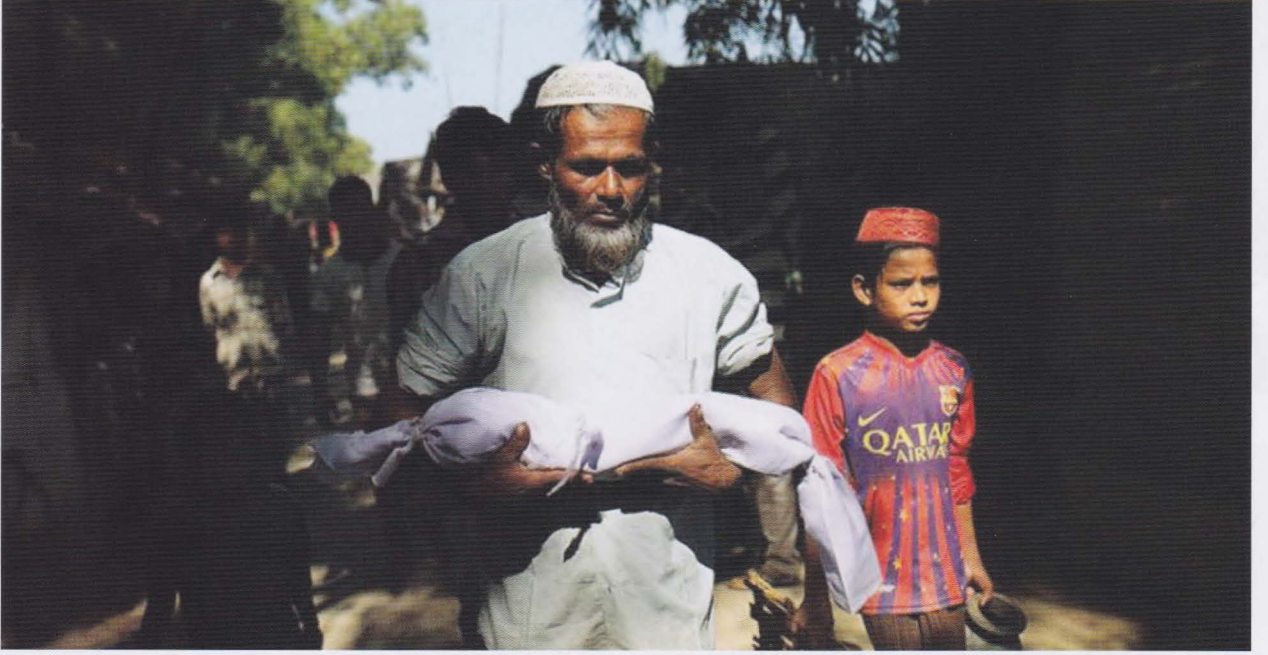
Yüz yıllardır bir arada yaşama becerisini gösteren farklı dinler ve unsurlar arasında 19. Asırdan itibaren neden bir denbire kanlı çatışmalar başgösterdi. Neden Müslümanlara karşı korkunç bir kin ve nefret başladı. Neden Müslümanlar soykırıma tabi tutulur hale getirildiler. Bunun cevabını verebilmek için 1826'da başlayan ve yüzyırmı yıl devam eden İngiliz işgalini en sağlıklı bir şekilde değerlendirmek gerekmektedir.

İngilizlerin hakim olup çıktığı her yerde fitne tohumları ekilmiş oralarda Müslümanlara karşı işkenceler baş göstermiştir. Hindistan ve Afganistan hep aynı değil midir?

Myanmar'da İslamiyet

Myanmar'da çoğunluk Budist'tir. Müslümanlar İngilizlerin çekildiği dönemde %25 oranında idiler. Bu durum Arakan'da çok daha yüksekti. Müslümanların büyük çoğunluğu Hanefî mezhebine mensuptular. Etnik köken ve tarihî gelişim açısından dört gruba ayrılmaktadır. Bunların en eskisi XI-XIV. yüzyıllar arasında deniz yoluyla gelen Arap, Hint ve İran asıllı ilk Müslümanların neslidir.

Mahallî rivayetlerde, Pagan Kralı Anawratha döneminden itibaren Myanmar hükümdarlarının hizmetinde çalışan birçok Müslüman muhafız ve saray hizmetlisi bulunduğu anlatılır. Budizmin koruyucusu olan Pagan kralları, diğer ülkelerden gelen Müslüman yerleşimcilerin dinî uygulamalarını ve yerli kadınlarla evlenmelerini müsamaha ile karşıladılar. Ayrıca yerleşmeye başlamadan önce Arap, İran ve Hint asıllı müslüman tüccarların IX. yüzyıldan itibaren Basra körfezinden ve Kızıldeniz'den Uzakdoğu'ya kadar yaptıkları uluslararası deniz ticareti sırasında su almak ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak için bazan Myanmar sahillerine uğradıkları da bilinmektedir.

Süleyman et-Tâcir, İbnü'l-Fakîh ve İbn Hurdâzbih gibi coğrafyacı ve seyyahlar eserlerinde Myanmar'ı "Rahma" ülkesi olarak adlandırmışlar ve filleri bol bir yer olarak tasvir etmişlerdir.

Bütün bunlar da gösteriyor ki Müslümanlarla Budistlerin arası insani ilişkiler açısından son derece uyumlu idi. Hatta Budistler arasında evlilikle nedeniyle İslam'ı seçenler de az değildi. Yerli halkla karışmış olan bu Müslümanlar onlarla aynı dili konuşmakta, onlar gibi giyinmekte ve kendilerini Myanmarlı kabul etmektedir. Daha sonra Arakan'a bilhassa Hint Müslümanları yoğun bir biçimde gelecektir. Bunları II. Dünya savaşı sonrasında Bengladeş'in Pakistan'dan ayrılması sırasında (1971) göç eden Müslümanlar takip edecektir.

Tarihi ilişkiler

Öte yandan Son iki yüz yılımızın tarihi incelense, bugün yaşadıkları yerleri ve varlıklarını dahi unuttuğumuz o güzel insanların, dedelerimizin derdiyle nasıl dertlendiklerini zor zamanımızda imdadımıza yetişmek için neler yaptıklarını göreceğiz.

Heyhat tabi ki görmek isteyenlere. Bir de görmemek ve hatta göstermemek için çırpınanlar var.

Osmanlı Devleti'nin sıkıntılarla boğuştuğu 19. asırda Asya Müslümanları, Madagaskar'dan Myanmar'a kadar her tarafta halifeye irtibatta idiler. 1870 yılında Myanmar'daki Ava sultanlığı ilişkileri geliştirmek için Osmanlı devletine mektup göndermişti.

II. Abdülhamid Han döneminde bu ilişki çok daha yüksek bir seviyede idi. Müslümanların halifesi bu bölge Müslümanlarının dilinden düşmez olmuştu.

Nitekim II. Abdülhamid Han Hicaz demiryolunu, Hıristiyan ülkelerin desteklerini reddederek Müslümanların katkısı ile yaptıracağını ilan ettiğinde dünya Müslümanları müthiş heyecanlanmışlardı. İşte Hicaz demiryoluna yardım edenler arasında Arakanlı Müslümanlar da yer alacaktı.

Arakanlı Müslümanlar topladıkları yardımları konsolosluk ve bankalar aracılığıyla Türkiye'ye gönderdiler.

Bölgenin kanaat önderlerinden İbrahim Ali Molla, Abdurrahman ve Cemal efendiler topladıkları binlerle İngiliz lirasını Rangoon'daki fahri Osmanlı şebenderliğine teslim etmişlerdi. Yine Birmanya'nın önemli şehirlerinden Mandalay ve Moulmein şehrindeki Müslümanlar da yardıma katıldılar.

Bilhassa Myanmar'dan gelen yardımlar Halife-i Müslimin II. Abdülhamid Han'ı çok duygulandırmıştı. Kendilerine Hicaz demiryolu madalyaları göndererek teşekkür etti.

Gerçekten de II. Abdülhamid Han devrinde Osmanlı'nın Asya'daki faaliyetleri neticesinde padişah Hindistan, Çin ve Myanmar Müslümanları arasında popüler olmuştu. 1897'de Türk-Yunan Savaşı çıkınca Asya'daki Müslümanlar hemen yardım toplayarak Türkiye'ye gönderdiler. Savaş kısa bir süre sonra Osmanlı'nın zaferiyle sona erdiğinde dünya Müslümanlarının sevinci bir kat daha artmıştı. Zira dünyada Müslümanların sığınabildiği bir tek liman kalmıştı. O da Osmanlı Devleti idi.

Arakanlı Müslümanların Osmanlı ülkesindeki Müslümanların derdiyle dertlenmeleri bununla sınırlı kalmayacaktı. 1911'de İtalyanların Libya'yı işgali ve 1912'de Balkan savaşları sırasında Hindistan, Çin, Singapur ve Myanmar'daki Müslümanlardan maddi yardımlar gelmeye devam etti. Ayrıca sağlık ekipleri de teşkil edilerek Türkiye'ye gönderilmişti.

Arakanlı Müslümanlar gariptiler, fakirdiler, azdılar. Fakat ne fakir olduklarına baktılar ne de az oldukları için hayıflandılar. Acımızı ta gönülden hissettiler. Tek düşünceleri vardı. Osmanlı-İslam devletinin ve Müslümanların yanında olmak. Sadece bunu yerine getirdiler. Ne gönderebilirlerse gönderip yanımızda olmaya çalıştılar.

İngiliz intikamı

Yine son dönemlerde milletimiz Arakan ile Osmanlı ilişkilerinin sadece bu yardım ve ilişkilerle kalmadığını öğrendi. Bugün Myanmar'da bulunan Türk şehitliklerinin ortaya çıkmasıyla sarsıldı.

Aslında bu şehitliklik üç yüz beş yüz sene öncesine ait değildi. Bundan yüz sene önceki dedelerimize ait bir şehitlikti. Vatan uğruna şehit düşen o dedelerimiz ülkelerinden yedi bin km ötede en ağır şartlarda esaret hayatına maruz bırakılmışlardı. Burma'nın bizim için önemi, değişik vilâyetlerinde üç ayrı Türk şehitliğinin olmasıdır.

İngilizler, esir ettikleri askerlerimizi o zaman idareleri altında olan Hindistan'ın vilâyeti yaptıkları Burma'ya götürmüş, adları haritalarda bile geçmeyen ve en büyüğü Tayetm Myo olan "Meiktla", "Munklon" ve "Şivebo" kamplarına koymuşlardı

Nedense biz pek bilmeyiz: Birinci Dünya Harbi yıllarında Irak cephesinde savaşan askerlerimizin bir kısmı İngilizler tarafından daha sonra "savaş esiri" olarak dünyanın bizim için neredeyse öbür ucunda bulunan Burma'ya götürülmüş ve çoğu oradaki kamplarda can vermişti! Nasıl olurdu da bu millet tarihinden ecdadından bu kadar habersiz olabilirdi.

Aslında bunların çok iyi bir şekilde idrak edilmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

O dönemde İngiliz sömürgesi olan Burma'ya getirilen on iki bin kadar Türk askeri arasında, yıllar süren esaret dönemi boyunca salgın hastalıklar, ağır çalışma ve esaret şartları altında şehit düşenlere aitti. Bunlardan sadece Thayet Myo'da olanların bin beş yüzden fazla oldukları dile getirilmektedir. Kalanların ne olduğu kaçının Türkiye'ye dönebildiğini ortaya çıkarabilmek de kolay değildir.

Defin alanındaki kitabesinde:

“Birinci Dünya Savaşı'nda Irak, Suriye, Filistin ve Arabistan cephelerinde Osmanlı ve İngiliz Orduları arasındaki çarpışmalar sırasında İngilizlere tutsak düşerek Burma'ya getirilen ve burada vefat eden aziz Türk askerlerinin anısına” yazısı yer almaktadır. Mezar taşlarının çoğunun ise çoğunun 1916 Mart ve Nisan ayları tarihli oldukları görülmüştür.

Myanmar'daki bu atalarımız yol, demiryolu, köprü ve suni göl yapımında işçi olarak zor şartlarda çalıştırılmışlardı. Öyle basit bir çalışma değildi.

Myanmar'ı baştanbaşa geçen iki ana hattan biri olan başkent Yangon ile Thayet arasındaki 300 millik yani 9 bin km bir demiryolu idi bu. Salgın hastalıklara ve zor çalışma şartlarına dayanamayan iki bin asker hattın son durağı Thayet kampında şehit düşmüştür. Çalışamayacak hale gelenler acımasızca kurşunlanmıştır. Geriye kalanlar ise ancak Mondros Mütarekesi'nden sonra ülkelerine geri dönme fırsatı bulabildiler.

Görülmemiş zulümler

Evet 19. yüzyılda Arakan'ı işgal eden güç İngiltere'ydi. Arakan'ı iliklerine kadar sömürürken Arakanlı Müslümanları da maden ocaklarında zorla köle olarak çalıştırdı. Birinci Cihan harbinde esir düşen dedelerimizi de götürüp Arakanlı Müslüman kardeşlerimizle birlikte köle gibi çalıştırdı. Kimbilir Arakanlı kardeşlerimiz o dedelerimiz için ne gözyaşları döktüler.

İngilizler ayrıca Budistleri devamlı olarak Müslümanlar aleyhine kışkırtıyordu. Aralarına fitne tohumları saçacaktı. Nitekim İngilizlerin Budistleri tahriki sonucu 1942 yılındaki katliamlarda en az yüz elli bin Arakanlı hayatını kaybetti. Yüz binlerce Arakanlı da vatanını terk ederek komşu ülkelere sığındı.

Dünya kamuoyunda zor duruma düşen İngiltere, 1948 yılında bölgeden ayrılırken, Arakan'ı Burma Budist krallığına bıraktı. Onlara, Müslümanları imha etme, dinlerini bıraktırma ve asla fırsat tanımama misyonunu da yüklemiş bulunuyordu. İngiliz o günden sonra ve bugün de olduğu gibi artık

Arakandaki Müslüman soykırımına karşı, sadece sahte gözyaşları dökecek ve kınamakla yetinecektir.

Budistler, 1948'den sonra Arakanlı Müslümanlara dinlerini değiştirmeleri için görülmemiş zulüm ve işkencelerde bulundular. 1962 yılında askeri darbeyle iktidara gelen komünist General Ne Win, devletin tüm imkânlarını Müslümanları yok etmek için seferber etti. Buna rağmen Arakanlı Müslümanlar her ne pahasına olursa olsun dinlerini terk etmediler.

1962-1984 yılları arasında yirmi beş bin Arakan Müslümanı öldürüldü. Yüzlerce kadına tecavüz edildi ve mal varlıklarına el konuldu. 1978'de hükümet, Arakanlılara yönelik Kral Dragon Operasyonu'nu başlattı. Yüzlerce Müslüman tutuklandı, işkence gördükten sonra öldürüldü. İki yüz bine yakın Arakanlı Müslüman da Bangladeş'e sığındı.

1982'de çıkarılan yeni vatandaşlık kanunu ile "milli unsur" kategorisinden çıkarılan Arakanlı Müslümanlar, kendi ülkelerinde vatansız statüsüne düşürüldü. 1990'lı yıllar Arakanlı Müslümanlar için kolay olmadı. Yaşanan baskılar ve çatışmalar sonucunda 1992'de Arakanlı Müslümanlar Bangladeş'e sığınmak zorunda kaldı.

Ekim 2012'de Budistlerin Arakan Eyaleti'nin başkenti Sittwe çevresinde Müslüman köylere saldırıp ateşe vermesi, yeni bir katliamı gündeme getirdi. Yüzlerce Müslüman'ın öldürüldüğü olaylarda, yaklaşık yüz elli bin kişi yer değiştirmek durumunda kaldı. O günden bu yana çatışmalar sürüyor.

Arakanlı Müslüman yanıyor!

Arakanlı Müslümanların çilesi bitmedi. Bugün de Arakan yanıyor. Arakan ağlıyor. Arakan çaresiz. Myanmar ordusu ve çeteleri Müslümanlara kan kusturuyor. Hıristiyan dünyası ise ellerini oğuşturuyor. Zira akan kan, Müslüman kanı. İslam ülkeleri denilen İran, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri kör ve sağır rollerindedir. Kalpleri var hissiz, kulakları var sağır ve gözleri var kör. Bir tek Türkiye var sesini çıkarabilen.

Zira bu zulüm karşısında ciğeri parçalanan bir Cumhurbaşkanımız var. Ancak o ses de gücü nispetinde bağıyor. Zira bırakın dışarıya bakmayı içerde meşgul ettiriyorlar. Güçlü, birlik içinde ve ses veren bir toplum olsa onun devleti de o nispette ağırlık koyabilecek. Ama toplumumuzu tehlikeli bir biçimde yaraladılar.

Toplumumuzun bu insanlık dramına sessiz kalmaması gerekmektedir. Bilhassa devlet kurumları Arakanlı din kardeşlerimize yardım kampanyaları ile destek olmalıdır.

Ederse bir kişi mazluma nusret

Makam olur ona gülzar-ı Cennet

Gün din kardeşinin tarafında olma ve mazlumun yanında bulunma günüdür.

HASAN KUDUĞLU

DEVLET-İ ALİYYE'NİN ONUNCU VE EN ÇOK ESER YAZAN ŞEYHULİSLÂMI

MÜFTİ'S-SEKALEYN KEMÂL PAŞAZÂDE (İBNİ KEMÂL)

(Rahimehullâh) -3-

- Târihçe-i Hayât-ı Necîbesi -

Vilâdet târihi: h.873 / m.1468 - Vefât târihi: h.940 / m.1534

Şeyhulislâmlık târihi: 932 - 2 Şevvâl 940 / 1525 - 16 Nisan 1534

Şeyhulislâmlık müddeti: 8 yıl - Şeyhulislâmlar arasındaki sırası: 10.Şeyhulislâm

Meşihat makâmındaki sırası: 10 - Meşihatı dönemindeki pâdişâh-ı âlem: 1.Süleymân (Kânûnî)

Bu yazının ilk iki bölümü geçtiğimiz iki ayda yayınlanmıştı.

- Vefâtı -

İbni Kemâl (Rahimehullâh) (Bkz:Resim-1) şeyhulislâmlık makâmında iken 2 Şevvâl 940 (16 Nisan 1534) târihinde vefât etti ve Edirnekapı dışındaki Mahmut Çelebî Zâviyesi hazîresine defnedildi. (Bkz:Resim-2 ve 3)

Mezkûr **Mahmut Çelebî** (Kuddise Sirruhû), Lâlegül Dergisi'nin 2016 Mayıs sayısında kendisini tanıtan bir yazı kaleme almakla şerefyâb olduğumuz **Emîr Buhârî Hazretleri**'nin dâmâdı ve halîfesidir. Bahsettiğimiz hazîre, **Mahmut Çelebî** (Kuddise Sirruhû)nun Edirnekapı Otakçılar'daki tekkesinin yanında idi. Bu kâgir duvarlı ve kırma çatılı câmi tevhidhânesi, 1. Dünyâ Savaşı sırasında

bir kazâ sonucu Metris Kışlası önünden atılan bir Ramazan topunun güllesiyle harâb olmuş, kalıntıları vakıflar tarafından 1942'de enkazcıya satılarak ortadan kaldırılmıştır. Eski Eserler Encümeni Arşivi'nde bulunan 1936 târihli fotoğraflarda (Bkz:Resim-4) harîm duvarlarının moloz taş örgülü olduğu, pencerelerin kesme taştan sövelerle çerçevenmiş bulunduğu görülmektedir.

Tekkenin ilk şeyhi **Mahmut Çelebî** (Kuddise Sirruhû) aynı zamanda Fâtih'te bulunan Emir Buhârî tekkesini de yönetmiştir. Edirnekapı'da bulunan tekkeyi 1941'de yıkılmadan önce son görenlerden **İbrâhîm Hakkı Konyalı, Mahmut Çelebî** (Kuddise Sirruhû)ya âit mezar

taşını bulmuştur, bu taşa göre şeyh efendi 1584'de vefât etmiştir. Kabr-i şerîfi Edirnekapı'daki **İbni Kemâl** (Rahimehullâh) ın merkad-i şerîfinin yanındadır.

Talebelerinden Mısır kadısı **Pîri Paşazâde Mehmet Bey**, sonradan mezarının etrâfına kalın taştan duvar şeklinde bir parmaklık sed yaptırmıştır. (Bkz:Resim-5)

1971'de Haliç çevre yollarının yapımı sırasında parseller tamâmen ortadan kaldırılırken **İbni Kemâl** (Rahimehullâh)ın türbesi de bugünkü yerine nakledilmiştir.

Ölümü için (940) târih olarak düşürülen:

«ازتَحَلَّ الْعُلُومُ بِالْكَمَالِ.»

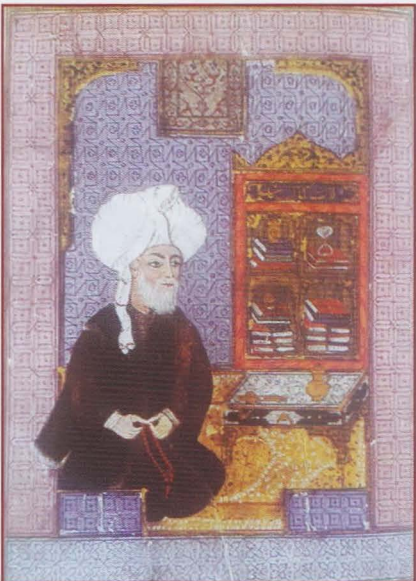
“**Kemâl**'le birlikte ilimler de öldü.” ibâresi onun ilmî kişiliğinin bir ifâdesidir. Vefâtı için bundan başka târihler de düşülmüştür.

«قَبْرِ أَحْمَدَ مَدَامَ أَوْلَهُ پُورُ نُور.»

“**Ahmed**'in kabri devamlı nurlarla dolu olsun.”

«وَإِي كِتَابِي كَمَالِي بُو عَصْرِكُ.»

“Vây gitti **Kemâl**'i bu asrın.”

Resim 1: Meşâ'iru's-su'arâ'nın minyatürlü nüshasında İbni Kemâl Rahimehullâh

Resim 2: İbni Kemal Hazretleri'nin Mahmut Çelebi hazîresindeki kabr-i şerîfi

«أَوْلُ بَارِكَاهَهُ وَازْدَى ابْنِ كَمَالٍ پَاشَا.»

“Ol bârigâha vardı **İbni Kemâl Paşa**.” mıs râları da ebced hesâbıyla vefât târihini göstermektedir. Kefeni için:

«هِيَ أَخِرُ اللَّيَاسِ.»

“Bu son elbisedir.” Kabri için ise:

«هَذَا مَقَامُ أَحْمَدَ.»

“Bu **Ahmed**'in makâmıdır.” ibâreleri ile ebced hesâbına göre vefât târihi düşürülmüştür. Vefât edeceği sırada:

«يَا أَحَدًا! نَجِّنَا مِمَّا نَحَافُ.»

“Ey bir olan **Allâh**! Bizi korktuklarımızdan kurtar.” demiştir. Bu son sözünün de, ebced hesâbına göre vefât târihini gösterdiği sonradan anlaşılmıştır.

İbni Kemâl (Rahimehullâh)ın kabr-i şerîfinden bahsettiğimiz şu demde birkaç yıl evvel dâr-ı bekâya irtihâl eden **Hüseyin Terzioğlu Amca**'dan bahsetmemek büyük bir vefâsızlık olurdu herhâlde. (Bkz:Resim-6)

Zîrâ 2004 yılına kadar **İbni Kemâl** (Rahimehullâh)ın kabrini ziyâret etmek isteseydiniz Edirnekapı Kabristanı'ndaki o harâbeye dönüşmüş türbeyle karşılaşacaktınız veyâhut büyük bir ihtimalle orayı hiç bulamayacaktınız.

Resim 3: Fâzıl Ayanoğlu, Milli Ktp. Yazmalar Koleksiyonu'ndaki kabir taşı resmine Hâzâ Müfti's-Sekaleyn ibâresinin kazıtıldığı not etmiştir

Çünkü yolu bile olmayan ve mezar taşı kırılmış o kabirde okunacak bir yazı dahî kalmamıştı. **Hüseyin Amcamız** gerek kendi cebinden, gerekse belediyelerden ricâ ederek malzeme temin edip **İbni Kemâl** (Rahimehullâh)ın kabrini ihyâ etmiştir. Hattâ bir ara hazîne arayanların oraya dadanması ve kazı yapmasından dolayı da kabrin üzerine demir parmaklık yaptırmıştır.

Bendenize de yedi-sekiz sene kadar evvel **İbni Kemâl** (Rahimehullâh)ın hayâtından bahseden bir eser gösterip kendisini tanıtan bir yazının dergide yayınlanmasını ricâ etmişti. Ne diyelim, nasîb bugüneymiş. **Allâh-u Te'âlâ** eslâfına, hâssaten **İbni Kemâl** (Rahimehullâh)a karşı vefâsından dolayı, **Hüseyin Amcamız**'ı da, bizi de bu yüce zatların şefâatlerine nâil eylesin. Âmîn!

Allâh-u Te'âlâ hayât-ı necîbesinden bahsetmekle şerefyâb olduğumuz **İbni Kemâl** (Rahimehullâh)tan râzı olsun, kendisini memnun edecek nîmetlere ğark ederek onu râzı etsin, cenneti onun makâmı eylesin ve bu zatların şefâatine de cümlemizi nâil eylesin. Âmîn! Rûhu için el-Fâtîha!

- Hayır Eserleri -

İbni Kemâl (Rahimehullâh)ın Edirne'de çiftliği ve değirmeni, dedesinin türbesi yanındaki mescide vakıfları vardır.

- İlmî Eserleri -

Velûd bir müellif olan **İbni Kemâl** (Rahimehullâh) birçok alanda Türkçe, Arapça ve Farsça eserler yazmıştır. Çalışmalarının sayısı konusunda kesin bir rakam vermek güçtür. **Cemil el-Azm** kendisine 214, **Brockelmann** 179, **Nihal Atsız** 209, **Şâmil Öçal** 226 eser nispet etmektedir. Bunların bir kısmı müstakil teliflerden, bir kısmı diğer eserlerinin bölümlerinden, aynı eserin değişik isimle kaydedilmiş şekliinden, şerh ve hâşiyelerden oluşmaktadır.

Başlıca eserlerini şöyle zikredebiliriz:

A) Târih, Dil ve Edebiyat.

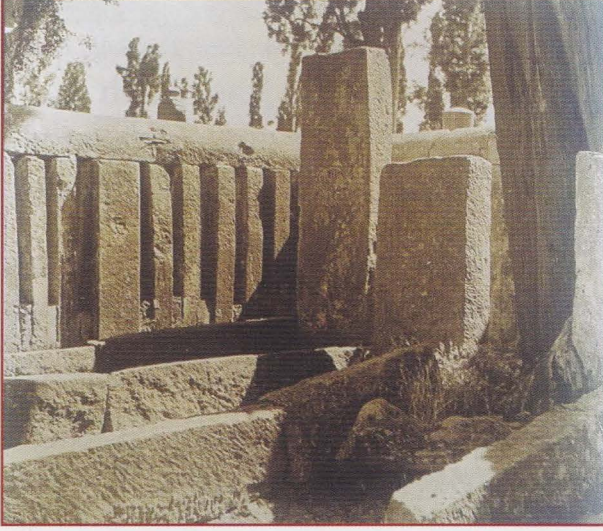
1) **"Tevârîh-i Âl-i Osmân."** 10 cilt hâlidir.

2) **"Dîvân."** Münâcât, na'lar, iki kasîde, mesnevî tarzında manzûmeler, 400'den fazla gazel ve çok sayıda mukatta' ile müfreden meydana gelen eserin İstanbul'da yapılan eksik baskısından (1313) sonra tenkitli neşrini **Mustafa Demirel** gerçekleştirmiş (İstanbul 1996), son olarak da **M. A. Yektâ Saraç** tarafından neşre hazırlanmıştır.

Resim 4: İbni Kemâl Hz'nin kabrinin ilk mahalli olan Edirnekapı Emir Buhârî Tekkesi (Mahmut Çelebî Zâviyesi)nin yıkılmadan önceki hâli Sekaleyn ibâresinin kazıtıldığı not etmiştir

3) “*Yûsuf ile Züleyhâ.*” 7777 beyitten oluşan bu mesnevî üzerine **Mustafa Demirel** İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde doktora tezi yapmıştır (1979).

Resim 4: İbni Kemâl Hazretleri'nin kabrinin istimplâklerden evvelki vaziyeti (1937)

4) “*Kasîde-i Bürde Tercümesi.*” (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Pertev Paşa, no:299; Hacı Mahmut Efendi, no:3709) (Bkz:Resim-7)

Bûsîrî (Rahimehullâh)ın eserinin çevirisi olup **M. A. Yektâ Saraç** tarafından neşredilmiş (İslâmî Edebiyat, sayı:24 İstanbul 1994, sh:65-70), **Yusuf Turan Günaydın** üzerinde yüksek lisans tezi hazırlamıştır (1995, AÜ İlahiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

5) “*el-Felâh şerhu'l-Merâh.*” (İstanbul 1289, 1304)

6) “*Resâilü İbni Kemâlbâşâ el-luğaviyye.*” (nşr. Nâsır Sa'd er-Reşîd, Riyad 1401/1980)

7) “*Risâletü meziyyeti'l-lisâni'l-Fârisi 'alâ sâiri'l-elsine mâ hale'l-'Arabiyye.*” (nşr. Hüseyin Ali Mahfûz, Tahran 1952)

8) “*Risâle fî tahkîki ta'rîbi'l-kelimâtî'l-A'cemiyye.*” (nşr. Muhammed Sevâî, Dimaşk 1991)

9) “*et-Tenbîh 'alâ galâtî'l-câhili ve'n-nebîh.*” (İstanbul 1289; nşr. Muhammed Sevâî, Dimaşk 1994)

10) “*Risâle-i Kâfiye.*” (nşr. M. A. Yektâ Saraç, Mustafa Çiçekler, TDED, 28, yıl:1998, sh:445-477)

11) “*Dekâiku'l-hakâik.*” Farsça'daki bâzı eş anlamlı ve eş sesli kelimeler arasında bulunan farklara dâir Türkçe bir eserdir.

12) “*Nigârîstân.*” Sa'dî Şîrâzî'nin “*Gülistân*”ına nazîre olup ahlâkî ve tasavvufî bir muhtevâ taşıyan eseri Farsça'dır. (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Hacı Mahmut Efendi, no:3415; Hâlet Efendi Ek, no:183; Nûruosmâniye Ktp. no:4354 ve 4355) (Bkz:Resim-8)

Şeyhulislâm Yahyâ Efendi'nin Türkçe'ye çevirdiği ve **Mehmed Vesim**'in Türkçe şerhettiği eser üzerine **Mustafa Çiçekler** İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde bir doktora tezi hazırlamıştır (1994).

B) Akâid ve Kelâm.

1) “*Risâletü'l-münîre* (Münîretü'l-İslâm).” (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Ayasofya, no:1684; Esad Efendi, no:1197)

2) “*Akâ'id-i İslâm.*” (Süleymâniye Ktp., Çelebi Abdullâh Efendi, no:135)

İslâmiyet'in îmân, ibâdet ve ahlâk esaslarının ele alındığı eserde bu esaslar içindeki tasavvuf onayları; İslâm'da raks, devran, cehrî zikir gibi uygulamalara ve şathiye türü sözlere yer olmadığı kaydedilir. Kitap 1890'da Matbaa-yı Cemîl'de basılmıştır.

Resim 5: İbni Kemâl Hazretleri'nin türbesini ihyâ eden merhum Hüseyin Terzioğlu Amcamız

3) **“Risâle fi'l-îmâni's-şer'î.”** (Nüshası için bkz.: Süleymâniye Ktp., Lâleli, no:3711)

4) **“Risâle fi tahkîki'l-îmân.”** (Nüshası için bkz.: Süleymâniye Ktp., Reşid Efendi, no:1049)

5) **“Risâle fi vücûdi'l-vâcib.”** (Nüshası için bkz.: Süleymâniye Ktp., Ayasofya, no:4794).

6) **“Risâle fi kıdemi'l-Kur'ân.”** (Resâilü İbni Kemâl, 1/131-136)

7) **“Risâle fi elfâzi'l-küfr.”** (Nüshası için bkz.: Süleymâniye Ktp., Kasîdecizâde Süleymân Sırrı, no:677)

Üç bölümden oluşan risâlenin birinci bölümünde küfrü gerektiren söz, işaret ve davranışlar, ikinci bölümde küfrü gerektirip gerektirmediği ihtilafı olan sözler, üçüncü bölümde de küfür olmasından korkulan sözler ele alınır.

8) **“Risâle fi's-seb.”** (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Kasîdecizâde Süleymân Sırrı, no:710; Yazma Bağışlar, no:1398)

Bu risâle de üç bölümden meydana gelmekte, birinci bölümde **Allâh**'a ve peygamberlere söven veyâ onlarla alay eden Müslümanların, ikinci bölümde zimmîlerin durumu ele alınmakta, üçüncü bölümde **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e seb anlamına gelen kelimeler ve bunları kullanmanın hükmü açıklanmaktadır.

Resim 7: İbni Kemâl Hz.nin Kasîde-i Bürde tercümesinin ilk iki sayfası (Pertev Paşa no.299)

9) **“Risâle fi mâ yete'allaku bi-lafzi'z-zındîk.”** (Resâilü İbni Kemâl, 2/240-249)

10) **“Efdaliyyetü Muhammed 'aleyhi's-selâm (nebiyyinâ) 'alâ sâiri'l-enbiyâ.”** (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Esad Efendi, no:3551, 3618; Lâleli, no:3698; Düğümlü Baba, no:351). **Hazreti İsbâ'nın Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)den üstün olduğunu iddiâ eden **Molla Kâbız**'a cevap vermek üzere yazılmıştır. (Bkz:Resim-9)

11) **“Risâle fi tafzîli'l-enbiyâ 'ale'l-melâike.”** (Resâilü İbni Kemâl, 1/117-124)

12) **“Risâle fi hakkı ebeveyi'n-nebî.”** (Resâilü İbni Kemâl, 1/87-91)

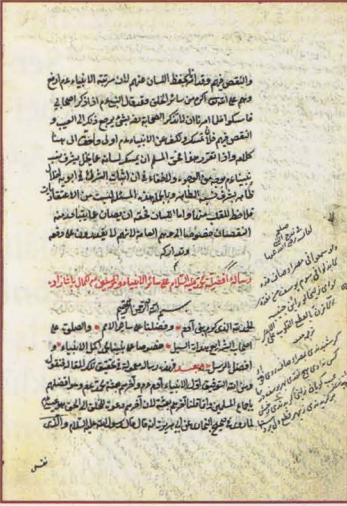
13) **“Risâle fi tahkîki'l-mu'cize ve delâletihâ 'alâ sıdkı men iddea'n-nübüvve.”** (Resâilü İbni Kemâl, 1/137-148)

14) **“Risâle fi'l-cebr ve'l-kader.”** (Resâilü İbni Kemâl, 1/158-185)

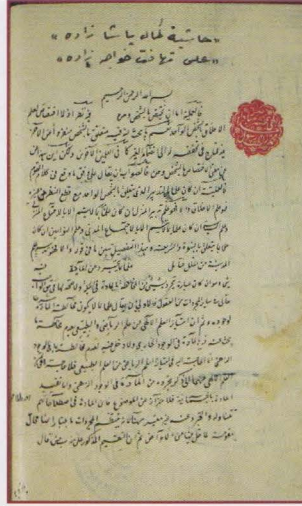
15) **“Risâle fi beyâni'l-hikme li-'ademi nisbeti's-şer ilallâhi te'âlâ.”** (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Hasan Hüsnü Paşa, no:65, vr:135-138; Resâilü İbni Kemâl, 1/125-130)

Resim 8: İbni Kemâl Hz.nin Gülistân'a nazîre olarak yazdığı Farsça Nigârîstân adlı eserinin ilk iki sayfası (Hâlet Efendi no.183)

Resim 9: İbni Kemâl Hz.nin, Efendimiz'in diğer peygamberlerden üstün olduğunu beyân ettiği risâlesinin ilk sayfası (Lâleli no.3698)

Resim 10: İbni Kemâl Hz.nin, Hocazâde'nin Tehâfütü'l-felâsife'sine yazdığı hâşiyesinin ilk sayfası (Hacı Mahmud Efendi no.1391)

16) **“Hakîkatü'r-rûh ve'n-nefs.”** (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Tirnovalı, no:1864; Mihrişah Sultan, no:203-205; Lâleli, no:3646)

17) **“İhtilâfü'l-Mâtürîdiyye ve'l-Eş'a-riyye.”** Zeynüddin İbni Nüceym'in dört risâlesiyle birlikte **“Hamsü resâil”** adıyla basılmıştır (İstanbul 1304).

18) **“Hâşiyeye 'alâ Tehâfütü'l-felâsife li-Hocazâde.”** (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, no:1391; Ayasofya, no:2292; Hasan Hüsnü Paşa, no:1235) (Bkz:Resim-10) **Ahmet Arslan**'ın Türkçe'ye çevirdiği eser **“Tehâfüt Hâşiyesi (Haşiyeye 'alâ Tehâfütü'l-felâsife)”** adıyla yayımlanmıştır (Ankara 1987).

İbni Kemâl (Rahimehullâh)ın bunlardan başka, akâide dâir daha 30'dan fazla eseri kütüphanelerimizde mevcuttur. Yer darlığından dolayı burada isimlerini tek tek serdedemiyoruz.

D) Fıkıh ve Fıkıh Usûlü

1) **“Tağyîrü't-Tenkîh.”** (İstanbul 1309). Müellif, **Sadrüşşerî'a**'nın **“Tenkîhu'l-usûl”** adlı eserini yeniden oluşturan

arak metni şerhetmiş ve **Sadrüşşerî'a**'dan ayrıldığı hususları sayfa kenarlarında zikretmiştir. **Kâtib Çelebi** bu çalışmaya iltifât edilmediğini ve asıl eserin revaçta kalmayı sürdürdüğünü belirtir. (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Cârullâh, no:445; Fâtih, no:1262; Hacı Beşir Ağa, no:188; Kılıç Ali Paşa, no:284) (Bkz:Resim-11)

2) **“Hâşiyeye 'ale't-Telvîh.”**

Taftâzânî'nin eseri üzerine yaptığı bu hâşiyede kendisinden önce aynı esere hâşiyeye yazan **Molla Hüsrev** ile **Hasan Çelebi**'yi birçok konuda isim vermeden eleştirmiş, eleştirdiği diğer kişileri sayfa kenarlarında belirtmiştir. (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Amcazâde Hüseyin, no:153; Dâmâd İbrâhîm, no:448; Lâleli, no:706; Şehit Ali Paşa, no:620)

3) **“İslâhu'l-Vikâye.”** Tâcüşşerî'a'nın, torunu **Sadrüşşerî'a** için **“el-Hidâye”** den seçmelerle telif ettiği, kısaca **“el-Vikâye”** adıyla tanınan **“Vikâyetü'r-rivâye fi mesâilü'l-Hidâye”** isimli eseri Hanefî mezhebinde **“Mütûn-i erba'a”** diye bilinen dört müteber kaynaktan biridir.

İbni Kemâl (Rahimehullâh) **“Vikâyetü'r-rivâye fi mesâilü'l-hidâye”** adlı bu eserin yanlışlarını düzeltmek üzere önce **“İslâhu'l-Vikâye”** (Bkz:Resim-12) adlı eserini kaleme almış, ardından bunu **“el-İzâh (İzâhu'l-Islâh)”** adıyla şerhetmiştir. İstanbul kütüphanelerinde bulunan yazma nüshalarının çokluğu ve **Hacı Hasan-zâde Mehmed Şâh, Hürremzâde Şâh Mehmed, Celâlzâde Sâlih** (Süleymâniye Ktp., Fâtih, no:1274), **Molla Uzun Bâlî, Gazâlîzâde Abdurrahmân ve Birgivî** (Süleymâniye Ktp., Serez, no:3897) gibi âlimlerin ta'likât yazmış olmaları dikkate alınırca Osmanlı döneminde bu esere oldukça önem verildiği söylenebilir.

4) **“Hâşiye ‘ale’l-Hidâye.” Mer-gînânî**’ye âit eserin tahâret, zekât, oruç, hac, nikâh ve büyû bölümlerinin hâşiye-sidir. (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Beşir Ağa Eyüp, no:229; Giresun Yazmalar, no:82)

Resim 11: İbni Kemâl Hz.nin Tağyîrû’l-Tenkîh adlı eserinin ilk iki sayfası (Kılıç Ali Paşa no.284)

5) **“Fetâvâ.” İbni Kemâl** (Rahimehullâh) ın Türkçe fetvâlarını içeren bu eser müs-takil mecmûalarda yer aldığı gibi bir kısım fetvâları (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Cârullâh, no:971; Fâtih, no:2348) **Lâlî Ahmed Efendi ibni Mustafa es-Saruhânî, İskilipli Veli Yegân ve İbnü’l-Edhemî** diye bilinen Manisalı Sa’dî ibni Hüsâmed-dîn tarafından derlenen, meselerin ünlü şey-hulislâmlarının fetvâlarından seçmelerin yer aldığı mecmûalarda da bulunmaktadır.

6) **“Mühimmâtü’l-müftü.”** Arapça olan bu eser hakkında **Birgivi**: “Ortada dola-şan boş şeyler cümlesindedir.” ifâdesini kullanmışsa da fıkıh kitapları tertibinde düzenlenen, meselelerin sonlarında kay-naklarına yer verilen eser müftülerin kul-lanımı için pratik bir değer taşımaktadır. (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Kılıç Ali Paşa, no:464; Mesih Paşa, no:18)

7) **“Eşkâlü’l-ferâiz.”** (Nüshası için bkz., Süley-mâniye Ktp., Yazma Bağışlar, no:3924). Müellif bu

eserde önce **Secâvendî**’nin ferâiz met-nini tashih etmiş, ardından bunu **“Şer-hu’l-Ferâizi’s-Sirâciyye”** adıyla şerhet-miştir. (Nüshaları için bkz.: Süleymâniye Ktp., Âşir Efendi, no:145; Esad Efendi, no:1123)

İbni Kemâl (Rahimehullâh)ın fıkha dâir risâlelerinin bir kısmı **“Resâilü İbni Kemâl”** adlı mecmûada yayımlanmış (İs-tanbul 1316), burada yer almayan fikhî risâleleri de **Sâlim Özer** tarafından **“İbni Kemâl’in İslâm Hukûku Alanındaki Arapça Yazma Risâleleri”** adlı yüksek lisans tezinde tahkik edilmiştir.

E) Tasavvuf

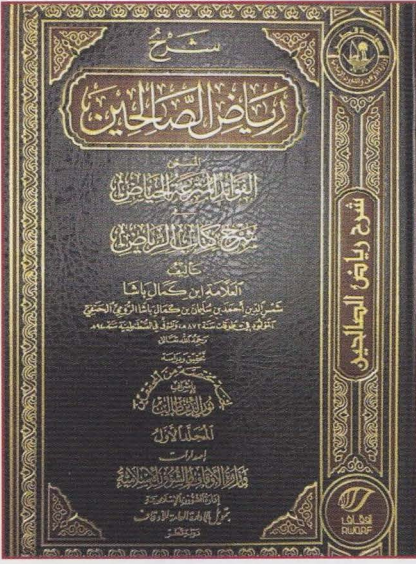
1) **“Risâle fî fetva’r-raks.”** (Nüshası için bkz., Süleymâniye Ktp., Esad Efendi, no:696; Reşid Efen-di, no:985) Müellif bu risâlede semâ, raks ve devran gibi fiillerin İslâm’da yasak oldu-ğu belirtilmektedir.

2) **“Fetvâ fî hakkı İbni ‘Arabî.”** (Nüsha-ları için bkz., Süleymâniye Ktp., Esad Efendi, no:1694, 3477, 3548; Âşir Efendi, no:430; Reşid Efendi, no:443; Lâleli, no:3720)

Müellif bu risâle-de **Muhyiddin İb-nü’l-Arabî** (Kuddise Sirruhû)nun kâmil bir müctehid, fâzıl bir mürşid ve kendi-sinden olağan üstü hâller zuhûr eden bir kişi olduğu, ona karşı çıkanların hatâ etmiş, tutu-munda ısrâr eden-lerin ise sapıtmış olacakları, sultânın bunları görüşlerin-den döndürmesi gerektiği bildiril-mektedir.

Resim 12: İbni Kemâl Hz.nin Tâcüşşeri’ a'nın Vikâye'sinin yanlışlarını düzelttiği İslâhu'l-Vikâye adlı eserinin ilk sayfası (Hekimoğlu no.308)

Resim 13: İbni Kemâl Hz.'nin 7 ciltlik Riyâzu's-sâlihîn şerhi

F) Tefsir

1) **“Risâle fî tefsîri Fâtihati'l-kitâb.”**
(Resâilü İbni Kemâl, 1/2-16)

2) **“Risâle fî tefsîri Sûreti'l-Fecr.”**
(Resâilü İbni Kemâl, 1/17-21)

3) **“Risâle fî istisnâillâhi te'âlâ mimmen fi's-semâvâti ve'l-arz ve tahkîkihi.”**
(Resâilü İbni Kemâl, 1/186-200)

4) **“Risâle fî tefsîri Sûreti'l-Mülk.”**
(Resâilü İbni Kemâl, 1/22-32)

5) **“Risâle fî Sûreti'n-Nebe.”** (Resâilü İbni Kemâl, 1/33-40)

6) **“Kıssatü Hârût ve Mârût min Tefsîri Ebi's-Su'ûd.”** (Nüshası için bkz., Süleymâniye Ktp., Kılıç Ali Paşa, no:1028)

7) **“Tefsîru İbni Kemâl Bâsâ min evveli Sûreti'l-Fâtiha ilâ âhiri Sûreti'n-Nisâ.”**
Bu eser Vizâretü'l-evkâfil'l-Mağribiyye tarafından 2014 yılında 3 cilt hâlinde yayımlanmıştır.

G) Hadis

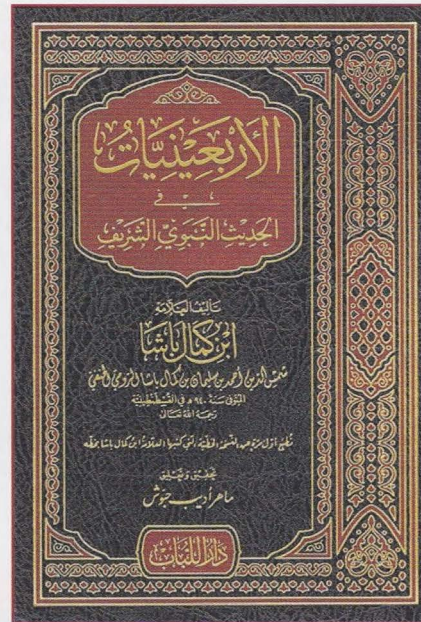
1) **İbni Kemâl** (Rahimehullâh) hadîs-i şerîf sahasında mühim bir eser kaleme almıştır. Bu kitap **İmâm-ı Nevevî** (Rahimehullâh) in meşhur **“Riyâzu's-sâlihîn”** isimli ese-

rinin şerhi olan **“el-Fevâidü'l-mütre'a-tü'l-hiyâz fî Şerhi Kitâbi'r-riyâz”** adlı eseridir ki 2014 yılında Dâru'n-nevâdir tarafından 7 cilt hâlinde yayımlanmıştır. (Bkz:Resim-13)

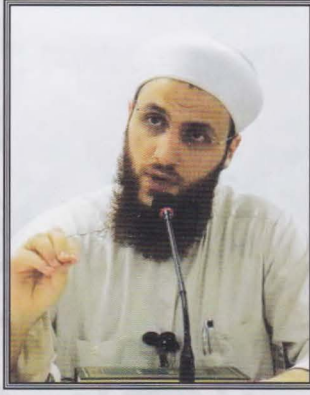
2) **“el-Erba'îniyyât fî'l-hadîsi'n-Nebeviyyi's-şerîf.”** Bu eser müellif nüshası esas alınarak 2016 yılında Dâru'l-lübâb tarafından yayımlanmıştır. (Bkz:Resim-14)

(İsam, İslam Ansiklopedisi, 11/126-129, 25/245-247; Ayvansarâyî, Bandırmalizâde, Mecmûa-i Tekâyâ, sh:3, 13; Hocazâde Ahmed Hilmi, Ziyâretü'l-evliyâ, sh:158-162; M.Tayyip Gökbilgin, 15-16. Asırlarda Edirne Paşa Livâsı, sh:524; Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi, 1/606-609; İbni Kemâl, Resâilü İbni Kemâl-nşr:Ahmed Cevdet-, 'Atâî, Zeyl-i Şekâik, sh:50-51; el-Gazzî, el-Kevâkibü's-sâira, 2/108, 3/109; Kâtib Çelebî, Keşfü'z-zünûn, 1/105, 109, 499, 2/1219-1220, 1247-1248, 1916, 2021-2023; Şeyhülislâm İbni Kemâl Sempozyumu -haz:S. Hayri Bolay v.dğr.- Ankara 1989, sh:214; Sâlim Özer, İbni Kemâl'in İslâm Hukuku Alanındaki Araçça Yazma Risâleleri -yüksek lisans tezi, 1991-, M. A. Yektâ Saraç, Şeyhülislam Kemal Paşazade Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Bazı Şiirleri, İstanbul 1995; el-Leknevî, el-Fevâidü'l-behiyye, sh:21-22; Cemil el-Azm, 'Ukûdü'l-cevher fî terâcimi men lehüm hamsûne tasnîfen femie fe-ekser, Beyrut 1326, 1/217 vd.)

İletişim adresi: hasan.kuduoglu@outlook.com

Resim 14: İbni Kemâl Hz.'nin el-Erba'îniyyât fî'l-hadîsi'n-Nebeviyyi's-şerîf adlı eserinin müellif nüshası esas alınarak yapılan baskısı

ÖMER FARUK KORKMAZ

MÜSTAKBEL MUZAFFERİYETİMİZİN YEGÂNE VESİLESİ: SÜNNET-İ SENİYYE'YE İTTİBÂ

Ümmet olarak büyük buhranlar yaşıyoruz. Belki tarihimizin hiçbir diliminde görülmemiş bir zillet, hiçbir bölümünde müşahede edilmemiş kadar büyük bir zafiyet ve savrulmuşluk bizimkisi.

Bu keşmekeşten çıkabilmemiz için de herkes bir şeyi gösteriyor çare olarak ve herkes azâb-ı elim içinde kıvranan müslümanlara kendince metodlar üretiyor kurtulması adına. Ne var ki bunca çözüm önerisine rağmen ne dertlerimizde bir azalma oluyor ne de mevcut durumumuzda bir değişme ve ferahlama. Elimize uzatılan bunca kurtuluş reçetesi, sahil-i selâmete çıkma adına bizlere sunulan çözüm önerileri efkârımıza efkâr katmaktan başka bir işe yaramıyor ne yazık ki. Hepimizin zihninde aynı sorular ve hepimizin dilinde aynı arayışlar: “Ne olacak bu işin sonu böyle ve nasıl kurtulacak İslâm âlemi?”

Bu soruların cevabını Allah ve Resulü'ne sormalıyız müslümanlar olarak.

Zira içine düştüğümüz çekişme ve müşküllerin bu yolla hallü âsân olabileceğini haber veriyor bize Kur'ân-ı Mübîn. Hz. Peygamber ﷺ'de kendisinin vefatından sonra ümmetin birçok tefrika ve ihtilaf- larla karşılaşacağını ve bu durumlarda yapılması gereken şeyin kendisinin ve hülefâ-i râşidînin sünnetine sarılmak olduğunu haber vermiştir.

İlgili rivayet şöyledir: Sahabeden İrbâz b. Sâriye naklediyor: Peygamber Efendimiz bir gün bize namaz kıldırıldı. Namazdan sonra bize dönüp gözlerin yaşardığı, kalblerin ürperdiği tesirli, belîğ bir konuşma yaptı. Konuşmadan sonra bir zât kalkıp: “Ey Allah'ın Rasûlü! Sanki bu, vedâ eden bir şahsın konuşması gibi! Bize neyi tavsiye ve vasiyyet edersiniz” dedi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz şöyle buyurdu: “Size Allah'tan korkmayı (takvâyı) ve başınızdaki idareci Habeşli bir köle de olsa itaat etmenizi tavsiye ve vasiyyet ediyorum. Benden sonra hayatta kalanlarınız birçok ihtilâflar görecek.

O zaman benim sünnetime ve hidâyet üzere olan râşid halifelerin (hulefâ-i râşidînin) sünnetine sarılın. Aman ha bu esaslara sıkı sıkıya, iyice yapışın. Dinde aslı esası olmayan sonradan çıkma islerden sakının! Bu şekilde sonradan ortaya atılan her şey bidattır. Her bidat ise sapıklıktır”¹

Sünnet-i Süniyye Nuh’un Gemisidir

Ehl-i beytinin meselinin Nuh’un gemisi misali olduğunu ve o gemiye binenlerin kurtarıp binmeyip geri kalanların boğulacağını ifade buyurur² Hz. Peygamber ﷺ. Bu bağlamda İmam Malik (Rahimehullah) da sünnetin Nuh’un gemisi olduğunu ifade eder.³

Geçmiş ümmetlere taş çıkartacak seviyede ahlaksızlık ve günah bataklığına batmış dört bir yanı masiyet duvarlarıyla örülmüş bir manevi felaket tufanında sığınabileceğimiz yegâne gemidir sünnet-i seniyye. Bu yüzden Hz. Peygamber ﷺ göreceğimiz ihtilaflarda, sapmalarda ve bozulmalarda her zaman sünnet pusulasını takip etmemizi tavsiye buyurmuş ve kitap-sünnet istikametinden şaşmamamızı emir buyurmuştur. Yapılacak olan iş bellidir; hakla batılın birbirine karıştırılıp Allah ﷻ’in indirmediği bir din ihdas etme projesinin kol gezdiği bir toplumda bin dört yüz sene öncesinden günümüze parıldayan mişkât-ı nübüvete sarılmak. Sis bulutlarının kesafetiyle hakkın çehresinin bulandırılmaya çalışıldığı günümüzde buna mecbur ve medyûnuz. Her türlü olumsuz şart ve koşullar karşısında yılmadan mücadele vermeli ve sahabenin sünnet anlayışını, müçtehit imamlarımızın o pak yolunu asrımıza taşımamızdır.

Bu usulden başka bir usül denemek veya sünnet-i seniyyeye muhalif yeni metodlar geliştirmenin derdimize deva olacağını sanmak, Nuh ﷺ’un maddi tufan altında kalmaması için gemiye çağırıldığı oğlunun şu cevabına benzer: “Beni sudan koruyacak bir dağa sığınacağım.”⁴ Kendince bulduğu bu çare tufan altında kalmasını engelleyememişti onun. Bu gün yaşadığımız buhranlardan kurtulabilmek için yapmamız gereken şey de Nuh ﷺ’un çağrısı olmalıdır.

Manevi tufandan kurtulabilmek için Nuh ﷺ’un gemisi misali olan sünnet-i seniyyeye çağırmalıyız insanları. Bu davete icabet etmeyip hevedan uydurulan metodların tıpkı Nuh ﷺ’un oğlunun çaresine benzeyeceğini ve bunların filhalka helâka götüren etkenler olduğunu anlatmalıyız onlara.

Allah’a Kendimizi Sevdirmeden Olmaz

Âlem-i İslam adına bir muzafferiyetten bahsetmemiz kullar olarak Cenab-ı Hakk’a kendimizi sevdirmemizden geçer. Zira Allah ﷻ kendileri vesilesiyle o yüce dinini aziz kılacağını haber verdiği kişiler Allah ﷻ’ı seven ve Allah ﷻ’ın da kendilerini sevdiği kişilerdir.

Şöyle buyuruyor Cenâb-ı Hak: “Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse (bilsin ki) Allah, sevdiği ve kendisini seven, müminlere karşı alçak gönüllü (şefkatli), kâfirlere karşı onurlu ve zorlu bir toplum getirecektir. (Bunlar) Allah yolunda cihad ederler ve hiçbir kınayanın kınamasından korkmazlar (hiçbir kimsenin kınamasına aldırılmazlar). Bu, Allah’ın, dilediğine verdiği lütfudur. Allah’ın lütfu ve ilmi geniştir.”⁵

Âyet-i kerimede Cenab-ı Hakk'ın övgüyle bahsettiği ve Allah ﷻ'in i'lâyi kelimetullah için kendilerini beşeri planda vasıta kıldığı bu topluluğun baş özelliği "Allah ﷻ'ı seviyor olmaları ve Allah ﷻ'in da onları seviyor olmasıdır. Öyle ya, insan olarak bizler dahi sevmediğimiz kişiler ile iş yapmak şöyle dursun onlarla karşılaşmak veya aynı ortamda bile bulunmak istemeyiz. Cenab-ı Hak sevmediği kulları bir işe vesile kılmaya mecbur mudur hâşâ? Elbetteki değil. Zaten bu ayet-i kerimeyle de bize sevdiği kulları büyük işlerde kullanacağını haber vermiyor mu? Şu halde biz kullarına düşen baş vazife Allah ﷻ'a kendimizi sevdirmek olmalıdır? Zira bütün muvaffakiyet ve muzafferiyetlerin anahtarıdır bu?

Bu mahalde zihinlerimizde canlanan soru şu olmalıdır: Peki, Allah ﷻ'a kendimizi sevdirmenin yolu nedir? Cenab-ı Hak bizi nasıl sevecek?

Allah ﷻ'ın Sevgisini Kazanmanın Yolu

Allah ﷻ'ın yardımının pürmelal bir hal içerisinde kıvranan ümmet-i Muhammed'e gelmesinin ve bizim yeniden dünyaya adaleti getiren, zulme dur diyen bir millet halini almamızın Allah ﷻ'ın bizi sevmesine bağlı olduğunu ifade ettik geride. Cenab-ı Hakk'ın bizi nasıl seveceği de belirtilmiş Kur'an-ı Kerim'de. Şöyle buyurur Cenab-ı Hak: "(Resûlüm!) De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir."⁶ Allah ﷻ'ı sevmenin bir bedelinin olduğu ve bunu sadece söyleme dillendirmenin yeterli olmadığını belirttiği bu ayette Allah ﷻ'ı sevmenin Resulullah ﷺ'a ne kadar

ittiba ettiğimizde doğrudan ilintili olduğu da ifade buyruluyor. Diğer bir deyişle; Resulullah ﷺ'a ittibamız ölçüsünde Allah sevgisi taşıyoruz sinemizde. Bu işin birinci merhalesi. İkinci merhale ise Resulullah ﷺ'a ittibamız karşılığında Allah ﷻ'ın bizi sevmesi. Olmazların bir anda oluvermesi ve imkansız gibi görünenlerin suhûtle varlık sahasına çıkması da ikinci merhaleyle yani Cenab-ı Hakk'ın bizi sevmesiyle başlayacaktır.

Üzerimize Çöken Zillet Ve Hal Çaremiz

Kan gölüne dönmüş bir İslam âlemi ve tepeden tırnağa zillet elbisesi giymiş müslüman toplumları müşahedeye alıştı artık gözlerimiz. Nerede ezilen, ırzına geçilen, evi barkı tahrib edilen, öldürülen biri varsa müslüman olduğu bir süreçte öncelikli olarak yapmamız gereken şey; hastalığımızın menşei ve sebebini teşhis etmektir. Bataklıktan gelen sinekleri imha ile meşgul olmaktansa bataklığı kurutma yönünde önlemler almak diğer bir söylemle.

Bu bağlamda "Ey iman edenler! Siz kendinize bakın. Siz doğru yolda olunca sapan kimse size zarar veremez"⁷ şeklindeki ilâhî hitap müslüman olarak bizlerin daima nefsimizle hesaplaşma içinde olmamız ve mevcut durumlarla ilgili sürekli iç muhasebe yapmamızı tavsiye ediyor bizlere. Bu muhasebeyi yaparken de "Başınıza gelen herhangi bir musibet, kendi ellerinizle işledikleriniz yüzündendir"⁸ hakikatini merkeze alarak hall-i müşkil yapmamız gerektiğini tembihler. Kur'anî Hakim'in teşhisi budur: Bütün bu felâketler kendi ellerimizle işlediklerimizden ötürü geliyor başımıza.

Cübbeli Hoca Efendi'nin hat koleksiyonundan

عشق ایش مرنه وار عالمده
علم بر قیل و قال ایش آنخوق

**“Aşk imiş her ne vâr âlemde,
İlim bir kıl u kâl imiş ancak.”**

Hattatı: Hattât Hâmid Aytaç (1309/1402 - 1891/1982)

Hat Çeşidi: Celf Talik Levha, Târihi: Yazılmamış

Yozlaşma Yolunda Hızlı Adımlar

Zira eskiye nispetle düşündüğümüzde gittikçe bozulan ve yozlaşan bir toplum görüyorsunuz.

Zındıklığa “Kur’an müslümanlığı”, Haramzâdeliğe “milyonerlik”, İffetsizliğe “hürriyet”, Zinaya “yasak aşk”, namus-suzluğa “cesur poz”, haram birlikteliğe “kız arkadaşlığı”, faize “kredi”, çıkarıcılığa ve sahtekarlığa “müdârât” denildiği bir toplum. Kavram karmaşası yaşayan, yalanı tasdik doğruyu tekzip eden zihni bulanık bir toplum.

Üstündekilerden çok altındakiler tarafından muhafaza edildiğine inandığımız şu topraklarda fuhuş albümü gazeteler, dergiler, bültenler neşr edilir oldu artık.

Kimi yerde yetmiş, kimi yerde yetmiş binlerle namus uğruna feda olunan insanların bedeli, bu toprakların insanların-daki haya, edep, ar, namus duygularını hortumlayarak medeniyet müflisi bir nesil inşâ eden medya baronlarının “kadın pazarı” na çevirdiği kanal (izasyon)larla ödeniyor şimdi.

Üzerinde yürümeye zorlandıkları yırtık çarıklarıyla canını Allah'a satan şehitlerimizin fedailiğine "haram- helal ver Allah'ım" mantığıyla adeta paraya tapan dünyaperestlerin "faiz bataklığına çevirdikleri" şu toplumla mı teşekkür edeceğiz?

Hayatlarını "süper", "hiper", "mega", "ultra" lüks seviyelerine çıkarabilmek için "haram" kavramını unutmuş modern "harâmzâdeler" halini alan bir toplum olarak daha nasıl bir vaziyette olmayı bekliyor olabiliriz ki?

Hz. Peygamber ﷺ'in Gözüyle Halimize Bakınca...

Bütün bu yozlaşmışlıklar ve masiyet günahlarına batmışlıklarımıza rağmen yapmamız gereken şey hastalığımızın teşhisini ve tedavisini Allah ﷻ ve Resülü ﷺ 'ne müracaat ederek yapmak olmalıdır dedik. Ve genel hatıyla baktığımızda bu teşhisin "kendi ellerimizle ettiklerimiz" şeklinde netice verdiğini gördük ayet-i celilenin diliyle. Bu teşhisi Allah Resülü ﷺ'nün bir hadisi şerifiyle şerh edelim şimdi de. Şöyle buyuruyor Fahr-i Kâinât:

« لَتَأْمُرَنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ أَوْ لِيَسْلُطَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ شِرَارَكُمْ فَيَدْعُو خِيَارَكُمْ فَلَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ »

"Ya iyiliği emreder kötülükten nehy edersiniz ya da Allah sizin başınıza şerhlerinizin musallat kılar ve en hayırlılarınız dua eder de onlara icabet olunmaz."⁹

Esasında, yukarıda bir kısmını sıraladığımız müslüman toplumlardaki yaygın münkerât ve bu münkerât karşısında müslümanların birbirlerini uyarmaması hatta uyarma şöyle dursun bu münkerâtın

haram kapsamından çıkarılıp neredeyse helal kabul edilmesi şeklindeki vaziyetimize sadece bu hadis okunsa yeter teşhis olarak. Zira hadis-i şerifte Efendimiz ﷺ emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münkerin kalktığı günümüz müslüman toplumları gibi toplumlara cezayı bizzat Allah ﷻ'ın göndereceğini haber veriyor. Hadisin devamının fehvasınca vaziyet öyle bir şekil alıyor ki o toplumda bulunan hayırlı insanların duaları dahi kabul edilmiyor gelen belanın kalkması için. Bu günkü ezilişimiz, itilip kakılışımızın filhakika sebebi budur. Hâdiseye evvelâ buradan bakmadıkça yapılacak tüm yorumlar, siyâsî, ictimâî, stratejik ve sair boyutlarla ilgili tahliller beyhudedir. Zira kökten tedavi edilmesi gereken bir hastalığın teferruatıyla uğraşmak ilgili hastalığın ilerlemesine yardımcı olmak anlamına geldiği gibi hastanın peyderpey yok olmasına vesile olmak anlamını da taşır. Şu halde, bu gün üzerimizde taşıdığımız bu zillet belasının yegane sebebini bize "işlediğimiz günahlar, dünyaya meyl edişimiz ve emr-i bi'lma'rufu terk edişimiz" şeklinde teşhis edip veren Allah ve Resülü ﷺ'ne kulak vermekten başka çaremiz yok.

Kurtuluşa Giden Yol ve Netice

Günahlarımızdan ötürü Cenab-ı Hakk'ın düşman istilası ve tasallutuyla bizi cezalandırdığı bir hakikat. "Müminlere yardım etmek bizim üzerimize bir hak olmuştur"¹⁰, "Şüphesiz peygamberlerimize ve iman edenlere, hem dünya hayatında, hem şahitlerin şahitlik edecekleri günde yardım ederiz"¹¹, "Eğer inanmışsanız, üstün gelecek olan sizsiniz"¹² gibi âyet-i celîlelerin henüz tezâhür etmediği de ayrı bir hakikat.

Bu hakikatlerin tezahür edişi nasıl kaçınılmazsa bizim de bu cezalardan kurtuluş reçetesi mesabesinde olan hakikatlere sarılmamız kaçınılmazdır.

Resulüllah'ın içimizde olduğunu bildiriyor Kur'an-ı Kerim. Ve "bunu böyle bilin" diyor. Bunu ihbari olarak zikreden Cenab-ı Hak bu ayetle bizlere bunun böyle olması gerektiğini ve Resulüllah'ın her daim içimizde yani şahsımızda, ailemizde, mahallemizde, işimizde, sosyal hayatımızda kısacası hayatımızın bütün şubelerinde yaşaması gerektiğini ifade buyurur bizlere.

Zira bunun uygulanmaması –günümüzde olduğu gibi- buhranlar yaşamamıza sebep olacak uygulanması ise dünya ve ukbamızın necatına vesile olacaktır. Kurtuluşumuzun Resulüllah ﷺ'i içimizde yaşatmaya bağlı olması "peki bu nasıl olacak?" sorusunu canlandırıyor zihinlerimizde tabii olarak. Bunun da cevabını Hz. Peygamber ﷺ'den dinleyelim:

«من أحيأ سُنِّي فقد أحيأني ، ومن أحيأني كان معي في الجنة»

“Kim benim sünnetimi ihyâ ederse (diriltirse) beni diriltmiştir. Kim de beni diriltirse Cennet'te benle beraber olur.”¹³

Hadiste Hz. Peygamber ﷺ kendisini nasıl içimizde yaşatacağımızı, diri tutacağımızı ifade sadedinde “sünnetini ihyâ etmemizi” tavsiye buyuruyor bizlere. “Sünneti ihyâ ederseniz beni ihya edersiniz” buyuruyor. Peki, Peygamber ﷺ'i ihya etmemiz, içimizde yaşıyor kılmamız neyi kazandıracak bizlere? Bu amelîyenin kurtuluşumuza nasıl vesile olacağını da şu ayet-i kerimeden dinleyelim:

﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾

“Halbuki sen onların içinde iken Allah, onlara azap edecek değildir. Ve onlar mağfiret dilerlerken de Allah onlara azap edici değildir.”¹⁴

Akıllıya bir işâretin yeteceğini bilenler için daha ziyade kelam etmenin “itnab” olacağı düşüncesiyle bu kadarıyla iktifâ edelim.

Measselame...

Kaynaklar

1 Ebu Dâvud, “Kitâbu’s-Sünne”, No: 4607, Tirmizi, “İlim”, No: 2676, İbn Mâce, “Mukaddime”, No: 42, İbn Hibbân, *Sahih*, “Mukaddime”, No: 5, Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, XXVIII/373, No: 17144

2 Taberânî, *el-Mu’cemu’l-Evsat*, No: 3478, *el-Mu’cemu’l-Kebîr*, No: 2636, Hâkim, *el-Müstedrek*, No: 3312, el-Bezzâr, *Müsned*, No: 3900, Heysemî, *Mecma’u’z-Zevâid*, No: 14978

3 İbn Asâkir, *Tarihü Dimeşk*, XIV/9, Hatib el-Bağdâdî, *Tarihü Bağdâd*, VII/347

4 Hûd, 43

5 Mâide, 54

6 Âl-i İmrân, 31

7 Mâide, 105

8 Şûrâ, 30

9 Bezzâr, *Müsned*, No: 188, Heysemî, *Mecma’u’z-Zevâid*, VII/526, No: 12134

10 Rûm, 47

11 Ğâfir, 51

12 Âl-i İmrân, 139

13 Celaleddin es-Suyûtî, *Câmi’u’l-Ehâdis*, No: 25836 Tirmizi, hasen ğarib olarak...

14 Enfâl, 33

Mahmud Efendi Hazretleri'nin KIYMETLİ KELÂMLARINDAN

- Sülûk: “Manevi bir yürüyüşle, **Mevlâ Teâlâ**'ya yürümek” demektir.
- Tasavvuf da mühim bir ilimdir.
- Sanki “**Risâle-i Kudsiyye**”, “**Mektûbât**”ın metnidir.
- Baklava börek helaya, “**Mektûbat**” ise **Mevlâ**'ya götürür.
- İnsanın gönlünü üç şey öldürür. Çok yemek, çok uyumak, çok konuşmak.
- Sûfiler hakkındaki dedikodulara aldırmayın.
- İstikamet, kerâmetten de üstündür.
- “Hoca efendi! Feyiz alamıyorum“ diyorsunuz. Niye feyiz istiyorsun?! Sen **Mevlâ**'yı ara.
- Bizim kalplerimiz bit pazarı değildir. Bit pazarını tanır mısınız? Beyazıt'ta bir yer vardır. Orada hep eski elbiseler satılır. O elbiselerde hep bit doludur, onun için oraya bit pazarı denilmiştir. Bizim de kalplerimizin bit pazarı olmasını **Mevlâ** istemiyor.

Mevlâ sana bu lisanı emanet verdi, tut onu **Mevlâ**'nın razı olmadığı şeyi konuşma. Kalbini sana emanet verdi, **Mevlâ**'nın razı olmadığı şeyleri o kalbe sokma.

- Bir insan tarikata girmek istiyorsa ona mutlaka sahip çıkmak lazımdır.

- Mısırı pişirdiğin zaman patlar. Buğday ise kendi halinde yanar kavrulur. Nil nehri akar, ufak ırmak ise pat küt, pat küt, şap şup, şap şup. (Diğer tarikatlarla, Nakşî tarikatının farkı hakkında)

- Avrupa'nın modellerine uymak onlara uymak demektir. Onların şekli üzere entari giyinmek, onların sözünü tutmaktır. Bu ise haramdır. İnsan düşmanına itaat etmez, muhalefet eder.

- İplik kadar bir şey olmasın kâfirlerin modasından.

- Bu dünyaya çalışmaya geldik. Daima İslâmiyet'in dosdoğru çizgisi üzerine olacağız. Nefsimizin de bir hakkı vardır, ona da hakkını vereceğiz. Kulağıma bir mesele geldi ve üzüldüm. Bir takım hanım kardeşlerim, çarşaflarının altında yırtmaçlı elbiseler giyiyorlarmış. Acayip, acayip isimleri var. Bunların hepsi Avrupa, Hristiyan modasıdır. Onlara "Neden böyle giyiniyorsunuz?" diye sorulduğunda, "Kocalarımız böyle istiyor" diyorlarmış. Fırsat buldukça bu kocalara ve hocalara bağırdım. Yarın yüzlerimiz kara olmasın diye. Böylelerinden biri cemaat içinde olsa üzüldürüm, kâfirlerin modasından en küçük bir çizgi olsa bile bu beni üzer.

- Kâfirlere azıcık bir meyille kalpten muhabbet etmek, zalimlere meyildir. Onların yaşamaları gibi yaşamak ve onların şekilleriyle şekillenmek onlara meyildir. **Mevlâ Teâlâ**: "Onlara meylettığınız takdirde sizi kayırmam" buyuruyor. Onlara benzemek **Peygamber** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e ittibânın zıttıdır. Sevgiyi bozar, birliği bozar. Düğünlerde yapılan yanlış hareketler bu gibi belaları doğurur ve

düşmanları insanın başına musallat ettirir. Yani düğün yaparken kızınızı oğlunuzu hangi millete benzetiyorsanız o millet başınıza musallat olur. Her şeyinizi perişan eder dininizi, adınızı, hürriyetinizi dünya ve âhiretlerinizi yıkar alır. Ben kısa söyleyeyim siz uzun anlayın.

- Nur **Allâh**'ın yolu, zülümât şeytanın, Amerika'nın, Avrupa'nın, Rusya'nın yoludur. Onlardan şeytanın yolu öğrenilir. **Allâh-u Teâlâ** bizi Ümmet-i Muhammed olarak yarattı. Niye gidip onların ümmeti olunuyor?!

- Şimdi Avrupa ve Amerika bize emrediyor ve: "Çocuklarınıza İslâm dersi öğretmeyin!" diyor. Bunu biz Kur'ân'a bağlı olduğumuz zaman diyebilirler miydi?! Diyemezlerdi. Suç kimin? Yine bizim. Onların da suçu var ama asıl suç bizim.

Kim dedi sana imansızların sözünü dinle diye?! Senin rızkını onlar mı yaratıyor?! Senin ömrünü onlar mı veriyor?! Senin ömrünü onlar mı uzatıyor, onlar mı kısaltıyor?! Yok. Kimse kimsenin ömrünü uzatmaz kısaltmaz, ancak **Allâh-u Teâlâ** buna kâdirdir.

- Ulemânın süsü bildiği ile amel etmektir.

- Çalışalım, bereketini **Mevlâ**'dan bekleyelim.

- **Mevlâ Teâlâ** bugün **Mahmud**'u bağırıttırıyor, yarın kendisi gürlenecek. O zaman dayanamayacaksınız!

- Söylemekte âlim gibi, amelde ise cahil gibiyiz.

- Yaşı yirmi ama işi, takvası ve ahlakı altmış yaşında adam istiyorum.

- Arapçayı kılı kırk yararcasına anlıyorsunuz ama amele gelince yok.

- Bir şey ki lafı ediliyor fakat yapılmıyorsa o kâldir (sadece sözde kalandır). Ne zaman ki kişide o şey hâsıl oluyor işte o haldir.

İlm-i Hâl

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA
FİKİH KURULU

KENDİ İSTEĞİ OLMASIZIN HESABINDAKİ PARAYA FAİZ VERİLMESİ DURUMUNDA BU FAİZİN, HARAMDAN KAÇINMAYAN BİRİNE VERİLMESİ GEREKTİĞİ SÖYLENİYOR BU DOĞRU MUDUR?

**Allah'a hamd, Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e
ehl-i beytine ve ashabına salat-u selam olsun**

Allah Teâlâ'ya hamd, Peygamber Efendimize, al ve ashabına salat-u selam ederiz.

Öncelikle her bir Müslüman, imkân nispetince faiz müesseseleriyle iş yapmamalı ve bankalardan son derece kaçınmalıdır. Bununla beraber illaki bir bankayla çalışması gerekiyorsa önceliği, katılım bankaları diye tabir edilen finans kurumları olmalıdır. Finans kurumlarının faaliyetlerini külliyen kabullenmesek de diğer faiz sistemiyle çalışan bankalara nispetle daha ehven olduğu aşikârdır.

Bazı durumlarda söz gelimi uluslararası ticaret yapıldığında finans kurumlarıyla çalışmak mümkün olmayabilir. Bu durumlarda devlet bankalarının tercih

edilmesi, özel bankalara nispetle daha ehven olur. Öyle veya böyle;

الْضَّرُورَاتُ تُقَدَّرُ بِقَدْرِهَا

“Zaruretler miktarlarınca takdir olunur” mecelle kuralınca, maaş çekmek, fatura ödemek emsali bankalarla bir şekilde iş yapmamız gerekirse ihtiyaç miktarınca onlarla diyalog içinde olmalıyız. Fazlasından kaçınmalıyız, faizli muameleye asla bulaşmamalıyız.

Bununla beraber paramıza faiz bulaşacak olursa onu bankada bırakmayıp hayır yollarında kullanmalıyız. Kendimiz asla faydalanmamalıyız. Bu faydanın; yemek-içmek, giysi, mesken veya vergi borcu kabilinden olması müsavidir.

Vergi, velev ki İslami doğrultuda alınıyor olmasa da kişinin bu faiz parasını vergide kullanmasıyla kendisine bir fayda sağlamış olacağından caiz olmaz. Bakmakla sorumlu olduğumuz kişilere de vermemeliyiz. Zira bu kişilere vermekle kendimize menfaat sağlamış oluruz. Ancak eline faiz parası geçen şahıs, zekât alabilecek konumda olması durumunda yani fakirse bu paradan istifade edebilir.

Verilen faizin bankada bırakılması da doğru değildir. Zira böyle yapmakla faiz müessesesi olan banka, kuvvetlenmiş ve günaha yardım edilmiş olur. Oysa Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

...وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

“...İyilik ve takva (Allah’a karşı gelmekten sakınma) üzere yardılaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardılaşmayın. Allah’a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah’ın cezası çok şiddetlidir.»¹

Şemsu’l-Eimme es-Serahsî, *el-Mebsût* adlı eserinde şöyle demiştir: Haram yoldan elde edilen kâr, tasadduk edilmelidir.

El-Beyhakî’nin rivayetine göre Abdullah b. Mesut (Allah ondan razı olsun) bir cariye satın almış. Ancak parasını ödemek için sahibini çok kez aramasına rağmen bulamamıştır. Bunun üzerine cariyenin bedelini sadaka olarak vermiş ve şöyle buyurmuş:

اللَّهُمَّ عَنْ صَاحِبِهَا فَإِنْ كَرِهَ فَلِي وَعَلَى الْغُرْمِ

Allah’ım! Bunu cariyenin sahibi adına verdim. Sahibi çıkıp geldiğinde onun

adına yaptığım bu sadakayı *şayet* kabul etmeyip **çirkin göreceksin** kabul edersen **bedeli benim üzerime borç, verdiğim sadaka da benim için olsun.**²

Bunu vereceğimiz kişinin, harama al-dırış etmeyen fasık bir kişi olmasına da gerek yoktur. Aksine böyle birine vermek, kişinin günahında yardımcı olmamız hasebiyle belki doğru da kabul edilmez. İhtiyaç sahibi dindar birine vermek daha doğru olsa gerek.

Bazıları; “kendimiz için razı olmadığımız bir şeyi başkasına vermeye nasıl razı oluruz” diyerek haram olan bu malı fakirlere veya hayır kurumlarına vermenin doğru olmadığını savunmuşlardır. Oysa bir malın haram olması, onu haram yoldan kazanan kişiye nispetlidir. Fakir veya hayır kurumlarına nispetle değildir. Zira mal, zatı itibarıyla pis değildir. Pis olması, hususi bir şahsa, hususi bir sebebe nispetlidir.

Ayrıca böyle bir malda, dört türlü tasarruftan biri yapılabilir. Beşinci bir tasarruf şıkkı yoktur.

1. Haram olan bu malı, kendi şahsında veya bakmakla yükümlü olduğu kişilerde kullanarak tasarrufta bulunmak ki bu tasarrufun caiz olmayacağı aşikârdır.

2. Haram olan bu malı bankada bırakmak, bu da bankanın kuvvetlenmesine bir nevi yardımcı olmak sayılacağından geride de beyan edildiği üzere caiz olmaz.

3. *İmha etmekle haram olan bu maldan kurtulmak.* Bu görüşü savunanlar olsa da İmam Gazali *el-İhya* adlı eserinde bunu ret etmiş, malın zay edilmesinin yasaklandığını söylemiştir.

El-Buhari’nin rivayet etmiş olduğu bir hadis-i şerifte şöyle buyrulmuştur:

نهى النبي صلى الله عليه و سلم عن إضاعة
المال

Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) **malın zay edilmesini yasaklamıştır.**³

4. Bu malı, masarifu'l-hayır denilen hayır yollarına; fakirler, miskinler, yetimler, yolda kalmışlar veya hayır kurumları emsali yerlere vermek.

İlk üç şıkta beyan edilen tasarrufları yapmak mümkün olmadığından son şıkta anlatıldığı üzere tasarrufta bulunmak tayin etmiştir.

Şunu da ifade etmek gerekir ki; haram olan bu malın fakirlere verilmesi, sadaka yoluyla değildir. Dolayısıyla **Müslim** de geçen şu hadis-i şerif bu hükme aykırı değildir.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا...

Ebu Hureyre'den rivayete göre Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur: **“Ey insanlar Allah temizdir ancak temizi kabul eder...”**⁴

Bu mal aslında gerçek sahibine verilmelidir. Şu kadar var ki; meselemizde bu malın gerçek sahibi muayyen biri olmadığından diğer bir ifadeyle sahibi belli olmadığından tıpkı yitik mal gibi hayır yollarında kullanılır.

Haram olan bu malı fakirlere veren kişi sadaka vermiş sayılmayacağından sadaka sevabı beklemesi de caiz olmaz. Ancak haram malı şahsında kullanmadığından yani haramı terk ettiğinden şüphesiz sevap alır.

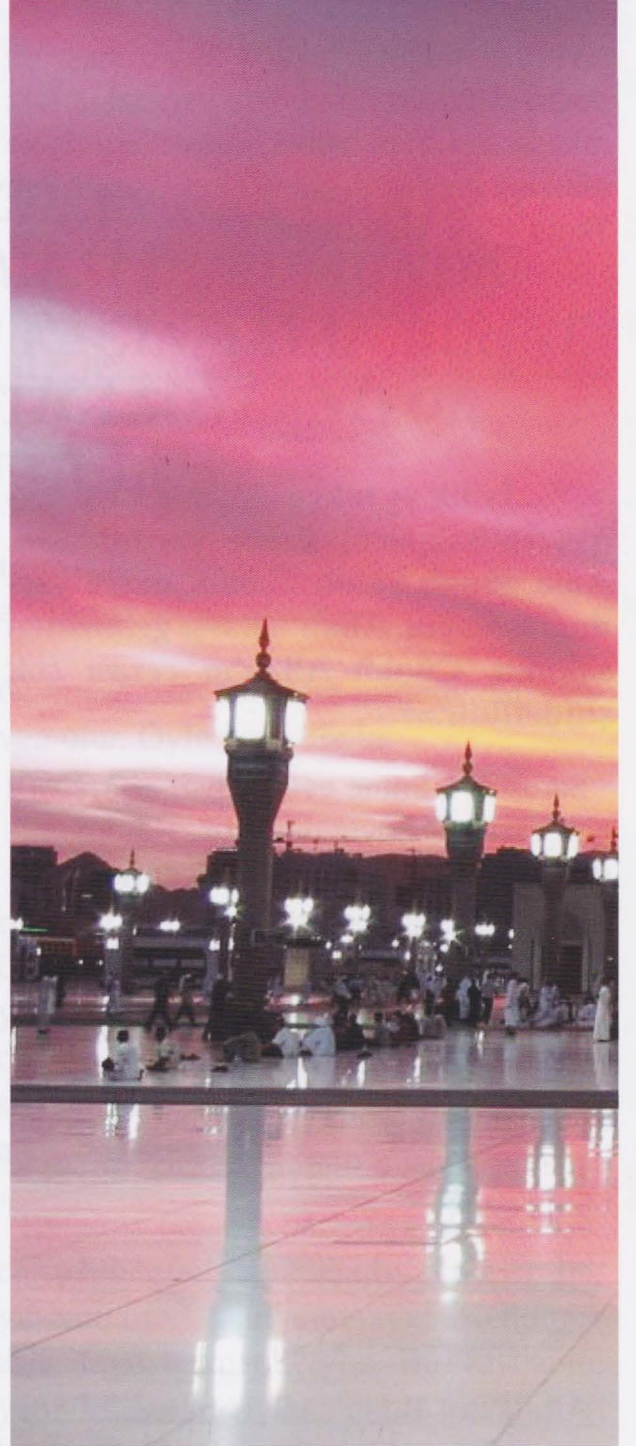
Kaynaklar

1 Mâide Suresi/2

2 El-Beyhakî, Es-Sünenu'l-Kübrâ, kitabı'l-lakit, babı'l-lakit ye'külüha el ğanî

3 El-Buhârî; kitabı'z-zekat, bab: la sadakata illa an...

4 Müslim; kitabı'z-zekat, bab: kabulu's-sadaka mine'l-kesbi't-tîb...

Hadîs-i Şerîfler

Abdullah İbni Abbas (Radiyallahu anhüma) anlatıyor: “Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:

“Kim Kur’ân hakkında ilme dayanmadan söz ederse ateşteki yerini hazırlasın.” (Tirmizî, Tefsir: 1, (2951)

Ebû Mûsâ el-Eş’arî (Radiyallahu anh) anlatıyor: “Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Hiç şüphesiz Allah zâlime mühlet verir. Onu yakalayınca da kaçmasına fırsat vermez.” Sonra şu âyet-i kerîmeyi okudu:

“Rabbin, zâlim memleketleri yakalarken işte böyle yakalar. Çünkü O’nun cezalandırması gerçekten pek acı ve çok çetindir.” (Hûd sûresi; 102). (Buhârî, Tefsîru sûre (11); Müslim, Birr 61. Ayrıca bk. Tirmizî Tefsîru sûre (11); İbni Mâce, Fiten 22)

Abdullah ibni Ömer (Radiyallahu anhümâ)’dan rivayet edildiği üzere, Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Haram kan dökmediği müddetçe mü’min, Allah’ın rahmetini ummaya devam eder.” (Buhârî, Diyât; 1)

Ebû Hüreyre (Radiyallâhu anh)’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“İnsanın herbir eklemi için her gün bir sadaka vermek gerekir:

İki kişinin arasını bulman bir sadakadır. Bir kimseye, bineğine binerken yardımcı olman veya yükünü hayvanına yüklemesine yardım etmen bir sadakadır. Güzel söz söylemek sadakadır. Namaza giderken attığın her adıma bir sadaka sevabı vardır. Gelip geçenleri rahatsız eden bir şeyi yoldan alıp atman bir sadakadır.” (Buhârî, Sulh 11, Cihâd 72, 128; Müslim, Zekât 56. Ayrıca bk. Müslim, Mûsâfirîn 84, Ebû Dâvûd, Tatavvu 12, Edeb 160)

Sehl İbni Sa’d (Radiyallahu anh) anlatıyor: Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

- Ben ve yetime bakan kimse cennette şöyleyiz.

(Peygamber Efendimiz) orta parmağı ile baş parmağını yan yana getirip aralarını açıp kapayarak işaret eti.” (Buhârî, Talak: 14, Edeb: 24; Tirmizî, Birr: 14, (1919); Ebu Dâvud, Edeb: 131, (5150)

Ebû Hüreyre (radiyallâhu anh) anlatıyor: “Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:

“Kul Rabbine en ziyade secdede iken yakın olur, öyle ise (secdede) duayı çok yapın.” (Müslim, Salât 215, (482); Ebû Dâvud, Salât 152, (875)

Enes (Radiyallahu anh) anlatıyor: “Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:

“Cennet ehlinin bir çarşısı vardır. Her cuma oraya gelirler. Derken kuzey rüzgârı eser, elbiselerini ve yüzlerini okşar. Bunun tesiriyle hüsn ve cemalleri artar. Böylece ailelerine, daha da güzelleşmiş olarak dönerler. Hanımları:

- Vallahi, bizden ayrıldıktan sonra sizin cemal ve güzelliğiniz Artmış, derler. Erkekler de:

- Sizler de, Allah’a kasem olsun, bizden sonra çok daha güzelleşmişsiniz, derler.” (Müslim, Cennet 13, (2833)

Abdullah İbni Abbâs (Radiyallahu anhümâ) anlatıyor: “Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)’in şöyle söylediğini işittim:

“İki göz vardır, onlara ateş değemez: Allah için ağlayan göz ile Allah yolunda uyanık sabahlayan göz.” (Tirmizî, Fedâilu’l-Cihâd 7, (1632).]

Güldeste

Mustafa Özşimşekler

İSLÂM'DA AKLIN VE NAKLİN YERİ

Asırlardır “akıl” ve “nakil” meselesi tartışılmalıdır. Tabi Asr-ı Saadet döneminde bu konuda herhangi bir problem yaşanmamıştır. Çünkü nâzil olan her âyet-i kerime, yorum ve teville mahâl bırakmayacak şekilde bizzat Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) tarafından açıklanmış ve hayata taşınmıştır.

Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)’in vefatından sonra ise, İslâm’da “akıl” ve “nakil” ilişkisiyle alakalı farklı düşünceler, ekoller ve akımlar ortaya çıkmıştır. Hatta **Ehli Sünnet** ve **Mutezile** arasındaki farklılığın, temelde “akıl mı yoksa naklin mi” esas alınacağı konusuna dayandığını söyleyebiliriz.

İslâm’ın akla verdiği önem

Öncelikle şunu ifade edelim ki, imandan sonra insanoğluna verilen en büyük nimet hiç şüphesiz “Akıl”dır. Allah-ü Teâla’nın, eşref-i mahlûk olarak yarattığı insanı diğer mahlûkattan ayıran, İlâhî emirler karşısında

sorumluluk altına girmesini sağlayan, hatta insanı insan yapan şey “Akıl”dır. İnsan akli sayesinde iyiyi kötüden, doğruyu eğriden, faydalıyı zararlıdan ayırır.

Akıl aynı zamanda dinin ve mükellefiyetin de esasıdır. **Akl olmayanın ne dini mükellefiyeti, ne de cezâ-i ehliyeti yoktur.** Zira Allah’ın varlığını bilmek, emirlerini ve yasaklarını anlamak için elbette akıl lazımdır.

Kur’an-ı kerim’e baktığımızda pek çok yerde geçen; “**Akletmez misiniz, aklınızı kullanmaz mısınız?**” şeklindeki ayet-i kerimeler de, aklın önemine işaret buyurmaktadır.

Dolayısıyla İslâm’ın akla verdiği önem tartışılmaz...

Bununla birlikte akıl, her meselesinin altından tek başına kalkamaz. Vahyin açıklanması ve anlaşılması için elbette aklın tefekkürüne ihtiyaç vardır, fakat aklın, İslâmî hükümler içinde sebep ve illetlerini kavrayamayacağı, sırrını çözemeyeceği bir kısım ibadetler, emir ve nehiyeler de mevcuttur.

Akıl ilahi sınırları tayin edebilir mi?

İnsan aklıyla Allah’ın varlığını ve birliğini anlayabilirse de, bunun ötesinde O’na ait birtakım yüce sıfatları, âhiret âlemiyle ilgili birtakım imânî meseleleri, Allah’a nasıl ve ne şekilde ibadet edileceğini bilemez. İşte yüce Allah, insanların bu ihtiyacını gidermek için peygamberler göndermiştir. Şayet akıl, kendi başına dinin emir ve yasaklarını bilecek olsaydı, Peygamberlere ve kitaplara lüzum kalır mıydı?

İlahi emir ve yasaklar içinde aklın kavrayabileceği, “neden ve niçin”ini araştırıp hikmetini anlayabileceği hususlar olduğu gibi, aklın tek başına kavrayamayacağı hükümler de söz konusudur.

Mesela; “domuz eti” ve “içki”nin neden haram kılındığı, “kumar” ve “fâiz”in niçin yasak edildiği gibi bir takım meseleler, makul ve mantıklı sebeplerle, ilim ve hikmet çerçevesinde açıklanabilir.

Veya “zekat” ve “infak” gibi fakirlerle yardım etmekle alakalı ilahi emirlerin; toplumdaki sınıfsal çatışmayı giderdiği, zengin ve fakir arasındaki nefreti kaldırarak sevgi ve kaynaşmaya sebep olduğu, İslam’ın yerleştirdiği bu sosyal yardımlaşma sayesinde içtimai barışın tahakkuk edip toplumun iki zümresi olan zengin ve fakirin sulha kavuştuğu gibi faydaları düşünülüğünde, bu emirlerin hikmeti akılla anlaşılabilir.

Ancak “taabbudî” olan hükümlerde “neden ve niçin” aranmaz, hikmeti bilinemese de sırf Allah emrettiği için yapılıdır.

Mesela; akşam namazının farzının üç, yatsı namazının dört, sabah namazının farzının iki rek’at olması akla tâbi olan bir mesele değildir.

Veya hasta olduğu için orucunu tutamayan bir kişi, tutamadığı her gün için bir fakiri doyurması (yani bir günlük yiyeceği kadar fidye vermesi) fikhî bir hükümdür. Oysa oruç; yemek ve içmeyi terk etmek iken, bunun fidyesi ise (tam tersi) yedirip içirmektir.

Abdestten misal verecek olursak; düşünün ki yeni abdest almışsınız ve yüzünüz, kollarınız, ayaklarınız henüz ıslak, daha kurumamış... O sırada beşeriyet icabı yel lenseniz, bunun fikhî hükmü nedir?.. Abdestiniz kaçır ve yeniden abdest almak gerekir. Yani temiz ve henüz ıslak olan abdest uzuvlarını tekrar yıkamak gerekir...

Bir başka misal; elbisenize bir miktar necaset bulaşsa bu elbiseyle namaz olmaz. Çünkü namazın farzlarından biri de “Necasetten Tahâret”tir.

Hal böyleyken, insan vücûdu damarlarla örülü olduğu için vücûdun her tarafında kan dolaşır, ayrıca idrar kesesi ve mide necâset doludur ama bu durum namaz kılmaya engel değildir. Yani vücudun içinde olunca problem yoktur, fakat dışına az miktar bulaşsa namaza manidir.

Buna benzer daha nice hükümler vardır ki, akıl bunları nasıl izah edecektir?..

Bu meseleye uygun olarak Hz. Ali (Radiyallahü anh)’ın meşhur sözünü de burada zikredelim:

“Din akla göre değil, nakle göredir. Şayet akla göre olsaydı, ben “mest”in üstünü değil altını mesh ederdim. Zira kirlenen yer mestin altıdır.”

İşte insanoğlu sadece aklının rehberliğiyle ilahi sınırları tayin edemeyeceği, ibadetlerin nasıl ve ne şekilde yapılacağını bilemeyeceği için, Mevla Teâlâ peygamber ve kitap göndermiş, bunların hepsini kullarına öğretmiştir.

Dolayısıyla mü’mine düşen; illet ve hikmetini kavrasa da kavrayamasa da “Hakîm” olan Allah-u Teala’nın emir ve yasaklarının tümünde hikmetler olduğuna iman edip, bu hükümleri tatbik etmek konusunda “neden-niçin?” demeden teslimiyet göstermektir.

İslâm nakil dinidir

Günümüzde aklının peşinden seğirten ve “İslam akıl dinidir” iddiasında bulunan bazı kimseler, “İslam nakil dinidir” diyenleri, demogoji yaparak akıllarını kullanmamakla suçlarlar. Tabi bu gürûhun iyi niyetli olmadığı ortadadır. Çünkü onlar da çok iyi bilirler ki, “İslam nakil dinidir” diyenler, “Dini hükümlerin kaynağı vahiydir” demek isterler. Zira İslam, beşer aklının ürettiği bir ideoloji değil vahye dayanan bir nizamdır.

Yoksa İslam elbette akla uygundur. İslam'ın hüküm ve prensipleri, insan fıtratına uygun ve aklın kabul edebileceği şekildedir.

Ancak buradan yola çıkarak; **“İslam akıl dinidir”** demek de, eksik ve noksandır. Çünkü yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, İslam'da aklın tek başına kavrayamayacağı bir takım meseleler vardır. Şayet bu meseleler kafaya yatmasa, akıl ermese o zaman bunlar red mi edilecektir?..

“İslam akıl dinidir” iddiasında olanlara soralım;

“Söyler misiniz, bu akıl hangi akıldır?!”

Kafasına yatmayı kabul etmeyen, mantığına uymayan her şeyi reddeden, Kitabı eğip büken, “Müslüman sorgulamalı” sloganıyla ortaya çıkarak gidip Allah'ı sorgulayan hatta yargılayan, adeta İlâhlık taslayan **sakîm akıl** mıdır, bu akıl?..

Herhangi dini bir meselede, hükmü belirleyecek olan akıl, kimin akli olacak? Yoksa “İslam akıl dinidir” iddiasında olanların akli mi esas alınacak? (Gerçi bu iddiada bulunanların ekserisi, bunu derken kendi aklını ve düşüncesini kastetmektedir.)

Veya dini bir konuda herkes kendi aklına göre farklı bir anlayış ortaya koyarsa, bunların hangisi kabul edilecek?.. Yoksa herkes kendi anlayışına göre mi dinini yaşayacak? O zaman ne kadar Müslüman varsa o kadar çok anlayış ve farklı yaşanan bir din ortaya çıkar ki, bu da zaten din olmaz.

Ayrıca herkesin akli, aldığı eğitime, yaşadığı bölgeye, edindiği tecrübeye göre değişir. Hatta kişinin çocukluk, gençlik ve yaşlılık dönemlerindeki akli bile aynı değildir. Bu durumda kişinin hangi dönemdeki akli esas alınacak?..

Yani “İslam akıl dinidir” iddiası, aslında nereden bakarsanız bakın eksik ve fâsit bir iddiadır. Zira dinde **“nakil”** esastır.

“İslam akıl dinidir” sözü, maalesef son zamanlarda İslam'ı kendi aklına ve mantığına uydurmaya çalışanların dillerine pelesenk ettikleri bir söz haline geldi. Kafasına yatmayan veya işine gelmeyen dini hükümleri reddetmek için “İslam akıl dinidir” sözünün arkasına sığınır oldular.

Oysa akıllı olmak ve o akli kullanmak demek; Allah'tan gelen vahyi iyi anlayıp Ona kayıtsız şartsız teslim olmak, İslam'ın emir ve nehiyelerine uygun yaşamak demektir. Nitekim Mevlâ Teâlâ bir âyeti kerimesinde:

“İşte Allah-u Teâlâ âyetlerini böylece açıklıyor, tâ ki akledip anlayasınız.” (Bakara: 242) buyurmuştur. İşte esas akıl, bu akıldır. Onun için Ehli Sünnet kelâmcıları;

“Akıl, İlâhi hitâbı anlamaya yarayan bir alettir.” şeklinde tarif etmişlerdir.

Her kim aklını, Allah'ın âyetlerini anlamak için kullanırsa, cehennem azabından kurtulandan olacağını Kur'an bizlere şöyle haber vermiştir:

“Ve derler ki; ‘şayet kulak vermiş veya aklımızı kullanmış olsaydık (şimdi) şu alevli cehennem ehli arasında olmazdık.” (Mülk: 10)

Her kim de aklını, Allah'ın dinini anlamak için değil de, eleştirmek veya tenkid etmek için kullanırsa, şeytanın vesvesesine kulak verip vahyin değil de aklın peşinden koşarsa, Kur'an böyle kimseler için de:

“O (Allah-u Teala) murdarlığı, akıllarını (âyetleri düşünerek, hakikati bulma yönünde) kullanmayan kimseler üzerine kılar.” (Yunus: 100) buyurmuştur.

İnsanı Allah'a götürmeyen akla **"Akl-ı sakim"**; Allah'a götüren akla da **"Akl-ı selim"** denir. Dolayısıyla; "İslam, nakle dayanan selim akıl dinidir" denilebilir.

Aklın idrak gücü sınırlıdır

Beş duyu organımızın kapasitesi nasıl sınırlı ise, aklın da idrak gücü ve kapasitesi sınırlıdır. Dolayısıyla her şeyi akılla çözmek mümkün değildir. Aklın almadığı ve izah edemediği şeyler vardır. Öyle bir an gelir ki akıl durur, dumura uğrar ve iflas eder.

Hele hele gayb âlemi hakkındaki meseleleri sadece akılla çözebilmek mümkün müdür? Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, aklın gayb âlemi hakkında verdiği bilgileri; **"Kör bir kimsenin renkleri, sağır bir kimsenin de sesleri"** hakkında verdiği bilgilere benzetir. Aklın, söz ve davranışlarımızda bize rehber olabileceğini, fakat derûnî hayat alanında **"çamura batmış merkep gibi aciz kalacağını"** söyler ve bizlere şu tavsiyede bulunur:

"Hz. Muhammed Mustafa'nın huzurunda aklınızı kurban edin!.."

İşte aklın aciz kalacağı bu noktada, **"iman"** ve **"teslimiyet"** devreye girer. Zira Kur'an'ı Kerim'de zikredilen olağanüstü birtakım olaylar vardır ki, akıl aciz kalmaktadır.

Mesela;

Yemen melîkesi **Belkis**'in tahtının o kadar uzak mesafeden göz açıp kapayıncaya kadar çok az bir zamanda **Kudüs**'e getirilmesi; (*Neml: 40*) aklın izah edeceği bir mesele midir?

Hz. Musa (*Aleyhisselam*) asâsını denize vurunca, denizin derhal yarılp yol olması ve suların büyük bir dağ gibi yükselmesi; (*Şuara: 63*)

Yine o asanın dev bir yılan dönüşmesi (*Taha: 20*) gibi âyetler, akılla nasıl açıklanacaktır?..

Şâirin dediği gibi:

İdrak-i meâli bu küçük akla gerekmez,

Zira bu terazi bu kadar sikleti çekmez

Mîrac hadisesinde de durum böyledir. Müşriklerin Mîrâc mû'cizesini inkar etmeleri bir kenara, yeni iman edenlerden bazıları da, bu mucizeyi akıl terazisiyle tartmaya çalıştığı için irtidat edip dinden döndüler.

Çünkü mantık yürüttüler ve; "bir gecede, Mekke'den kalkıp iki aylık yol mesafesi olan Kudüs'e gidip gelmek mümkün değil" diye düşündüler. Bunu akılları almadığı, kafalarına yatmadığı için inkâr edip dinden çıktılar.

Oysa, Mîrac olayı Ebu Bekir (*Radiyallahü anh*)'a anlatıldığında, bir an bile tereddüt etmeden imanla çağladı ve:

- O söylüyorsa doğrudur! dedi ve **Sıddık-ı Ekber** oldu. İşte iman ve teslimiyet!..

Bu gibi iman ve teslimiyet gerektiren durumlarda, aklıyla hareket edip mantık yürüterek felsefe yapanlar; "aklım almadı, kafama yatmadı, mantığıma uymadı" deyip sapıtır ve yoldan çıkarlar neûzübillah.

Bu dünya imtihan dünyası olduğuna göre, herkes istisnasız bu imtihandan geçecektir. Dolayısıyla, İslam'ın bir kısım meseleleri aklımızı tatmin etmek için değil, teslimiyeti ispat etmek içindir.

Yani aklın idrak gücünü aşan, aklın kavrayamadığı bazı hususlar elbette olacaktır ki, insan sadece aklına mı yoksa vahye mi teslim olduğu ortaya çıksın. Ve böylece **"sıddık"** ile **"zındık"** ayırt edilsin.

Evet İslam akla uyar ama nakil dinidir. Allah-u Teala neyi vahyetmiş, Resûlullah neyi nakletmiş ise doğru olan odur. Şayet hidâyet yolunu bulmak için akıl tek başına yetseydi, bütün batılı filozofların ve bilim adamlarının hidâyeti bulup müslüman olması lazımdı. **Edison** elektriği, **Arşimet** suyun kaldırma gücünü belki akıllarıyla buldular ama maalesef akıllarıyla İslam'ı, Kur'an-ı, Allah'ı bulamadılar.

Akıl dış tesirlerden etkilenir

Şunu da unutmamak gerekir ki, akıl kişilerin almış olduğu eğitim ve öğretimin, yaşadığı beldenin örf ve an'anesinin veya duygularının tesiri altında kalır. Dış tesirlerin etkisinde kalan akıl ise haklı olana haksız, iyi olana kötü, faydalıya zararlı diyebilir.

Meselâ; Batıdaki namus kavramı ile bizdeki **“namus kavramı”** aynı mıdır? Batılı birinin aklına göre çok normal sayılan, hatta sıradan kabul edilen bazı kadın erkek ilişkileri, ülkemizde bazılarının aklına göre cina-yet sebebi bile sayılabilir.

Her akşam içki içip kafa çeken yada uyuşturucu kullanan kişiye göre, bu davranışı belki kendince iyidir. Ama akl-ı selim kimselere göre, bunun ne kadar zararlı ve yanlış bir davranış olduğu aşikardır.

Veya bir takım entrikalarla başkalarının hakkını gasp eden, milleti aldatıp haksızca mallarına sahip olan kimse, bunu kendince “uyanıklık” olarak kabul edebilir. Ama hırsızlığın ne kadar adi bir suç olduğu, kul hakkına girmenin ne büyük bir vebal olduğu herkesin malumudur.

Misaller çoğaltılabilir. Yani netice olarak iyi ve kötü, doğru ve yanlış gibi kavramlar kişilerin aldığı eğitime, yaşadığı beldeye, bulunduğu ortama göre farklılık gösterebilir. Birinin aklına göre “iyi” olan diğerine göre “kötü” olabilir; birinin “doğru” dediğine diğeri “yanlış” diyebilir.

İşte bu gibi kavramlar akla göre değil, nakle göre bilinir ve gerçek doğru ise vahyin bildirdiğidir.

Dolayısıyla akıl mutlaka vahye uymalıdır. Şayet uymayacak olursa, o zaman engin denizde fırtınaya tutulan pusulasız bir gemiye benzer ki, sonunda ya devrilip batır yada kayalara çarparak paramparça olur.

İmam-ı Azam ve Seyyid Muhammed Bakır'ın karşılaşması

Konumuza ışık tutacak olan meşhur bir olayı zikredip bu mevzûyu noktalayalım.

İmam-ı Azam Hazretleri malumunuz çok zeki, ferâset ve dirâyet sahibi bir zat idi. **“İstihsan”** ve **“İstinbat”** yoluyla ictihatta bulunur, dinin hükümlerini kıyas yoluyla çözerdi.

Tabi her yerde ve devirde olduğu gibi o zaman da onu çekemeyen, hased eden bazı kimseler:

“İmam-ı Âzam akıl yoluyla Dini değiştiriyor.” diye hakkında bir takım asılsız söylentiler çıkardılar. Aslı astarı olmayan ve dedikodu kabilinden olan bu haberleri, Peygamber Efendimizin torunlarından olan **Muhammed Bakır** Hazretlerine dahi ulaştırdılar.

İmam-ı Âzam ile Muhammed Bakır Hazretleri bir Hac mevsiminde Mekke-i Mükerreme'de karşılaştılar. Tabi bu karşılaşma esnasında Muhammed Bakır Hazretleri, bu asılsız haberlerin mahiyetini öğrenmek için İmam-ı Âzam'a sordu:

- Duydum ki aklınla kıyas yaparak, Ceddim Muhammed Mustafa (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*)'in getirdiği dini değiştiriyormuşsun, bu doğru mu?

İmam-ı Âzam son derece saygı ve hürmetle Muhammed Bakır Hazretlerine dedi ki:

- Efendim! Ceddiniz Muhammed Mustafa (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ashabı arasında nasıl kıymetli ve faziletli idiye, Siz de bizim aramızda öylesine kıymetli ve faziletlisiniz. Lütfen şöyle oturalım da, bu vesileyle bu meseleyi vuzûha kavuşturmuş olalım.

Beraberce oturdular... Orada bulunan herkes bu tarihi oturuma şahidlik edecek olmanın heyecanıyla sessizce dinlemeye başladı. Kimseden çıt çıkmıyordu.

İmam-ı Âzam şöyle söze başladı:

- Efendim! Öncelikle böyle bir şey yapmaktan yani Muhammed Mustafa'nın getirdiği dini değiştirmekten Allah'a sığınırım. Bu meseleyi açıklığa kavuşturmak için müsaadenizle üç soru sormak istiyorum. Birinci soru şudur ki:

Ceddiniz Muhammed Mustafa'nın getirmiş olduğu İslam dininde, âdetli bir kadının kılamadığı namazlar ve tutamadığı oruçlar hakkındaki hükmü nedir?

Muhammed Bakır Hazretleri cevap verdi:

- Tutamadığı oruçları daha sonra kaza eder, kılamadığı namazları ise kaza etmez.

- Peki, “**namaz**” mı daha üstündür yoksa “**oruç**” mu?

- Elbette namaz, oruçtan üstündür.

- Evet Resûlullah'ın kavli böyledir. Ben şayet bazı kimselerin dediği gibi Ceddin

Resûlullah'ın dinini akıl ve kıyas yoluyla değiştirmiş olsaydım, âdetli kadın hayızdan kesildikten sonra orucunu değil, namazını kaza etmesini emrederdim.

Çünkü sizin de buyurduğunuz gibi namaz oruçtan üstündür. Oysa ben böyle yapmıyor, Resûlullah'tan gelen nakil neyse ona göre fetva veriyorum.

İkinci soru: Erkek ve kız kardeşin mirastaki payı nedir?

- Erkek iki, kız kardeş bir hisse alır.

- Peki erkek mi zayıftır, yoksa kadın mı?

- Şüphesiz kadın erkekten daha zayıftır.

- Evet böyledir. Eğer ben, Ceddin Resûlullah'ın dinini akıl ve kıyas yoluyla değiştirmiş olsaydım, kadın daha zayıf olduğu için ona iki pay, erkeğe ise bir pay düşer derdim. Ama ben böyle demiyorum.

İmam-ı Âzam Hazretleri son soruyu sordu:

- İslam dininde “**idrâr**” ve “**meni**”nin hükmü nedir?

- İdrâr abdesti, meni ise guslü gerektirir.

- Peki idrâr mı daha pistir, yoksa meni mi?

- Tabi ki idrâr, meniden daha pistir.

- Şayet ben Peygamber Efendimizin getirdiği bu dini, akıl ve kıyasla değiştirmiş olsaydım, meniden dolayı abdest almayı, idrardan dolayı guslü emrederdim. Çünkü sizin de ifade ettiğiniz gibi idrâr, meniden daha pistir. Oysa ben akla göre değil, Efendimizden gelen nakle göre fetva veriyorum. Akıl ve kıyasla Resûlullah'ın kavlini ve getirdiği bu dini değiştirmekten Allah'a sığınırım!..

Bunun üzerine Seyyid Muhammed Bakır Hazretleri yerinden kalktı, İmam-ı Âzam-ı kucakladı ve alnından öperek:

- **Sen, Benim Ceddimin dinini değiştirmiyor bilakis yerleştiriyorsun**, buyurdu.

Mevla Teala hazretleri bizleri aklın peşinden seğirtenlerden değil de, aklını vahye uyduran ve nakille gelen hükümleri anlamaya kullanan, akl-ı selim sahibi Müslümanlardan eylesin.

Fi emanillah!

Bir Sahâbiyi Tanıyalım

HZ. SEVDE BİNTİ ZEM'A (Radiyallâhü Anha)

Sevde binti Zem'a (Radiyallahu anhâ) Ümmühâtü'l-Mü'minîn'dendir. Rasûlüllah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in ikinci eşi... Hz. Hatice (Radiyallahu anhâ)'nın vefatından sonra Efendimizin evlendiği ilk hanımıdır. Onunla Mekke'de evlenmiştir.

Sevde (Radiyallahu anha) Peygamber Efendimiz ile birlikte, Hz. Aişe (Radiyallahu Anha) ile zifafa girinceye kadar geçen üç yıl kadar bir zaman tek kadın olarak yaşamıştır.

Hz. Sevde'nin babası Kureyş'in Âmir b. Lüey kolundan Zem'a bin Kays olup annesi ise yine Kureyşli Şemmus binti Kays'dır.

Habeşistan'a hicret eden ilk müslümanlardan

Hz. Sevde (Radiyallahu anhâ) asil, soylu ve iri yapılı bir hanımdı. İlk evliliğini amcasının oğlu Sekran ibni Âmir ile yapmıştı.

Kocası ile birlikte Müslüman olmuş ve Mekke'de ilk Müslümanlardan olma şerefine nail olmuşlardı. Bir olan Allah'a iman edip Resûlüllah'a tabi olunca, diğer müminlerin uğradığı zulümlere onlar da muhatap olmuşlar ve müşriklerin şiddetli işkencelerine maruz kalmışlardı. Yakın akrabaları da müşriklerle beraber olup onlara ezâ ve cefâ etmekten geri durmamışlardı.

Yapılan işkence ve zulümler iyice artıp Mekke'de imanla yaşamak adeta imkânsız hale gelince, Habeşistan'a hicret için izin verildi. Bunun üzerine sahabeden bir grup hazırlıklarını yaptılar ve yola çıktılar. Böylece ilk hicret kafilesi Habeşistan'a ulaştı. Onların hicret ettikleri ülkede huzur ve güven içinde yaşadıkları haberi Mekke'ye gelince, bu sefer ikinci bir kafiye daha yola revan oldu ve Habeşistan hicretini gerçekleştirdi.

İşte Hz. Sevde (Radiyallahü anhâ)'da kocası Sekran ile birlikte, bu ikinci kafiye ile Habeşistan'a hicret edenler arasına katıldılar. Allah yolunda mallarını, mülklerini, vatanlarını terk ederek inançlarını özgürce yaşamak için hicret ettiler.

Bir müddet Habeşistan'da kaldıktan sonra kocası Sekran ibni Âmir'in rahatsızlığı sebebiyle bazı muhacirlerle birlikte Mekke'ye geri döndüler. Dönüşlerinden kısa bir müddet sonra kocası Sekran vefat edince, Hz. Sevde beş tane küçük çocuğuyla birlikte dul kaldı.

Gördüğü rüya

Hz. Sevde (Radiyallahü anhâ), kocası Sekran'ın vefatından kısa bir zaman önce, çok etkisinde kaldığı bazı rüyalar görmüştü. Son gördüğü rüyasında ise:

“Gökyüzündeki ay süzülüp kendi üzerine inmiş ve başının etrafında dönmüştü.”

Hız. Sevde gördüğü bu rüyanın etkisinde kaldı ve kocası Sekran’a anlattı. Bunun üzerine Sekran rüyayı şöyle tevil etti:

- Sen gerçekten böyle bir rüya gördüysen bu benim öleceğime, senin de bendensonra çok hayırlı ve şerefli biriyle evleneceğine işaretir.

Tabi Hız. Sevde, kocasının yaptığı bu teville çok şaşırılmıştı. Zira “hangi şerefli ve soylu bir adam, yaşı ilerlemiş çocuklu, dul bir kadınla evlenmek ister ki?” diye düşündü.

Gerçekten de durum Sekran’ın dediği gibi oldu ve kısa bir zaman sonra Sekran hastalanıp vefat etti. Hız. Sevde kocasının vefatına çok üzüldü, sanki kolu kanadı kırılmış gibiydi. Beş tane küçük çocuğuyla dul kalan Hız. Sevde, bu sıralarda elli yaşlarındaydı ve mecburen çocuklarıyla birlikte babasının evine taşındı.

Efendimiz’in Hız. Hatice’yi kaybetmesi

Hız. Sevde (*Radıyallahü anhâ*) eşini kaybettiği gibi, Efendimiz (*Sallallahü aleyhi ve Sellem*)’de hem hayat, hem de dava arkadaşı olan Mekke’nin asil hanımefendisi Hız. Hatice’sini kaybetmiş, Onun vefatıyla adeta bir kanadı kırılmıştı. Her zaman yanında ve en büyük destekçisi olan sadık eşi, sırdaşı ve can yoldaşı Hatice’si artık yoktu.

Hatice validemizin vefatından sonra Peygamberimizin saadetli hanelerini idare edip, çocukları ile meşgul olacak, evi çekip çevirecek kimsesi kalmamıştı.

Gerçi Efendimiz, çocuklarına annelerinin yokluğunu hissettirmemek için elinden geleni yapıyordu ama yine de saadetli hanelerinde yeri dolmayacak büyük bir boşluk meydana gelmişti.

Ashab-ı Kiram da bu durumun farkında idiler. Efendimizin hüznünü paylaşabilmek için gayret ediyor, Onu bir beşer olarak teselli etmeye çalışıyorlardı. Ancak, evi çekip çevirecek bir hanımla bir an önce evlenmesini ve o sıcak yuvanın hizmetlerinin aksamamasını gönülden arzu ediyorlardı. Fakat kimse bu konuyu açmaya ve Efendimizle konuşmaya cesaret edemiyordu.

Efendimiz adına Hız. Sevde’ye teklif gidiyor

Bir gün Osman b. Mazun (*Radıyallahü anh*)’ın hanımı Havle bint-i Hakîm el-Sülemiye, Peygamber Efendimizin huzuruna gelerek:

- Ya Resülellah! Evine girince sanki Hatice’nin yokluğunu görür gibi oldum, dedi.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz:

- Evet o çocuklarımın anası evimin de sahibesi, görüp gözeticisi idi, buyurdu.

Bunun üzerine Havle Hatun, Peygamber Efendimize hizmet edecek bir refika lazım olduğunu, şayet izin verirse Kendisine uygun bir zevce araştırmak istediğini, söyleyerek evliliğe teşvik etti. Peygamber Efendimiz de ona, “münasip biri olup olmadığını” sorunca, Havle Hatun bu konuda hazırlıklı geldiği için:

- Gerek bakire, gerekse dul olarak bildiklerim var. Bunlardan biri, en yakın arkadaşım ve dostun hız. Ebu Bekir’in kızı Aişe, diğeri ise Zem’a kızı Sevde! Diye cevap verdi.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz, Havle Hatun'a her ikisine de dünür olması için izin vererek, Kendi adına konuşması için emir buyurdu. Havle Hatun sevincinden adetâ uçuyordu. Bu şerefli hizmeti yerine getirmek üzere derhal oradan ayrıldı. Önce Hz. Ebu Bekir'in evine varıp Hz. Aişe'ye dünürlük etti.

(Bu konuyu önceki sayılarımızda Hz. Aişe annemizin hayatını işlerken anlatmıştık.)

Bundan sonra Hz. Sevde binti Zem'a'ya gitti... Yanına varınca Ona dedi ki:

- Yüce Allah senin üzerine hayır ve bereketten neyi indirdi biliyor musun?

Hz. Sevde:

- Nedir o hayır ve bereket? diye sordu. Havle Hatun:

- Resûlullah seni, Kendisine istemek üzere beni dünür gönderdi, deyince Hz. Sevde bu habere çok sevindi ve heyecanlandı... Ayrıca böyle bir teklifi de sanki bekliyor gibiydi. Zira, hemen aklına evvelce gördüğü rüyalar ve o rüyalara kocasının vefat etmeden önce yaptığı tevil geldi. İşte rüyası gerçekleşiyordu. Böyle bir şerefe erebilmek herkese nasip olmazdı, adeta sevinçten uçuyordu. Bu teklifi memnuniyetle kabul edeceğini beyan ederek, Havle Hatun'a bu durumu babasına da söylemesini istedi.

Hz. Sevde'nin babası Zem'a ibni Kays çok yaşlı bir ihtiyardı. Havle Hatun onun evine gidip kendisini selamladıktan sonra, Efendimizin, kendisini kızı Sevde'ye dünür olarak gönderdiğini münasip bir lisanla anlattı. Bunun üzerine Zem'a ibni Kays:

- Çok şerefli bir eş ve soylu bir akran. Peki kızım bu işe ne diyor? diye sorarak, bu evliliği kızının isteğine bıraktı.

Hiç şüphe yok ki, Hz. Sevde annemize gelen bu teklif büyük bir devletti ve bunu çok istiyordu, lakin bu konuda biraz tereddütlüydü. Zira vefat eden kocasından beş tane küçük çocuğu vardı, acaba Efendimiz bu çocuklara rıza gösterecek miydi?.. İşte bundan sebep pek de cesaret edemiyordu. İşte bu endişe ve tereddüt içinde kaldığından, Efendimize hemen cevap veremedi.

Efendimiz ise, dini ve imanı uğruna yerini yurdunu terk edip yabancı bir diyara hicret edecek kadar fedâkârlık ve kahramanlık gösteren bu imanlı hanımı şerefliendirmek ve taltif etmek istiyordu. Lakin cevabın gelmediğini görünce, bizzat Kendisi onunla görüşüp sordu:

- Benimle evlenmene mani olan şey nedir? Bunun üzerine Hz. Sevde:

- Vallahi ey Allahın Resûlü! Yarattımışlar içinde bana Senden daha sevgilisi olamazken, benim Seninle evlenmem ne engel olabilir? Fakat şu küçük çocukların sabah akşam Senin başında bağırıp çağırılmaları olmasa bu evliliği seve seve kabul ederim! dedi.

Efendimiz tekrar:

- Benimle evlenmene bundan başka engel olan bir şey var mı? diye sorunca:

- Hayır yoktur! cevabını aldı.

Peygamber Efendimiz, onun edebinden, saygısından ve çocuklarının gürültü edip Kendisini rahatsız etmesinden çekindiğini öğrenince, nâzikâne bir şekilde şöyle buyurdu:

- Allah sana rahmet etsin. Kadınların hayırlısı küçük çocuklarından dolayı zorluklarla karşılaşandır. Seni nikâhlamak için kavminden birini vazifelendir!..

kissadan hisseler

ZOR ZAMANDA YAPILAN YARDIM

Uzun yıllar süren İran- Irak Savaşı'nda kaybettiği kocasının kendisine bırakmış olduğu maddî imkanları, çoluk çocuğuyla çoktan yemiş bitirmişler ve yarı aç-yarı tok vaziyette yaşar hale gelmişlerdi. Kendisi hadi neyse de, üç tane yavrusu vardı, acıkınca fer-yad-ü figan ediyorlardı.

Savaşın bıraktığı izler çok belirgindi. Kerkük'ün sokaklarında sefalet kol geziyordu. Herkes aç ve sefil bir halde olduğu için, kimsenin kimseye yardım edecek durumu yoktu.

Üç yetimiyle yıkılmaya yüz tutmuş evinde yaşam savaşı veren kadın, harabeden farksız evinin camından yola doğru ümitsizce bakarken, bir taksinin geldiğini gördü. Taksi durdu ve içinden bir yolcu indi. Müşteri getirdiğine göre demek taksisi şoföründe az da olsa para vardı. Bunu düşünen kadın, tüm cesaret ve ümidini toplayarak evden çıkıp taksiye doğru koştu, arabasını hareket ettirmek üzere olan şoföre seslendi:

- Lütfen beni dinler misin?! Sakın beni dilenci zannetmeyin, üç çocuğumla kaç gündür açız. Bu gidişle namusunun lekelenmesinden bile korkmaya başladım, ne olur Allah rızası için yardım edin. Ben açlıktan ölmeye razıyım, fakat çocuklarımın ağlayıp sızlamalarına tahammül edemiyorum...

Taksi şoförü, beklemediği anda böyle bir yardım talebi karşısında çok şaşırıldı. Hem kendisi de kıt kanaat geçiniyordu. Ama kadının haline acımişti. “Yardım etsem mi, etmesem mi?” diye düşündü. Cebinde bir miktar para vardı ama bu parayı, taksinin eskiyen lastiklerini değiştirmek için uzun süredir biriktiriyordu. Her akşam eve gittiğinde hanımı da onu bu konuda ikaz ediyordu:

- Arabanın lastiklerini ne zaman değiştireceksin? Bununla fren de tutmaz.

Akşamları eve geç geldiğinde, “acaba eşim kaza mı yaptı” diye endişeleniyorum. Ne olur bir an önce şu lastikleri değiştir!..

Taksici, parayı tamamlayamadığı için lastikleri değiştiremiyor ve bunun için para biriktiriyordu. Fakat şimdi karşısına Allah rızası için yardım isteyen muhtaç bir çocuklu kadın çıkmış ve kendisinden yardım ümid ediyordu.

Nefis ve şeytan vesvese veriyor; “sen zaten zor geçinen birisin, yardım edecek durumda değilsin ki, bas gaza ve yoluna git.” Diyordu. Fakat imanı ve vicdanı ise diyordu ki; “Sen Allah rızası için yardım isteyen şu muhtaç kadını boş çevirme. Allah, Kendisi için yapılan yardımın karşılığını mutlaka verir.”

Adam iman ve vicdanının sesini dinleyip cebindeki parayı kadına uzattı:

- Al bacım! Sen namusunla yaşa ve çocukluğunu da aç koyma. Bu para bir müddet sizi idare eder sonrası Allah Kerim...

Taksici parayı verdikten sonra gaza basıp oradan uzaklaştı. Sadece kadının yürekten gelen duasını duyabildi.

- Allah senden razı olsun. Sen benim ihtiyacımı giderdin, Allah da senin ihtiyacını giderecek!

Kadının bu duası gün boyunca kulaklarında çınladı ve bu duaya hep "Amin" dedi.

Akşam eve gelince hanımı yine aynı şekilde kocasına sordu:

- Bu gün de lastikleri değiştirmemişsin. Be adam bu kabak lastikleri ne zaman değiştireceksin? Her gün yüreğim ağzımda bekliyorum seni. Adam hanımını üzmemek için gayri ihtiyari cevap verdi:

- Bir lastikçiyle anlaştım ve sipariş verdim. Yeni lastikler gelince bana haber edecek.

Hanımını böyle geçiştirmişti ama bu geçiştirme ne zamana kadar devam edecekti.

Çünkü hanımı artık **"hala lastikçiden haber gelemedi mi?"** diye sorup duruyordu. Ve bu sorulardan da daralmıştı. İşte yine eve gidiyordu ve eşi yine

soracaktı, "ona ne cevap vereceğim" diye düşünerek eve geldi. Fakat baktı ki hanımı çok sevinçli, kendisine yazılı bir kağıt uzatıp dedi ki:

- Bugün lastikçi gelip şu adresi verdi ve "eşin yarım bana gelsin lastiklerini değiştireceğim" deyip gitti. Al bu adresi de, yarım mutlaka lastikçiye uğra...

Adam durumu belli etmedi ama buna mantıklı bir cevap da bulamadı. Çünkü herhangi bir lastikçiyle sipariş filan vermemişti. "Sabah ola hayrola" diyerek merakla sabahı bekledi.

Ertesi gün ilk işi o kâğıttaki adrese gitmek oldu. Ama o adrese daha önce hiç gitmemiş ve o lastikçiyi de hiç görmemişti. Tereddütle elindeki kâğıdı lastikçiye uzattı ama şayet lastikçi; "bu kağıt da neyin nesi?" derse, ne cevap verecekti.

Lastikçi kâğıdı alıp taksiciye baktı ve; "demek o kimse sensin öyle mi?" diyerek boynuna sarıldı ve hıçkırıqlarla ağlamaya başladı. Sonra şöyle devam etti:

- Tam üç gündür Peygamber Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Selem) rüyama giriyor ve bana; "şu adresteki şoförün lastiklerini değiştir, şefaatinde nail ol" buyuruyor. Allah için söyle! Sen nasıl bir iyilik edip, nasıl bir hayır dua aldın ki, Resûlullah üç gündür beni ikaz edip, senin lastiğini değiştirmem için beni vazifelendiriyor?..

TAHRİFİN ZİRVESİ: NASR HAMİD EBÛ ZEYD -2-

Bu yazının ilk bölümü geçen ay yayınlanmıştı.

Gelenek Yenilik İlişkisi

Ebu Zeyd, Hasan Hane-fi'nin 'gelenek, kültürel ve milli bir yükümlülük olarak meselenin hareket noktasını, yenilik ise bu geleneğin çağın ihtiyaçlarına göre yeniden yorumlanmasını ifade eder' şeklindeki bakış açısını gelenek-yenilik tasavvuruna tanık gösterir.²⁸ Yazarın hareket noktası olarak gördüğü gelenek tekdüze bir veriden ibaret değildir. O muhtelif tutumlar, sosyal güçler ve doğru yanlış bütün fırkalar da anlamını bulan eğilim ve akımlar mecmuasından ibarettir.²⁹

Geleneğin ne olduğunun herkes tarafından kabul görür bir tanımını yapmak, sınırlarını çizip şudur demek fevkalade zordur. Genel bir tanımlamada bulunmak gerekirse şunları söylemek mümkündür. Vahye dayansın-dayanmasın meşru olsun-olmasın belli geçmişisi olan bir yolu izlemeye, o çerçevede hareket

etmeye veya toplumun, zihniyet ve uygulamasına yerleşmiş kuramları töre ve âdetle dönüştürüp sürekli kılmaya gelenek denir.

Yenilikçilerin özelde ise **Ebu Zeyd'in** gelenek kavramının *İslamiliğine* yüklediği anlamla Sünnet ve Cemaat anlayışına sahip bir âlimin yüklediği anlam temelde bir birine zıtlık arz eder. Çünkü yenilikçiler öz posa ayırımı yapmadan bütün meşrep ve mezheplerin fikir ve aksiyonlarını gelenek bağlamında değerlendirirler. Yenilenmenin hareket noktası olarak gördükleri gelenek, içerik itibariyle doğru ile yanlışın iç içe yaşadığı bir kaostur. Bu yüzden doğru kadar içinde yanlış da barındıran bir gelenekten hareketle yenilenme talebinde bulunmak nafi bir ameliyeden öte bir uğraş değildir. *Geleneği doğru ile yanlışın buluşma noktası görmek için başında ona karşı olması gereken güveni yok eder.*

Geleneğe karşı takınılan böyle bir tavır ondan istifade yerine onu tenkit ekseninde cereyan eder. Bunu söylerken gelenek masumdur bütün şubeleriyle ona itimat edil-melidir gibi bir iddiamız yok. Asıl söylemek istediğimiz madem gelenek diye bir tanımlamada bulunuluyor ve buna da Sünnet ve Cemaat anlayışı muhatap gösteriliyor o takdirde onların kendilerini tanıtmaları esas alınmalıdır. Yenilikçilerin tanımlamalarına göre geleneğin sınırlarını çizmek, rakip taraftarlarından birisini karşılaştırmada hakem yapmaya benzer.

Kuran'ı Kerim, uyulmasını ve devam ettirilmesini talep ettiği peygamberler geleneği İslam'dan³⁰, bir de terk edilmesi ve değiştirilmesini talep ettiği atalar geleneği küfürden³¹ bahsetmektedir. Buna göre, geleneğin bir sahihi bir de sapmışı vardır. Nitekim **Allah Rasulu'nün** (*Sallâ-lâhu Aleyhi ve Sellem*) yirmi üç yıllık Risâlet hayatı sahih olan peygamberler geleneğini inşa ve ihya, sapık olan Mekke'lilerin putperest geleneğini ise ilga ile özetlenebilir. **Ebu Zeyd'in** iddia ettiği gibi şayet yenilik, geçmişin bütün değerleri gelenek kabul edilip onlar üzerine tatbik edilecek olsa idi o takdir de **Allah Rasul'unün** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) Mekke'lilerin putperest gelenekleri ile mücadele etmemesi gerekirdi. Fakat Onun mücadelesi yanlış geleneği ilga, sahihini ise inşa ve ihya mihveri üzerine oturmaktadır.

Sünnet ve Cemaat anlayışı zaviyesinden bakıldığında gelenek için daha özel bir çerçevede şunları söylemek mümkündür: **Gelene**k, Kur'an ve Sünneti anlama ameliyesinde olan Sünnet ve Cemaat âlimlerin bu iki kaynaktan ilhamla sarf ettikleri söz ve bunlarla alakalı ilmi disiplin, kültürel açılım ve sanatsal eğilimlerin yekûnundan ibarettir. Ancak böyle bir gelenek hareket noktası kabul edildiğinde **Allah Teâlâ'nın** (*Celle Celâlühû*) muradı olan anlama ulaşılmış olur.

Aksi takdirde yanlış harita kullananların avare dolaşmaları gibi akla ziyan usullerle hem zaman israf edilmiş hem de ihya adına bozgunculuk yapılmış olunur.

Yine yazar, **Hasan Hanefi'nin**, '*geleneğin, canlı ve sürekli değişen, çağın anlayışını, neslin oluşumunu ve tarihi gelişim evresini ifade eden olgudan bağımsız bir yönü yoktur. Yoksa gelenek, sabit nazari inançlar ve değişime kapalı evrensel hakikatler bütünü değildir.*' Görüşünden hareketle şunları söylemektedir: 'Yenilik talebi, önemli, yerinde bir talep olmakla birlikte, temelleri üzerine geleneğin inşa edildiği nesnel asıllara yönelik bilimsel bir zihniyete dayanmadığı takdirde, mevcut durum içerisindeki baskın güçlere hâkimiyet ve gericilik yönünden –bilinçsizce- destek olmasının yanında gelenek içerisindeki en ilkel unsurların kutsanmasına yol açmanın da sorumlusu olur. Nitekim **Afgani-Abduh-Reşid Rıza** çizgisinin yenilik adına yaptıklarıyla gerici düşünceye sahip güçlerin kazanımları arasında kayda değer bir fark yoktur. Çünkü onlar da bilimsel bilinç yerine ideolojik kaygılarla hareket etmişlerdir.³²

Sünnet ve Cemaat anlayışına sahip âlimler nezdinde bir konunun ilmi esaslar çerçevesinde değerlendirilmesi şu kaide-nin gereğinin yapılmasına bağlıdır: "*İn künte nakilen fe's-sıhha ev müdde'iyen fe'd-delil/Bir haberi naklediyorsan onun sıhhatini, yok eğer iddia ediyorsan delilini bilmen gerekir.*" Buna göre, kişi bir haber rivayet ederken ilk kaynağa kadar haberin senedini, bir iddiada bulunurken de iddia-nın delilini bilmesi zaruridir.³³ **Ebu Zeyd**, İslam'ın sübut ve delalet açısından kat'iyet ifade eden hükümleri dâhil bütün mesailinin değişebilirliğini iddia ederken ne **Kur'an ne de Sünnet'ten** bir delile dayanmaktadır. Ortada sadece kendi hezeyanları ve onlara tanık gösterdiği **Hasan Hanefi'nin** görüşleri vardır.

Yani Şıracının şahidi bozacı. Fakat **Ebu Zeyd**, şıracı-bozacı dayanışmasına karşı haberin sıhhatini, iddianın ise delilini gözeterek eser telif eden ulemayı gerici, kendilerini ise bilimsel bilince sahip insanlar olarak nitelemektedir. Buna da yağız hırsızın ev sahibini bastırması derler.

Ebu Zeyd Kur'an ve Sünnet'in çağa egemen kılınışına öylesine karşıdır ki; çağı İslam'a göre okuyup öz-posa ayırımına gitme yerine İslam'ı çağa göre okuyup egemen akla teslimiyeti tercih eden **Afgani-Abduh-Reşid Rıza** çizgisine bile tahammülü yoktur. Onun bu duruşuna karşı nasıl bir tavır alınması gerektiğini şu ayet ne kadar güzel ifade etmektedir: “*Allah de, sonra bırak onları, içine daldıkları bataкта oynayadursunlar.*”³⁴

İnsan aklının idrakini aşan itikadi hakikatleri, bilimsel bilinci tartışmasız otorite kabul ederek yorumlamak, onları değişime tabi tutmak delile dayanan değil bilakis delillere muhalif duran bir iddiadır. Çünkü inançla ilgili esaslar **Hazreti. Adem'den (Aleyhisselâm) Peygamber Efendimiz'e (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)** gelinceye kadar değişikliğe uğramadan sabit kalmışlardır. Bütün Resuller milletlerini **Allah Teâlâ'nın (Celle Celâlühû)** mevcudiyet ve vahdaniyetine, ahiret gününe, hesaba cennet ve cehenneme iman etmeye çağırılmışlardır.³⁵ Kur'an bu hakikatin delilleri ile doludur.³⁶

Tahrifat

Geleneğin bilimsel anlayışla ele alınmasının gerekliliğinde ısrar eden **Ebu Zeyd**, Kur'an'ın her şeyden önce bir metin olarak telakki edilmesini ve edebi-eleştirel bir bakış açısıyla anlaşılmasını talep etmektedir. Ona göre, ancak böyle bir anlama ameliyesi Kur'an'ın nesnel gerçeklerini ortaya çıkarabilir.³⁷ Cüretkar Kur'an sorgulamalarını, Müslümanların

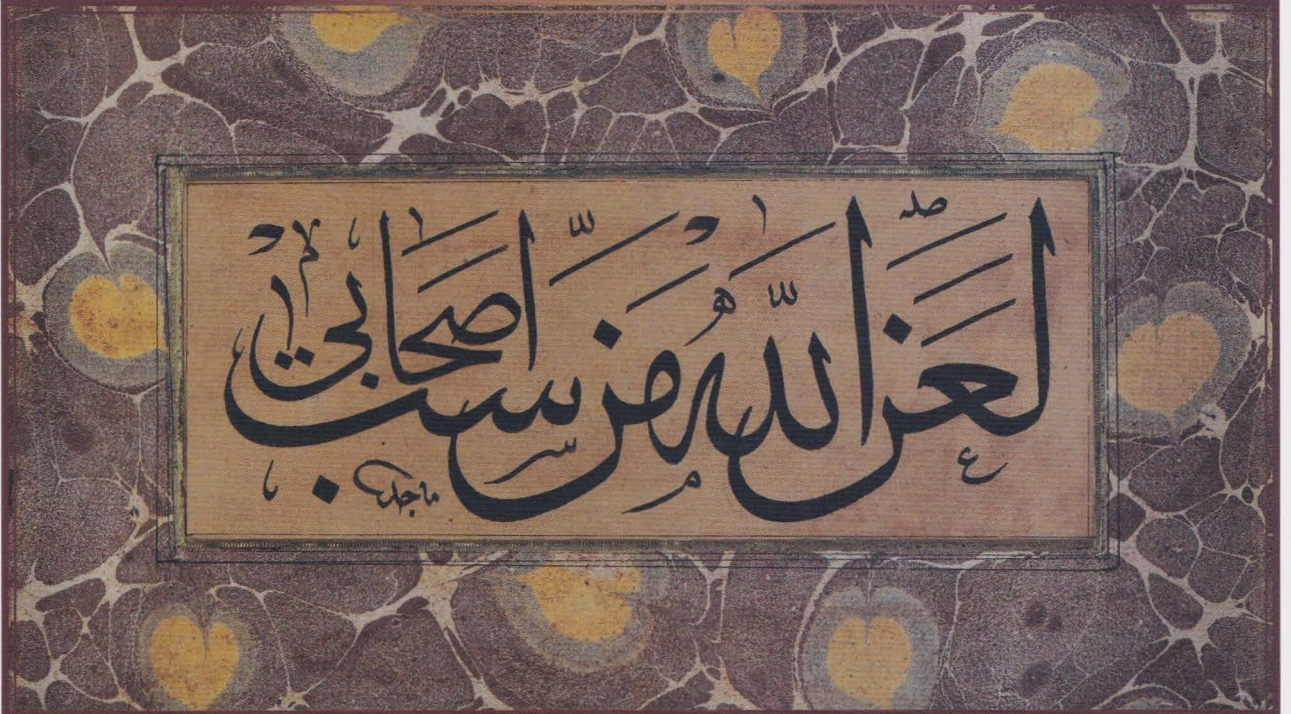
akidelerini sarsmaya yönelik teşebbüsler olarak değerlendiren ulemayı tenkit eden yazar onların aynı ayet üzerindeki farklı mülahazalarının İslam-ı bilinememe gibi bir riskle karşı karşıya bıraktığını gerçekte ise ancak kendi zihniyetinin ona nesnel bir bakış açısı kazandırabileceğini iddia etmektedir.³⁸

Ebu Zeyd'e göre, Kuran'ın iki devri vardır: Teşekkül ve Teşkil Devri. Birincisinde Kur'an, hakikati ve özü itibari ile kültürün ürünüdür. Yani vahiy yukarıdan aşağıya doğru değil, aşağıdan yukarıya doğru gelişmiştir. Bu dönemde Kur'an, kültüre karşı edilgendir. Hayata rengini veren değil onun rengini alan bir Kur'an vardır. Böyle bir kitabın önceden mevcut metafizik bir varlığının (*Levh-i Mahfuz*) olduğuna inanmak Kur'an'ın kültür içinde teşekkül ettiği gerçeğinin gücünü azaltmakta ve bilimsel anlayışın imkanını zorlaştırmaktadır.³⁹ Yazar zihni kabullerini tasvib edebilmek için, Kuran'ın *Levh-i Mahfuz* gerçeğini reddetmektedir.⁴⁰ İkinci dönem ise, '*Teşkil Devridir*', bu devir, Kur'an'ın kültürden aldıklarıyla hayata müdahale ettiği bir süreçtir. Yine bu süreç, Kur'an metninin egemen ve otoriter bir metne dönüştüğü, diğer metinlerin kendisine kıyaslanıp, meşruiyetini ondan aldıkları bir süreçtir.⁴¹

Kur'an'ın Ne Söylediği Açıktır

Kur'an'ın ne söylediği aşikârdır. Anlaşılmasının izaha vabeste olan bölümleri bizzat **Allah Rasul'u (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)** tarafından açıklanmıştır. Hakikat bu minval üzere iken, yazarın çıkıp da nesnellikten dem vurması gerçekte Kur'an'ı tarihsel bağlamına taşıyıp nüzul dönemine hapsedmek ve Ona muhatap olarak yalnızca **Allah Rasul'u (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)** ve ashabı göstermek amacına matuftur. Böylece, Kur'an'ın bütün insanlığa hitap eden tarih üstü duruşu izale edilecektir.

Cübbeli Hoca Efendi'nin hat koleksiyonundan

«لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَىٰ مَنْ سَبَّ أَصْحَابِي»

“Ashâbıma kötü söz söyleyene Allâh lânet etsin.”

(et-Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebir, no:13588, 12/434)

Hattatı: Mâcid Ayrıl (1308/1891 - 1380/1961)

Hat Çeşidi: Cefî Sülüs Levha, Târihi: Yazılmamış

Ebu Zeyd'in 'bilimsel yaklaşımı' aslında cehaletin ona verdiği mağruriyetten öte bir şey değildir. Çünkü bilimsel yaklaşım ve onu benimseyen her akıl, kendi yaşadığı devri bütün zamanlardan üstün görür.⁴² Onun nezdinde mazinin bütün değerleri çağdıdır. Buna göre, bin dört yüz küsür yıl önce gelen Kur'an'ın bilimsel yaklaşım taraftarı bir modernisti muhatap alıp ona konuşması onun aklını buyurması üstün akıl sahiplerinin özgüvenlerini incitmektedir.

Beşeri metinler üzerinde icra edilen eleştirel yaklaşımın bilimsel yöntem safsatası ile Kur'an'a tatbik edilişi ilahi bilgiyi beşeri bilgi seviyesine indirgemekle eş anlamlıdır. Her şeyden önce Kur'an, ihtiva ettiği fıkhi, itikadi ve ahlaki hükümlerin ötesinde kendisi ile ibadet edilen ve içinde

şüphe uyandıracak hiçbir unsur barındırmayan bir kitaptır. Onu eleştirel bir yaklaşımla okumak peşinen onda bir takım hataların varlığını kabul etmek demektir. Eğer böyle bir düşünceye sahip değillerse o takdirde yaptıkları abesle iştigaldir. Yok, aksi söylenecekse onlar Kur'an'da hiçbir eğriliğin ve şüpheye neden olacak unsurun olmadığı hakikatini reddediyorlar demektir.

İlahilik yönü en önemli özelliği olan Kur'an'ı beşeri metinlerde esas olan eleştirel okumanın argümanları ile yorumlamak, kumaşı litre ile suyu da metre ile ölçmeye benzer. İnsanların kabulleri **Allah Teâlâ'nın** ilmine nispetle gerçeklik mi ifade eder ki yazar onları temel alarak insanları Kur'an'ı eleştirel bir bakış açısıyla okumaya davet ediyor!?

Kur'an Ezelden Ebede Nizam Verir

Kuran'ı yirmi üç yıllık nüzul devrinde kültüre karşı edilgen kabul edip vahyin yukarıdan aşağıya doğru değil de aşağıdan yukarıya doğru gerçekleştiğini iddia etmek müsamaha edilebilecek bir hezeyan değildir. **Bu hezeyan**, Kur'an'ın de faatle ifade ettiği inzal ve tenzil kavramlarını ya anlayamama ya da anlayıp dikkate almama anlamına gelmektedir. **İlki cehalete ikincisi ise küfre amirdir.** Aslında bu yaklaşımın ileriki yıllarda söylenmek üzere tehir edilen açık anlamı, Kuran'ı Arap örf ve adetlerini temel alarak **Hazreti. Rasulallah'ın** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) -haşa- uydurduğunu söyleme safstasıdır. Şimdilik meselenin bu boyutunu dile getirme görevi hala müsteşriklerin uhdesindedir. Zaten **Emin el-Huli, Ebu Zeyd** gibi yenilikçilerin Kuran'ı yorumlama usulleri ile müsteşrikler arasındaki tek fark, müsteşrikler Kur'an'ı **Allah Rasulune** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) isnat ederken yenilikçiler şimdilik **Cenâb-ı Hakka** (*Celle Celâlühû*) isnat ediyorlar.⁴³

Kur'an ilahi emirlerle doludur. Emirse yukarıdan aşağıya doğru gelir. Aksi zaten emir değildir. Üstün güç emreder. **Vahiy** üstün güç olan **Allah Teâlâ'nın** nüzul devrinden hareketle bütün zamanlara şamil olan emir ve yasaklarını içerir. İlahi emirler hayata şekil verir. **Ebu Zeyd'in** iddia ettiği gibi hayat ilahi emirlere şekil vermez. Çünkü böyle bir tasavvur emrin tabiatına aykırıdır.

Ayrıca konunun şu boyutu da göz ardı edilmemelidir. Vahyin zarfında tek taraflı bir müdahale vardır. **Allah Teala** (*Celle Celâlühû*) arıya vahyeder, **Musa'nın** (*Aleyhisselâm*) annesine vahyeder. Bunlar tamamıyla **Allah Teâlâ'nın** (*Celle Celâlühû*) tasarrufuyla gerçekleşir.

Arıya vahyedilen program **Allah Teâlâ** (*Celle Celâlühû*) ile arı arasındaki müşterek bir ameliye sonucu hazırlandı denebilir mi? Bu soruya hayır diyenler vahyin gerçek muhatabı insan için de aynı cevabı vermek zorundadırlar.

Yazarın iddiasının aksine Kuran kültür içinde teşekkül eden edilgen bir kitap değildir. Dolayısıyla bünyesinde "*etkin tarihin*" değil **Allah Teâlâ'nın** (*Celle Celâlühû*) hükümlerini barındırır. Fakat oryantalist yönlendirmelerle aklı karışan ve bu karışmanın neticesinde doğru ile yanlış ayırabilme melekesini yitiren modernistler Kur'an'ın müşahhas beyanlarının tarih üstü duruşlarını idrak edememektedirler.

Modernistlerle **Sünnet ve Cemaat** anlayışına sahip âlimlerin vahyin nasıllığı hakkında zıt kanaatlere sahip olmalarının temelinde **Allah Teâlâ'nın** varlığının farklı tasavvur edilişi vardır. **Sünnet ve Cemaat** âlimlerine göre nasıl Onun varlığında hiçbir şeyin zamansal ve mekânsal bir boyutu yoksa vahyinin hitabının kuşatıcılığının da zamansal ve mekânsal bir boyutu yoktur. Fakat **Ebu Zeyd'in** tasavvurunda vahiy, kültürden etkilenerek teşekkül ettiğinden onda insanilik vardır. İnsanda zaman ve mekânla sınırlı olduğuna göre, onun kültürünün ürünü olan vahiy de insani özellikleri taşır ve dolayısıyla o da zaman ve mekânla sınırlıdır.

Hazreti Âdem'den (*Aleyhisselâm*) **Efendimiz'e** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) kadar uzanan süreçte var olan resullerle alakalı kıssaların Kur'an'ı Kerimde zikredilmesi ilahi hitabın zamansal ve mekânsal bir sınırının olmadığını gösterir. Kıssalardaki müşahhas olaylar ve onların ilk muhatapları değişse bile vahiy vasıtasıyla iletilen ilahi hakikat değişmemektedir. Çünkü tarihi ve içtimai yönü olan beyanlar her ne kadar müşahhas görünse bile gerçekte bunlar geçmişte olmuş ve gelecekte de olacak tekrarlanır hakikatlerdir.

Yeme içime gibi insan varlığının ikame ve idamesi için gerekli olan, bundan dolayı da sürekli tekrarlanan öğeler gibidirler. Bu yüzden geçmiş peygamberlerin kıssaları bugünün müminine de hitap etmektedir.

Kur'an Değişmeden Değiştirir

Allah'ın (*Celle Celâlihû*) **Cibril** (*Aleyhisselâm*) vasıtasıyla, **Rasulullah'a** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) indirdiği⁴⁴ *Kur'an*, hayata müdahildir. Şekillenmeye değil şekil vermeye gelmiştir. Aksi takdirde vahyin bir anlamı kalmazdı. “*Etkin tarihe*” göre teşekkül eden vahiy tasavvurunda ilm-i ilahinin muattal addedilişi, insan bilgisininse ondan üstün kabul edilişi vardır. Hâlbuki **O'nun** (*Celle Celâlihû*) ilmi her şeyi kuşatır. Bugün için ne ifade ediyorsa yarın da onu ifade eder. O daima ve kesintisiz etkindir.⁴⁵ Her an bir etkinlikte bulunur.⁴⁶

Bu çerçevede cahiliye devri hukukuyla İslam hukukunun münasebetini yanlış okuyup çarpık yorumlayanlara ise şunu söylemek bir vazifedir: **Cenâb-ı Hak** belli aralıklarla fakat sürekli bir surette yeryüzüne müdahale etmiştir. Bu müdahalelerde muhataplar farklı olmakla birlikte özde insanların ortak buluşma noktaları ve hayati ihtiyaçları gözetilmiştir. Bundan dolayı bütün dinlerin genel adı İslam, bağlularının ise Müslümandır. **İlahi**, evrensel ve halidi olma özelliğine sahip bu müdahalenin son halkasında İslam vardır.

Tarihi olmayı aşan, muayyen bir coğrafya ve muayyen bir topluma sığmayan evrensel İslami kültür, nebevîlik özelliği ile muharref bir surette cahiliye devrinde de yaşamakta idi. Bu yüzden, Arapların hayatında önceki peygamberlerin şeriatlarından belirgin izler vardı. Kuran, ibka, ihya, ilga ve inşa ameliyeleri ile hayatı yeniden düzenledi. Yani bünyesinde birçok yanlışla birlikte evrensel ve nebevî kültürün de kodlarını taşıyan hayatı öz-posa ayırışımına tabi tuttu.

Doğruları alıp yanlışları gerisin geri küfür fideğine iade etti. Eğer **Ebu Zeyd'in** Kur'an'ın kültür içinde teşekkül ettiği hezeyanı doğru olsaydı Arap müşrikler Kur'an'dan hoşnut olurlardı. Hâlbuki **onlar**, Kur'an'ı kendi kültürlerinin ortadan kaldırmacı olarak görüyorlar ve onun ilerleyişine mani olabilmek küfür geleneklerine (*atalar dini*) bağlı kalmada ısrar ediyorlardı.⁴⁷

Bütün gerçekler ayın on dördü gibi zahirken, oryantalizmin buyurgan akıyla Kur'an'a saldırmanın neresinde iyi niyet olabilir ki, modernizmi bütün mevcudiyetiyle küfür fideğine isnat eden ulema taaassupla itham edilmektedir?

Kur'an'ı muradı ilahi çerçevesinde anlayabilmek için mutaassıp olarak itham edilen ulemanın perspektifine sahip olmak gerekir. Bu perspektife sahip olanlar, Kuran-ı Kerimdeki bazı hükümlerin niçin yedinci asrın hâkim kültürüyle kısmen örtüşüğünü kolayca idrak edebilecektir. Bu örtüşmenin, Kuranın insaniliğine değil, ilahi ve halidi oluşuna işaret ettiği görülecektir. Çünkü Kur'an'ın nazil olduğu dönemde Hicaz'da hala **Hazreti. İbrahim'den** (*Aleyhisselâm*) kalma hatıralar yaşıyordu.

NASR HAMİD EBÛ ZEYD

Örneğin -her peygamber gibi- **Hazreti İbrahim'in** (*Aleyhisselâm*) kaynağı da vahiydi, **Peygamberimizin** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) kaynağı da vahiy olduğuna göre hac gibi insanın kulluğunu amaçlayan bir ibadette iki peygamberin şeriatının bir birine benzemeleri vahyin zarfında olan halidiliğin bir gereğidir. Bütün bunlardan sonra İslam'ın haccı belli değişikliklerle kabul etmesini kültürden etkilenme olarak değerlendirmek mümkün müdür!?

Şey olma özelliğine sahip her şey görsel ve kuramsal yönünü vahye borçludur.

Eğer **Allah** (*Celle Celâlühû*) Peygamberlerini göndermemiş olsaydı, insanlar değil medeniyetin en büyük icadı tekerleği bulmak yemek, yemek için ağızlarının yolunu bile bulamazlardı. Bu kıyastan hareketle; medeniyetin kaynağına inerek orada vahyi görürüz. Cemiyete hâkim olan hurafeler ise vahiy doğrusuna bakılarak oluşturulan yanlışlardır. **Hazreti İbrahim'den, Hazreti İsa'dan** kalan sünnetlerin sahihlerinin Kuran'ın münderecatında yer almaları Kuran'ın vahiy olduğunu tasdik eder. Çünkü bütün peygamberler **Allah'ın** resulleriydi ve evrensel hakikatleri tebliğ ediyorlardı. Dolayısıyla temelde söylediklerinin aynı olması bir zorunluluktur. Bütün bunlardan sonra **Nasr Hamid Ebu Zeyd'in** edilgen Kur'an tasavvurunun ne kadar sığ ve basit olduğunu söylemek zannediyorum kelim israfı olur.

O Levh-i Mahfuz'dan Gelmiştir

Kur'an'ın, Şer'i dilin meşhur ifadesi ile "*Levh-i Mahfuz*"dan⁴⁸ yani her şeyin yazıldığı varlık sahifesinden⁴⁹ dünya semasına indirilişi hususunda âlimler arasında ihtilaf yoktur. -İhtilaf, sadece inişin keyfiyeti hakkındadır.⁵⁰ Zira Kur'an, bizzat "*Levh-i Mahfuz*"dan indiğini ifade etmektedir: '*Hayır o şerefli bir Kur'an'dır. Levh-i Mahfuzdadır.*'⁵¹ 'O, elbette değerli bir Kur'an'dır. Korunmuş bir kitaptadır (kitab-i meknun).'⁵² -**Fahreddin Razi** *Levh-i Mahfuz* ile "*Kitab-i Meknun*"un aynı anlama geldiğini söylemektedir.⁵³ Melek işte

o "*Levh-i Mahfuz*"dan aldığı ayetleri **Allah Rasulüne** indirmiştir.⁵⁴ Bütün bu ayetler ortada dururken Kur'an'ın Levh-i Mahfuz'da önceden var olduğunu inkar etmek ancak Kur'an'ı Kerim'in şu ayetiyle ifade edilebilir: "*(Ey Muhammed!) De ki: "Siz Allah'a dininizi mi öğretiyorsunuz? Oysa Allah, göklerdeki ve yerdeki her şeyi bilir. Allah her şeyi hakkıyla bilendir."*"⁵⁵

Devâm edecek inşâallâh...

Dipnotlar

28, 29. Nasr Hamid Ebu Zeyd, İslam'la Bir Yaşam, (çev. Celadet Moraligil), İletişim, İstanbul, 2004, s. 38.

30. el-En'am 6/90.

31. el-bakara 2/170; el-Maide 5/104.

32. Ebu Zeyd, a.g.e., s. 38-39.

33. Bu hususta ki değerlendirmeler için bkz. Muhammed Said Ramazan el-Buti, Kübra'l-Yakiniyyati'l-Kevniyye, Daru'l-Fikr, Beyrut, 1993, s. 34 vd.

34. Kur'an, En'am(6): 91.

35. Buti, a.g.e., 71.

36. Şu ayetler bütün Resullerin milletlerini çağırdığı iman esaslarının aynı olduğunu göstermektedir: Enbiya: 25; Şura: 13; Al-i İmran: 52.

37. Ebu Zeyd, a.g.e., s. 40-41.

38. Ebu Zeyd, a.g.e., s. 42-47.

39. Ebu Zeyd, a.g.e., s. 47.

40. Ebu Zeyd, a.g.e., s. 47-48; Nasr Hamid Ebu Zeyd'in Nass-Olgü Bağlamında Ulümü'l-Kuran'ı Eleştirisi, İslami Araştırmalar, 1994, VII, s.4.

41. Ebu Zeyd, a.g.e., s. 47-48.

42. P. L. Berger, Modernleşme ve Bilinç, (çev. Cevdet Cerit), İstanbul, 1985, s.13.

43. Ömer Özsoy, Kur'an ve Tarihsellik Yazıları, Kitabiyat, Ankara, 2004, s.23.

44. Kur'an, Şuara,192-194.

45. Kur'an, Hud(11): 107; Buruc(85): 16.

46. Kur'an, Rahman(55): 29.

47. Kur'an, Bakara(2): 170; Maide(5): 104.

48. Levh-i Mahfuzla ilgili mütâlaalar için bkz. Muhammed Ali b. Muhammed et-Tahanevi, Keşşâfu İstîlâhâtî'l-Fünûn, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1998, IV, 70-73.

49. Kur'an, Yasin (36): 12.

50. Celaluddin Abdurrahman es-Suyuti, el-İtkan fi Ulumi'l-Kur'an, Kahraman Yayınları, İstanbul, 1978, I, 53; İnişin keyfiyeti hakkında bkz. Bedruddin Muhammed b. Abdillah ez-Zerkeşi, el-Burhan fi Ulumi'l-Kur'an, Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 2001, I, 289 vd.

51. Kur'an, Büruc (85): 21-22.

52. Kur'an, Hadid (57): 77-78.

53. Fahrudin Razi, et-Tefsiru'l-Kebir, Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1990, 31, 114.

54. Razi, a.g.e., 29, 168.

55. Kur'an, Hucurat (49): 16.

O BÜYÜK MAHKEME'DE

Bakma sen... Yeryüzünün fitneyle dolduğuna,
Cehâletin bu kadar cesaret bulduğuna;
Bakma sen.. Zâlimlerin hükümrân olduğuna;
Firavunlar, Kârunlar, Berzah'ta beklemede,
Hepsi hesap verecek, o Büyük Mahkeme'de...

Bakma sen.. Dalâletin îtibâr gördüğüne,
Zilletin zirvelerde saltanat sürdüğüne,
Bakma sen.. Adâletin yerde süründüğüne;
Bil ki; bütün deliller Ukbâ'da beklemede,
Terazi çok hassastır, o Büyük Mahkeme'de...

Bakma sen.. Zorbaların heybetli durduğuna,
Fâsıkların şeytanla ittifak kurduğuna.
Bakma sen.. Ekranların ahlâkı vurduğuna;
Gör ki; bütün kâinat sabırla beklemede,
Susanlar konuşacak, o Büyük Mahkeme'de...

Varsın olsun.. Çatıda münâfıklar fırkası,
Çağdaşlık maskesinde, siyonizm markası.
Varsın olsun.. Dünyada, nâmertlerin arkası;
Bütün şehit kanları toprakta beklemede,
Boğacak gâfilleri, o Büyük Mahkeme'de...

Varsın olsun.. Fetvâda hadlerini aşanlar,
Ulema cübbesiyle cürete bulaşanlar,
Varsın olsun, ikbâle doludizgin koşanlar,
Her lahza, her kapıda Azrail beklemede,
Adâlet hiç gecikmez, o Büyük Mahkeme'de...

Varsın olsun.. İslamı yobazlığa yoranlar,
Müslümana mürteci, damgasını vuranlar,
Varsın olsun.. Üzülme, Hakk'a tuzak kuranlar;
Kıyamet buyruğunu İsrail beklemede,
Son hüküm Allah'ındır, o Büyük Mahkeme'de...

Varsa ki; Allah için çektiğin zerre çile,
Getiriyorsan eğer, Hakk için hakkı dile;
Ne çıkar.. Bütün dünya seni hor görse bile;
Sana şâhitlik için melekler beklemede;
Mazlumun âhı kalmaz, o Büyük Mahkeme'de...

Cengiz Numanoğlu

Süleyman KUKU

**İMÂM-I RABBÂNÎ HAZRETLERİ'NİN OĞLU,
SİLSİLE-İ MEŞÂYİHİMİZİN 25.HALKASINDAKİ el-URVETÜ'L-
VÜSKÂ MUHAMMED MA'SÛM es-SERHENDÎ HAZRETLERİ'NİN
MEKÂTİB-İ ŞERÎFESİNDEN MÜNTEHABÂT
(KIYMETLİ MEKTUPLARINDAN SEÇMELER)**

Muhammed Ma'sûm Hazretleri'nin üç ciltlik "*Mektûbât*"ının aslı Farsça'dır. "*Mektûbât*"ın 1.cildinde 239, 2.cildinde 158 ve 3.cildinde ise 255 mektup bulunur.

Bu eser, **Mehmed Emîn Tokâdî Hazretleri**'nin mürîdi olan ve şeyhinin yanında medfûn bulunan **Müstakîmzâde Süleymân Se'âdeddîn Efendi** tarafından Osmanlıca'ya çevrilmiştir.

Hüseyin Hilmi Işık (*Rahmetullâhi Aleyh*)'in talebesi olan **Süleyman Kuku Hoca Efendi**, 80 yaşında olmasına rağmen bu kitabı Farsça aslından Türkçe'ye tercüme etmeye muvaffak olmuştur. **Allâh-u Te'âlâ** ecrini kat be kat ihsân eylesin. Âmîn!

Biz de kendisinin izni ile her ay bu mektuplardan bâzılarını seçip dergimizde yayınlamaktayız. **Allâh-u Te'âlâ** bu büyüklerin kelâmalarını ganîmet bilip hakkıyla istifâdeye cümlemizi muvaffak eylesin. Âmîn!

**1.CİLDİN KIRK SEKİZİNCİ
MEKTÛBU**

Mîr Muhammed Hâfi'ye. Zikre devâmı bildirmektedir:

Azîzim! Mevlâ'nın celle ve alâ nazargâhı [baktığı yer] kalptir. Kalbi temiz tutmak lâzımdır. Allahu Teâlâ'nın baktığı yeri, insanların baktıkları, gördükleri yerden aşağı tutmamalı, bedeninden, yüzünden çirkin etmemelidir. Kalbin temizliği zikre bağlıdır. Zikir ve fikre devâm ediniz ve bâtın [kalb] dersini çok azîz biliniz Hak Teâlâ'ya devâmlı teveccühü, kendini yok edencesine, en lezzetli nimetlerden sayınız ve o mualla [çok yüce] bârigâha tutulmağı en mühim işlerden düşününüz. Beyt:

*"Aşk-ı Hudâ'dan gayrı ne var ise sevgili,
Şeker yemek de olsa, hepsi zehir tesirli."*

**1.CİLDİN KIRK DOKUZUNCU
MEKTÛBU**

Yine Muhammed Hâfi'ye. Fânî lezzetlerden doğan hastalıkların ilâcı, Allahu Teâlâ'nın emri ve yasaklarına riâyet etmektir:

Hak Sühbânehü sizi iki dünya matlûb ve seâdetine kavuşturmakla şereflendirsin. Geçici lezzet ve lezzetlenmeklerin ilâcı, şerâatın ahkâmına uymaya, yani Allahu Teâlâ'nın emir ve yasaklarını yerine getirmeye bağlıdır. Bu emir ve yasaklara riâyet olmazsa, o lezzetler zehir ve tatsızdır ve Allahu Teâlâ'nın gazab ve azâbına sebep olurlar.

Hakîkî felah [kurtuluş] lezzetleri terkdedir. Elden geldiği kadar bu hususa dikkat etmelidir. Kim hata etmişse çaresine bakmalı, zararından korunmalıdır.

O hâlde dünya lezzetlerine dalma hatasını işleyip de, tersi olan acılıkla ona çâre aramaya, emir ve yasaklara riâyet acılığını tatmayıp, süflî şeylere dalıp da başını kaldırmaya yazıklar olsun.

Allah katında günâh olan işlere dalıp, nefsinin hevâ ve hevesine uyan ve dünya hayatını, keyfince yaşamayı tercîh edip iyi ve devâmlı olandan yüz çevirene korkular, üzüntüler olsun. Allahu Teâlâ'nın kendisini gördüğünü bilmiyor mu? Akıbetin takvâ olduğuna inanmadı mı? O müdhiş gün geldiğinde, insan her yaptığını hatırlar.

Diğer taraftan rabbine iyilikle kavuşana, Ondan gayrisine yüz vermeyene, gözünü dünyanın süsüne dikmeyene, rabbinin yüce makamından korkup nefsini istek ve arzularından alıkoyana, çoluk çocuğuna namazı güzel kılmalarını emr edip öğretere müjdelers olsun!

Sırat-ı müstakîm üzere olanlara ve Muhammed Mustafaya (*sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem*) tâbi olmağa devâm edenlere seâdetler, mutluluklar olsun!

1.CİLDİN ELLİ BİRİNCİ MEKTÛBU

Muhammed Mukîm Kusurî'ye. Sûrî [dünyevî] fazîletlerden yüz çevirip, kemâlât-ı bâtınîye rağbeti ve bununla alâkalı şeylerden bahseder:

Bismillahi ve selâmün alâ Resûlillah. Fazîletli kardeşim cenâblarının kıymetli mektûbu geldi. Mesrûr ve hoş vakit eyledi. Umarız ki, bu minvâl üzere uzakta kalmış ahbabları hep hatırlarsınız. Arabî ve fârisî şiirlerinizden gönderdiklerinizi okudum. Güzel olmuşlar.

Yüksek maksad ve emeller edinmişsiniz. O azîz kardeşimin bu kadar fazîlet sâhibi olduğu dostları tarafından bilinmiyordu. Allah artırsın! **“De ki, yâ Rabbi ilmimi artır!”**. Lâkin arabî şiirlerde, arabî ilim [gramer] kaîdelerine uymak zarûrîdir. Bu ilimde ihtisâs sâhibi olmayınca, arabî şiir yazmağa kalkışmakta ne zarûret vardır.

Kardeşim şiir ve buna benzer şeyler, yüksek derecelere ulaştıklarında şahsın sûrî [şekilî, dünyevî] fazîletine girerler. Yoksa işin içyüzüne bakanlara göre bir değer taşımazlar. Beyt:

“Onlar ki, varlıklarından fânî oldular,
Sözü geçip ma'nâyaya ulaştılar.”

Çalışın da, mâşukun âşıkta seyrinden ibâret olan, hatta âşıkın tamamen yok olduğu ma'nâdan büyük pay alın. Ma'nâ hâsıl olduktan sonra, kelimelerdeki kusurlar önemli değildir. Mısra:

“Güzellerin her yaptığı güzeldir.”

Ama mânâyaya kavuşmadan şekil ve sözde kalmak cesurluk ve kuru yiğitliktir. Söyleyip dinlemekten bir şey çıkmaz. Zül ve acz hâlinde dâima Hak Teâlâ'ya ikbâl ve teveccüh lâzımdır ve kendini övmeden, aşağılık ve kudret-i ilâhî karşısında acizlikle murâkabeye devâm, kul için yakışanıdır. Resmî şeyler önemli değildir. Belki bu şekilde ma'nâ tadından can damağına bir damla damlatırlar da onu sonsuz olarak doyururlar. Bu Hak Teâlâ'nın işidir, dilerse verir ve sırf ihsân-ı ilâhîdir.

Zâhiren buna bağlı olanlar devâmlı kulluk ve aramaktır. Her zaman hararetli ve rahat-sız bulunmaktır. Ondan başka hiçbir şeye ünsiyeti olmamaktır. Onun ateşi ile yanmak, o örtüye bürünmek ve dâima bu ateşle kavrulmak lâzımdır. **“Cinleri ve insanları yalnız bana ibâdet etsinler için yarattım”** âyeti bu sözüme şahiddir.

O mukaddes bârigâhın âşıklarından bazı-sı, **ibâdet etmeleri** kelâmını **tanısınlar, bil-sinler** olarak aldılar. Düşünülürse, her iki ifâdenin ma'nâsı birdir. Çünkü en iyi ibâdet zikirdir. Zikrin kemâli de mezkûrda fânî ol-maktır ki, ma'rifetle ele geçer. Zirâ marifet evliyâyâ göre ma'rûfta fânî olmaktan ibâ-rettir.

O hâlde ibâdet kemâl derecesine ulaştınca, ma'rifetle bir olur. Yahud deriz ki, **ibâdet etsinler**'in mânâsı, bana hulus ile tapınsın-lar. Öyle ki, araya hevâ, nefis ve şeytan gir-mesin. Bu ise, mârifetsiz ve fenâyâ kavuş-maksızın ele geçmez. Buna göre ma'rifetsiz ibâdet düşünülemez.

Ey birader! Mârifetin ve ibâdetin devâmı her ne kadar bu kişiye âid ise de, iyi ve ince bakar ve düşünürsen bunun da ezelî inâyetin eseri olduğunu görürsün. Demek ki, vesîle ve maksadlarda ezelî lütûf ve takdîr lâzım-dır ve önemlidir. Başta ve sonda hep inâyet-i ilâhî mühimdir. Gayrisi boştur. Ancak şu kadar var ki, görünüşte sebep ve vesîleleri bu tarafa [kul tarafına] bırakmışlar, maksad ve neticeyi kendi üzerine almıştır. Hakîkatta hepsi Ona bağlıdır ve arada başka bir şey yoktur. **“Her iş ona döndürülür. Öyle ise, Ona kulluk et ve Ona güven”** [Hud-123].

1.CİLDİN ELLİ ÜÇÜNCÜ MEKTÛBU

Hakikat ve ma'rifetler sâhibi Hâce Muhammed Kişmî hazretlerine. Mezkûr Hâcenin bazı kemâllerine işâret ve kendine mahsûs sırlardan bir sırâ îmâ etmektedir:

Elhamdü lillahi Rabbil-âlemin vessalâtü vesselâmü alâ seyyid-il-mürselîn Muham-medîn ve âlihi ecmaîn. Umarım ki, o azîz kardeşim, delâlet, işâret sınıflarından geç-miş ve kurtulmuş hakîkî medlûle [delâlet olunana] kavuşmuşlardır. Cüz'iden külliye ve oradan daha yukarıya varmışlar, **Kav-seynden Ev Ednâya** ulaşmış ve hâlisi ka-rışıkta ayırmış, sabahat dâiresinden geçip, çengeli melâhat noktasının eteğine takmış, hattâ **“Kişi sevdiği ile beraber olur”** ha-dîs-i şerîfi mûcibince, bâtında mezkûr nok-tanın merkezine nüfûz etmiş, ilimden cehle, konuşmaktan susmaya gelmişler de, nefy muâmelesini geride bırakıp, bütün varlığı ile isbâta yönelmiş hattâ, oradan az da olsa nasıl olduğu anlaşılamayan, anlatılamayan nasîb almışlardır ve Halîlden Habîbe yüz dönmüşlerdir. Aleyhimesalâtü vet-teslîmât ve alâ muhibbihima.

Mısra:

“Kerîmlerle işler zor olmaz.”

Sizin fitratınızın, muhabbetinizin ve divâ-neliğinizin çokluğundan bu saydıklarımız size yakındır.

Belki hepsi de vardır, ama benim gibi bir kabiliyetsiz ve düşük istidadlı ve olan bütün kabiliyetini hata ve günâhlara harcamış ola-nın ne cesaret ve yüzü vardır ki, bu yüksek matlûb ve maksadları hatırından geçirsin. Bu sözüme tekellüfe [zorlamaya] ve nefsi kırmak için yazdığımı yorumlamayınız ki, hakîkat budur.

Evet, şu kadar var ki, bütün bu kabiliyet-sizliğine ve isyanına rağmen, onun neş'e-sine [tıynetine, özüne] bir sır tevdi' ettiler; ama bu sırrı emânet ettikleri kişiye de bun-dan tam ma'lûmat vermediler. Hep bu hâlin feryâdındadır ve onunla hep aşk oyunları oynanmaktadır. Zan edersem o şey mahbû-biyyettir.

Vesselâm evvelen ve âhıran.

(Süleyman Kuku -A.Fârûk Meyân-, Mektûbât-ı Ma'sûmiyye, 1/184-185, 193-196)

Hikmetli Söyler

“Zulüm iki türlüdür; biri zulmeder diğeri zulme rıza gösterir.
İkisi de zâlimdir.”

Hz. Ali (Radiyallahü anh)

“Anneler helâl yiyip edepli olmalı...
Kötü huylar anne sütüyle çocuğa geçer, ergenlikte ortaya çıkar.”

İmam-ı Gazalî (Rahmetullahi aleyh)

“Bir hayat ki sonu Cehennem, bu hayatın sefâsından ne çıkar.
Bir hayat ki sonu Cennet, bu hayatın cefâsından ne çıkar?”

Mahmud Efendi (Kuddise Sirruhu)

“Her kim zulüm kılıcını çekerse,
günün birinde zalimlerin kılıcı altında can verir.”

Molla Câmi (Kuddise Sirruhu)

“Cesaret insanı zafere, kararsızlık tehlikeye, korkaklık ise ölüme götürür.”

Yavuz Sultan Selim Han

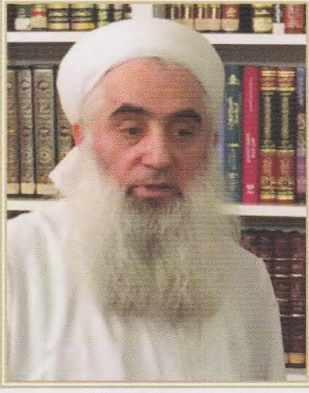
“Bazen, namaz ve oruçta bulamadığın derûnî halleri,
çaresizlik ve yoksullukta fazlasıyla bulursun!”

Atâullah el-İskenderî

“Günah işlediği zaman üzüntü yerine sevinç duyanların hali,
günah işlemekten daha beterdir.”

Mansur bin Ammar (Kuddise Sirruhu)

HÜSEYİN AVNÎ
KANSIZOĞLU

HAYRİ KIRBAŞOĞLU'NUN İSLÂM'A VE ÜMMET'E YAMADIĞI YAKIŞTIRMALAR

- 2 -

Bu yazının ilk bölümü Ağustos ayında yayınlamıştı.

Bismillâhirrahmânirrahîm! Elhamdülillâhi Rabbi'l-Âlemîn,
ve's-salâtü ve's-selâmü alâ Rasûlinâ Muhammedin ve alâ âlihi
ve sahbihî ecmaîn!

Bundan sonra!
Sayın Bay M. Hayri
Kırbaşoğlu '*İslâm'a*

Yamanan Sanal Şiddet: Recm ve İrtidâd Meselesi' nâmındaki yüz karası ve ilim ayıbı makalesiyle aslında önümüze bir akademik seviyesizlik ve modern hurâfelerin işporta tezgâhını sergilemiş oldu... Bu yazımızda hiçbir ilmî ve mantîkî kıymet-i harbiyyesi olmayan hezeyânlarına, sırf illüzyonist şaşırtmalarla mağdûr ettiği zavallıları uyandırmak ve kendine getirmek umuduyla kısa ve tenbîhvârî cevâblar vereceğiz. Her zaman yaptığımız gibi, eline mazeret kozu bırakmamak için sözlerinden bir kelime bile makaslamayacağız. Buyrun: ^[1]

RECM CEZÂSİ

[Akademik Hurâfe]: Recm cezasına gelince, bu konuyla ilgili olarak da Kur'an'da herhangi bir açıklama bulunmadı-

ğı, yani bu cezanın Kur'an'la uzaktan yakından ilgisi olmadığı herkesçe malumdur.

Cevâb: Recmin gözleri neredeyse kör denilecek kadar az görenlere göre '*Kur'an'la yakından ilgisi olmadığı*' hadi muhâl farz kabîlinden tenezzül edilip kabûllenilsinde, '*uzaktan alâkalı olmadığı*' nasıl iddiâ edilebilir?!. Kur'an, bir yanda kendinin en büyük ve baş müfessiri olan, diğer yandan da her bir şer'î husûsta (*recmi de* emreden ve tatbîk eden) bir Peygamber'e kayıtsız şartsız itâat etmeyi emredip dururken, Mü'minlerin âlimlerinin söz birliği ile Kur'an'a muhâlif bir anlayış ve tavrın içinde bulunması mümkün olamayacak Sahâbe ve bütün bir Ümmet'in inanç ve ameli varken, Kur'an'a böylesi bir süflî ve hayâsızca iftirâyı yapmak hangi Mü'minin haddine düşebilir?!... Elbette hiçbir aklı başında îmân sâhibi buna cesaret edemez...

[**Akademik Hurâfe**]: Zaten İslam fıkhında recm cezasının varlığını iddia eden pek çok İslam alimi de, bunun Kur'an'la herhangi bir ilgisinin bulunduğunu ileri sürmüş değildir.^[2] Bilakis ne zinayı yasaklayan ayetler arasında ne de *r-c-m* kökünden gelen kelimelerin geçmiş olduğu ayetlerde, evli olan zanilerin recmedileceğini bildiren bir ayet mevcuttur. Kur'an'da evli veya bekâr ayırımı yapılmaksızın, zina edenlere sadece 100 celde vurulması emredilmektedir.^[3]

Cevâb: Kur'ân ha '*evlileri recmedin*' şeklinde dolaysız, ha '*Resûl'ün dediğine bakın, evliler için ne dediyse öyle yapın, yüz celde âyetini yanlış anlamayın*' meâlindeki dolaylı olarak bir emir vermiş olsun; ne fark eder? Evet, İslâm âlimleri *recmi Sünnet* ile Sahâbe ve sonraki asırların âlimlerinin *icmâ'*ıyla isbât eder. Dipnotta verilen eski âlimler ile yeni âlim koltuğuna oturtulan âlim taslaklarını birbirine karıştırmamak lâzımdır.

[**Akademik Hurâfe**]: Ne recm ne de mürteddin öldürülmesi hükmünün Kur'an'la şu veya bu şekilde ilgisi bulunmadığı gün gibi aşikâr olduğuna göre,

Cevâb: Bu, Kur'ân'a yapılan düşük bir iftirâdan ibârettir. Kur'ân, Recm'i açıkça değilse de dolaylı olarak emretmektedir.

[**Akademik Hurâfe**]: Bu bahsi kapatıp, bir de bu iki konuyla ilgili ölüm cezasının asıl dayanaklarını oluşturan hadis rivayetlerine^[4] bakalım. İslam'dan dönenin (mürteddin) cezasının ölüm olduğu iddiasının en güçlü (!) delili '*Kim dinini değiştirirse onu öldürün*' rivayeti, onun ardından da '*Müslümanın kanını dökmek ancak şu üç durumda caiz olur: Evlendikten sonra zina etmesi; cinayet işlemesi ve dinini terkedip cemaatten ayrılması*' mealindeki rivayettir.

Cevâb: Parantez arasındaki nidâ harfi/ ünlem ile İslâm âlimlerinin tamamını alaya alabilecek kadar edepsiz ve terbiyesiz birine ne diyelim? Şu terbiyesizlikleri akademisyenlerin birçoğu yapmaktadır. Hattâ bu vasıf onların ehass-ı havâssındandır.

[**Akademik Hurâfe**]: Öncelikle şunu belirtelim ki, bu rivayetlere dayanarak bir insanın ölüm cezasına çarptırılabilceğini -bundan herhangi bir rahatsızlık duymadan- ileri süren İslam hukukçularının, söz konusu rivayetler konusunda kapsamlı ve titiz bir inceleme yapmış olmaları beklenirdi.

Cevâb: Bu en güzel bir şekilde yapılmıştır; ancak görmek için göz gerek.. Kör olana veya gözünü isrârla kapatana çıplak kuşluk güneşi bile bir şey ifâde etmez... Şer'î bir hükmü bildirmekten ancak İslâm düşmanları veya müslümanlığından utanan *şahsiyyet müflisleri* rahatsızlık duyabilirler; İslâm âlimleri neden *bundan herhangi bir rahatsızlık duymuş* olsunlar?!...

[**Akademik Hurâfe**]: Ne yazık ki, ilgili literatür incelendiğinde, tam aksine, pek çok İslam hukukçusunun -mesela Abdülkâdir Udeh örneğinde olduğu gibi- bu rivâyetleri kaynak ve isnad zikretmeye bile gerek görmeksizin ve sanki Hz. Peygamber'e aidiyeti kesin imişçesine delil olarak kullandıkları veya sadece bir-iki hadis kaynağına işaret edip -ama yine bu kaynaklardaki rivayetleri incelemeksizin- nakletmekle yetindikleri görülmektedir.^[5]

Cevâb: Merhûm Abdülkâdir Udeh bir fakih değil, sadece bir Müslüman muharrir idi ve o bahsi kısaca almakla iktifâ etmeyi hedeflemişti. Üstelik O'nun zamanında, İslâmî ilimler ve ilim sâhibleri şimdiki gibi zayıflamamıştı.

Oryantalizmin tohumları henüz çatlama-ya durmuştu; şimdiki gibi meyvesini veren büyük ağaçlar hâlini almamışlardı. Muhtemelen o yüzden de teferruâta lüzûm görmemişlerdi...

[Akademik Hurâfe]: Hadis kaynaklarına gelince, bunların musannifleri de bu rivayetleri eserlerine alıp, en azından **uydurma olduklarını** da ifade etmedikleri için, bunları kabullenmiş olmaktadırlar. İster fakih, ister muhaddis, ister diğer İslam alimleri olsun, mürteddin ölüm cezasına çarptırılması gerektiği konusunda bu rivayetleri delil olarak ciddiye almakla, aslında son derece vahim bir hata işlemiş olmaktadırlar.

Cevâb:

Bir: Hadîs kaynaklarının musannifleri bu rivâyetleri eserlerine alıp, **uydurma olduklarını** delilsiz ve mesnedsiz bir şekilde, ilmin esâslarını ayaklar altına alarak nasıl iddiâ edeceklerdi? Onlar Allah'dan korkmaz, kullardan da utanmaz kimseler değil-lerdi ki!..

İki: Burada irtidâd ile alâkalı rivâyetleri kabûl etmenin **son derece vahim bir hatâ** olduğu iddiâ ediliyor. Hem de **Ümmetin âlimlerinin tamamı**, öyle **sıradan** bir **hatâ** da değil, **vahim bir hatâ** etmekle suçlanıyor. Üstelik Ümmet'in **mütevâtir bir ameli** karşısında. Tabî ki **büyük** kelimesinin bile ifâde etmekten âciz kalacağı cesâmetli bir iddiâ'nın **'epistemolojik'** ve **'metodolojik'** bir dayanağı olmalıydı. Var tabî; olmaz mı?(!) Aşağıyı okuyalım:

[Akademik Hurâfe]: Zira; bu rivayetlerin yer aldığı kaynaklar kronolojik bir sıra içerisinde incelendiğinde şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır:

1. Konuyla ilgili çok sayıdaki rivayet, aslında birkaç hadisin çeşitli kaynaklarda çeşitli isnadlarla tekrarlanmasından ibarettir.

2. Bu rivayetlerin hepsinin ortak özelliği Hz. Peygamber'i takip eden 2.-3. tabaka ravilerinin, açıkça bunları birbirlerinden işittiklerini gösteren bir ifade kullanmayıp, tam tersine *an* ve *ennelafızlarıyla* nakletmeleri, yani rivayetlerin *muanan* ve *mu'en'endenen* türden olmalarıdır.^[6] Bu tür rivayetlerin ciddiye alınabilmesi için *an* veya *ennelafızıyla* rivayette bulunanların gerçekten birbirlerinden hadis işittiklerinin ortaya konması gerekir^[7] ki, bu bilimsel olarak gösteril(ebil)miş değildir.

3. "Kim dinini değiştirirse onu öldürün" rivayetinin, -bir-iki mürsel rivayet dışında hemen hemen bütün tarikleri İbn Abbâs'a dayanmakta olup, bu da rivayetin ferd olduğunu göstermektedir.

Cevâb:

Bir: Birinci maddedeki **'konuyla ilgili çok sayıdaki rivayet, aslında birkaç hadisin çeşitli kaynaklarda çeşitli isnadlarla tekrarlanmasından ibarettir'** şeklindeki iddiâ, bizzat metinler gösterilerek isbât edilmeliydi. Bu yapılmayıp okuyucu, **'epistemolojik'** ve **'metodolojik'** ve de **'bilimsel'** bir şekilde yalan söylenerek kandırılmış. Oysa, **mürted'in öldürülmesinde**, İbnu Abbâs, Muâz, Abdullah İbnu Mes'ûd, Osmân İbnu Affân, Cerîr, Muâviye İbnu Hayde, Ebû Hureyre, Abdurrahmân İbnu Sevbân, Enes İbnu Mâlik radiyellâhu anhum gibi ondan fazla Sahâbî'den Merfû' rivâyetler gelmiştir. Mürted olup Sahâbe-ye herhangi bir harb açmayan ve yerinde duranlara harb ilan eden Ebû Bekir radiyellâhu anhu, harbe katılan Sahâbe ordusu ile Ömer ve Alî radiyellâhu anhum'dan da Mevkûf rivâyetler vardır.

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾

“(Habîbim!) Biz seni bütün âlemler için ancak büyük bir rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ Sûresi: 107)

Hattatı: Beşiktaşlı Mehmed Nûri [Korman] (1868-1951)

Hat Çeşidi: Sülûs Levha, Târihi: 1346/1927

Recm meselesinde ise altmışa yakın Sahâbî'den merfû' ve mevkûf olarak rivâyetler gelmiştir. Bunların ulemânın kabûlü ile karşılanması ve üzerlerinde icmâ' vakı' olması göz önünde bulundurulursa, **mürted** ve husûsan **recm** ile alâkalı rivâyetlerin **mütevâtirlik** ve kesin bilgi hükmünde oldukları asla tartışma götürmez. İmân ve ilim ölçüleri göz önünde bulundurulursa, böyle.

Ancak, inkâr ve keyfîlik ölçüleri ile bakılacak olursa -değil bunlar- Kur'ân'ın açık âyetleri, hattâ yüz dört kitâbın tamamı dahî delîl olarak yetmez.

Üstelik sayılan şu kadar Sahâbîden gelen bir rivâyetin '**ferd**' yâhud '**ğarîb**' olduğunu iddiâ etmek esâslı bir **ğarîblik** ve câhilliğin değilse ilim hâinliğinin en açık bir delîlidir.

İki: Kabûl edelim ki, '**dînini değiştireni öldürün**' nebevî hükmü hakkındaki haberler '**an**' veya '**enne**' ile gelen rivâyetler olsunlar. Râvîler müdellis olmadıkça bu cumhûra göre sıhhat'a zarar vermez. Râvîlerin buluşma imkânı sıhhat için yeter. Bu rivâyette ise **Buhâri** de dâhil hiçbir kimseye göre zarar vermez.

Çünkü Buhârî ve bir takımlarına göre bu tür rivâyetlerde buluşmanın sâbit olması şartı ileri sürülüyor ise de, şu rivâyette bu buluşmak ona göre sâbittir ki, onu Sahîh'ine koydu. Buna göre şu rivâyette hiçbir âlime göre sahîhliğe mâni' yoktur. Bu noktada bu imkânın olamayacağını veya sâbit olmadığını isbât ise size düşerdi.

Sağlam bulunan râvîler tarafından yapılan sözü edilen '**muanan**' veya '**müenen**' rivâyetlerin makbûl olmaması için; (1) Râvîlerinin tedlîsçi^[8] olduğunun bilinmesi, (2) Cumhûra göre, buluşmasının imkânının bilinmemesi (3) Yâhudimkân-sızlığının bilinmesi, (4) Veya buluşmadıklarının bilinmesi, (5) Azınlığa göre ise, râvîlerinin görüşüklerinin bilinmemesi gerekir. Hâlbuki bunlardan hiçbirisi vârid değildir.

Üç: Hattâ, Buhârî ve diğerlerinin (meselâ '**bu hadîs Buhârî'nin şartına göredir**' diyen Hâkim'in) yaptıkları ve dedikleri şu buluşmayı isbât etmektedir. Bunları inkâr edecek olan tarafından burada yapılması gereken râvîlerin müdellis olduğunu veya buluşmalarının târîhen sâbit olmadığını isbât olmalıydı. Ama nerede?!.. Yapılan boş laflarla ortaya konan moloz yığını...

Dört: Üstelik verilen kaynakla Süyûtî'ye de iftirâ edilmektedir. Zîrâ bu görüşe kaynak olarak (*Tedrîbu'r-Râvî*, I:215) verilmesinden ilk anlaşılacak olan bu görüşün tek, sağlam ve Süyûtî'ce mu'temed olan bir görüş olduğudur. Hâlbuki, tam tersine şu görüş küçük bir azınlığın görüşü olmanın yanında Süyûtî tarafından tercîh edilen bir görüş de değildir. Verilen yerde bu bahse ayrılan dört sayfayı okuyan, bu dediklerimizi açıkça görecektir. Hâsılı ortada bir ilim hâinliği ve aldatmaca da vardır.

Beş: Üçüncü maddede geçen '**Kim dini-ni değiştirirse onu öldürün** rivâyetinin, -bir-iki mürsel rivâyet dışında- hemen

hemen bütün tarikleri İbn Abbâs'a dayanmakta olup, bu da rivâyetin ferd olduğuna göstermektedir' biçimindeki iddiâ dahi açık bir yalandır. Ciddiyet sâhibi olan bir ilim adamı şu iddiâsını isbât ederdi. Ama bu da yapılmadı. Nitekim yukarıda merfû' rivâyetlerin Sahâbî râvîlerini zikrettik.

Altı: Şu mes'elelerde sahîh ve hüccet kabûl edilip delîl olarak getirilen bu rivâyetlerde taraftarlarınca bir müşkil yoktur. Problemlerin var olduğunu isbât ise iddiâ sâhibine düşerdi. Ama ne var ki, bu yapılmayıp iş dedikodu seviyesinin ötesine taşınmadı. Biz iddiâmızı basit bir târîh ve cerh-tâ'dîl nakli ile isbât edebilir isek de dediğimiz gibi bu daha önce kahramanımızı da düşer. Ama nerde?...

[Akademik Hurâfe]: Bütün bunlar, konuyla ilgili hadislerin isnad açısından sıhhat şartlarını taşımadıklarını açıkça gözler önüne sermektedir.

Cevâb: Yukarıdaki ifâdelerimizden de anlaşılacağı gibi şu sözler hakikat nokta-i nazarında boş gürültü... Öyle ya... Hem de '**açıkça gözler önüne sermektedir**'! Bu sözlerin **açık** ifâdesi şudur: Ümmet'in âlimlerinin tamâmı ya şu '**açıkça gözler önünde olan**' hakîkati göremeyecek ve bilemeyecek kadar -hâşâ ve kellâ- kör, câhil ve öküz veya bile bile dîni tahrîf edebilecek kadar satılmış hâin kimselerdir. Vallâhi bunlar bühtân-ı azîmden başka bir şey değillerdir. Şu hâlde bu söylenenler ve anlatılmak istenenler ancak söyleyene dönecek olan hezeyanlardan ve ona âid hâs vasıflardan gayri değillerdir...

[Akademik Hurâfe]: Bilfarz bunların sahih oldukları kabul edilse bile, '**âhâd oldukları için**' Hz. Peygamber'in sözü oldukları '**kesin olarak**' ileri sürülemez; zira âhâd haberler kesin bilgi değil zann-ı gâlip ifade ederler.

Cevâb:

Bir: Bu husûs bir kerre tartışmalıdır. Sahîh âhâdları '**kesin**' kabûl eden ulemâ vardır. Kimse sizin görüşünüzü kabûl etmeye mecbûr değildir.

İki: Meşhûr olduklarında tartışma yoktur.

Üç: Birçoklarına göre de şu rivâyetler mütevâtirdir.

Dört: Hanefîlerin Cumhûruna göre bu meşhûr da mütevâtirin bir nev'i/çeşidi olup kat'îdir.

Beş: Âhâd bile olsalar ve Cumhûra göre kendi başlarında diğer delîllerden kat-ı nazâr edilerek zann bile bildirseler, ulemânın tamamının kabûlleriyle herkese göre kat'î olurlar. Nitekim, **El-Bâcî**(Ö: 494), **Haber-i Vâhid'i Ümmet kabûl ettiyse** (ve ona ehlinden i'tirâz gelmediyse) **onun ilim bildireceği** görüşündedir.^[9] Bizim mes'elemiz de aynen böyledir.

Altı: Sahâbe ve sonraki asırlarda hâsıl olan icmâ' delîliyle bütün İslâm âlimlerince kesinlik bildirirler.

Yedi: Hâsılı vesveseler boşuna... Şu yazdıklarımız ve dediklerimiz hakkında tereddüdünüz bulunuyorsa ve kitâblara bakma gücünüz de varsa, bakınız...

[Akademik Hurâfe]: Bu ise, söz konusu rivayetlerin Hz. Peygambere nispetinin kesin değil, tahminî olduğu anlamına gelir.

Cevâb: Yukarıdaki îzâhlarımızdan da anlaşılacağı gibi bu iddiâ da kesin ve katıksız bir yalan...

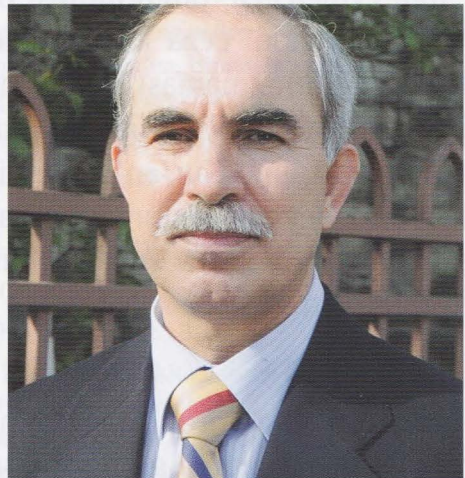
[Akademik Hurâfe]: Bu rivayetlerin Hz. Peygamber'e aidiyeti konusundaki bu şüphe, hadlerin şüpheli durumlarda düşürülmesi ilkesi uyarınca, mürteddin ölüm cezasına çarptırılması önünde ciddi bir engel teşkil eder.

Cevâb: Önceden uydurulan bir bâtılın üzerinde sonradan kurulan ikinci bir bâtıl...

[Akademik Hurâfe]: Metin tenkidi açısından bakıldığında, bu rivayetlerin Kur'an'a da ters düştüğü görülmektedir. Zira "**İman edip sonra kâfir olan, sonra tekrar iman edip yine kâfir olan, ardından da küfürlerinde ileri gidenlere gelince, Allah onları ne affeder ne de onları doğru yola iletir.**" (4. Nisa', 137) ayetinde, mükerreren vuku bulan bir irtidaddan bahsettiği hâlde, ne ilk irtidâddan ne de ikinci irtidaddan sonra "**onları öldürün**" şeklinde bir emir mevcut değildir. Şayet rivayetlerde iddia edildiği gibi mürteddin öldürülmesi gerekli olsaydı, ayette bahsedilen daha ilk irtidaddan sonra "**onları öldürün**" denmesi ve ikinci ve müteakip irtidadlara müsaade edilmemesi gerekirdi.

Cevâb:

Bir: Hemen hemen hiçbir İslâm âlimi dinden dönenin derhal öldürüleceğini söylememiştir. Aksine ulemânın neredeyse hepsi onlara yeniden dîne girme teklîf edileceğini açıkça söylerler. Kabûl etmediği takdîrde ona zaman tanınıp tanınmayacağı, tanınırsa, bunun hükmünün ne olduğu (müstehâb mı, vâcib mi olduğu) ve ne kadar zaman tanınacağı husûslarında ise farklı görüşler vardır. Dolayısıyla bir

HAYRİ KIRBAŞOĞLU

kimse dînden dönse, hukûkun önüne çıkmadan Müslüman olabilir, tekrâr dinden dönse, tekrâr Müslüman olma imkânı vardır. Hattâ dînden dönen kadı önünde bile îmân eder, sonra tekrâr dînden dönse, kadı önünde yine îmân edebilir ve böyle devâm eder. Âyette anlatılan işte budur. Yoksa âyette bu cinâyetin dünyevî cezâsı anlatılmamaktadır. Mes'ele bu değildir.

İki: Bütün bunlardan anlaşılan odur ki, ya mes'elede aşırı bir anlayış kıtlığı veya câhillik ve kitâb okumamak veyâhud da korkunç bir hâinlik vardır. Hepsi kötü ise de son ihtimâl tabî ki çok daha kötü...

Üç: Bu saçmalıklara rağmen yine de şükür ki, nihâyet bir '**ilmî**' istidlâl ile karşılaştık(!) Bir delîl getirildi(!) Buradan şu **bilim adamlarının** neden açık konuşmayıp, muğlâk ifâdeler kullandıkları ve ne sebeble hep kaçak güreştikleri çok iyi anlaşılmaktadır; çünkü o kadarını onlar da görebilmektedirler ki, derhal yakayı ele vermekteler.

Dört: Hâsılı, şu '**metin tenkidi**'nden(!) de açıkça ortaya çıkmaktadır ki, bunların '**metin tenkidi**' dedikleri sizin de gördüğünüz saçma **tahrîflerdir**.

[Akademik Hurâfe]: Öte yandan, Kur'an pek çok ayette irtidad olgusunu ele aldığı hâlde,^[10] şayet bu suça maddi bir müeyyide/ceza öngörülmüş olsaydı bu dünyevi/maddi ceza konusunda hiçbir açıklamada bulunmaması makul değildir. (**Lâ yecüzu te'hiru'l-beyân fi vakti'l-hâcet**) Açıklamanın, Kur'an'ın kendisi dururken Hz. Peygamber aracılığıyla yapılmış olabileceğini ileri sürmek de ikna edici görünmemektedir.

Cevâb:

Bir: Hangi akla göre?... Mü'min aklına göre mi, inkârcı aklına göre mi? Bu mantıkla düşünülecek olursa, Kur'an'ın beyâna

muhtâc olan her yerinin mutlaka yine Kur'an'la açıklanmış olması ve Sünnet'e beyân salâhiyeti bırakılmaması gerekirdi. Oysa Allah celle celâlühû müteaddid âyetlerde Resûlü'nü '**Kur'an'ı beyân edici**' olarak gönderdiğini açık bir şekilde ifâde etmektedir. Şu ifâdelerin sâhiblerine namazla, oruçla, hac ile ve zekâtla alâkalı mücmel âyetlerde hemen yapılan hangi beyânların bulunduğunu sorsak, bilmem ki ne derler? Delilenmemek elde değil... İlim seviyesi bu denli ayağa düşmüş; doğrusu bu kadarı da olamaz!...

Hâsılı, yapılan i'tirâz, aslında Allah celle celâlühû'ya ve Resûlü sallellâhu aleyhi ve sellem'edir...

İki: Bu usûl kâidesi bir kere her bir âlim tarafından kabûl edilen ittifâkî bir kâide değildir. Kimi usûlcüler -ki hanefîler bu görüştedirler- hâcet anında beyân-ı takrîr ve beyân-ı tefsîri geciktirmenin câiz olduğunu ve bunda imtihan gibi bir takım hikmetlerin bulunabileceğini söylemişlerdir. Bunun için '**artık onu sana okuduğumuz zaman, onun okunuşuna tabi ol. Sonra şübhen olmasın ki onun beyânı bize âiddir**'^[11] âyeti celîlesinin de delîl olabileceğini ileri sürmüşlerdir. Şöyle ki, âyette geçen **sümme/sonra** kelimesi bu geciktirmenin câiz olduğunu göstermektedir. Buna göre kişi gelen teklîfi kabûl edip ona îmân eder ve nasıl yerine getirileceğini bekler.^[12]

Üç: Evet, bütün bunlara rağmen kabûl edelim, bu '**ihtiyâc ânında yapılması gereken beyân geciktirilmez**' şeklindeki kâide belli şartlarla ve belli yerlerde doğrudur. Lâkin bu beyân bahane edilerek Kur'an'ı beyân için gönderilen Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem'in beyânına i'tirâz edilmektedir ki, bu açık ve büyük bir bâtıldır. Oysa ortada en muazzamlarından bir beyân var; ama kabûl edilmeme husûsunda direnilmekte ve inâd edilmektedir.

Dört: Allah celle celâlühû dilediğini yapar ve kimseye sormaz. Dilerse, bizzat kendisi açıklar; dilerse Resûlü sallemâlehu aleyhi ve sellem'e açıklattırır. Bir âmirin halka bir şeyi emretmeyi veya emrettiğini açıklama işini kendi yaptığı gibi bazan memuruna dahi yaptırmayı hasta olmayan hangi akla ters düşer? Sübhânellâh klinik bir vak'a ile karşı karşıyayız.

[Akademik Hurâfe]: Sonuç itibarıyla, mürteddin öldürülmesi gerektiğine dair rivayetlerin, gerek isnad gerek metin açısından ciddi problemleri bünyelerinde barındırması...

Cevâb: Meselâ hangileri isnâd ve metin açısından hangi problemleri buldurmaktadır? Bu iddiâ da isbât istemez miydi? Yukarıdaki saçmalama nev'inden şeyler mi?... Laf var isbât yok. İsbât diye getirilenler ise mücerred laflar ve vesveselerden ibâret...

[Akademik Hurâfe]:Problemsiz oldukları var sayılsa bile, bilgi değeri bakımından kesinlik değil, ihtimal ve zann-ı galip ifade etmesi sebebiyle, ölüm cezası gibi son derece ciddi bir konuda delil olamayacağı rahatlıkla ifade edilebilir.^[13]

Cevâb: Bu sizin, mesnedi olmayan bâtil bir iddiânız... Hâlbuki âlimlerin çoğuna göre, kendi başına tevâtür bildiren irtidâd hadîsleri, âlimlerin tamâmınca kabûl edilmeleri ve ayrıca icmâ' ile de pekişmekle sözbirliğiyle kesin olarak mütevâtir hükümünde olurlar.

Bu yazı 3. bölümüyle devâm edecek inşâallah...

Dipnotlar:

[1] [Bu yazı, M. Hayri Kırbasoğlu'nun, İslâmîyât dergisi'nin, 5. cild, 1. sayı, 125-132. sayfaları arasında yayımlanan 'İslâm'a yamayan sanal şiddet' isimli makale-

lesine yapılan basit ve irticâli bir tenkidden ibârettir. Yazısından hiçbir kelime makaslanmamıştır. Onun sözlerine, bizim cevâblarımızdan ayrılmaları için yapılan **[Akademik Hurâfe]** şeklindeki ilâveden başka bir ilâve de yapılmamıştır. Dipnotların köşeli parantez içinde olanları bize, kalanları da Kırbasoğlu'na âiddir.]

[2] Age, I. 3. (Abdulkâdir Udeh, *et-Teşrî'u'l-Cinâi'l-İslâmî*)

[3] Mesela, eş-Şafi'î, Ebû'l-Hasen Alî b. Ubeydi'llâh, Fahrüddîn er-Râzî, İbn Kudâme, İbn Teymiyye, ez-Zeylâ'î, el-Kurtubî, el-Bâbertî, el-Alûsî el-Mevdûdî, Ebû Zehra, Fazlu'r-Rahman, Hayreddin Karaman ve Mursafî gibi eski-yeni birçok ilim adamının recmle ilgili görüşleri incelendiğinde, onların hiçbirinin recimin Kuran'a dayandığını iddia etmedikleri görülür. Bkz. Yusuf Ziya Keskin, *Recm Cezası*, İstanbul 2001, s. 61-70.

[4] Gönül Kolkıran, *Hadislerde Recm Hadisesi*, (yayımlanmamış lisans tezi), ÇÜİF, Adana 2000, s. 20.

[5] Mesela bkz. **Nu'mân es-Samerrâ'î**, *age*, s. 36-46; **Abdulkâdir Udeh**, *age*, 1. 66l; **Yaşar Yiğit**, *agm*, 5. 130; klasik fıkıh kaynaklarından bir örnek için de bkz. **İbn Kudâme**, *el-Muğni*, Riyad. y, VIII. 123, vd.

[6] Bkz. **Zeyd b. Alî b. el-Huseyn**, *el-Musned*, Beyrut 1983, s. 318; **Mâlik**, *el-Muvatta'* (Yahya b. Yahya rivayeti), 36, "el-Akdiye'/ İS, no: 15 s. 376; **Ebû Yûsuf**, *Kitâbu'l-Harâc*, Kahire 1397⁶, s. 194 (isnadsız); **Şâfi'î**, *el-Müsned*, Mısır 1951, II. 86-87; **Tayalisi**, *el-Musned* (Minhatu'l-Ma'bûd), Beyrut, 1400. I. 290-291, no: 1472-1474, I. 296, no: 150-4-1505; Abdurrezzak, *el-Musannef*, Beyrut, 1972, X. 164-177, no: 18690-18731; **Humeydî**, *el-Müsned*, Haydarabad, 1383, I. 65, no: 119; İbn Ebî Şeybe, *el-Musannef*, Bombay 1401, X. 137-139, no: 9034-9041; **Ahmed b. Hanbel**, *el-Musned*, Mısır 1313, I. 217. 282, 283, 323, V. 231; **Buhârî**, *es-Sahîh*, Mısır 1313, 56, "el-Cihad", 149, IV, 61, 88; "İstîtâbetü'l-Murteddin", 2, IX. 15; 96, "el-İ'tisâm", 28, IX. 113, (isnadsız olarak); **Ebû Dâvûd**, *es-Sunen*, Beyrut t.y, "el-Hudûd/1, no: 4351-4J53, IV. 126; **Nesâ'î**, *es-Sünen* (bi Şerhi's-Suyûtî), el-Hukmu fi'l-murte'd", VII. 103-105; **Tirmizî**; *es-Sunen*, Mısır 1937-1975, 15, "el-Hudûd", 25, no: 1458, IV, 59; **İbn Mâce**, *es-Sünen*, Mısır 1952, 20, "el-Hudûd", 2, no: 2035, 2036, II. 848.

Bu kaynaklardaki rivayetlerin istisnasız tamamının mu'an'an veya mu'en'en, birkaçının da isnadsız rivayetler olduğunu tekrar vurgulamakta yarar vardır.

[7] Süyûtî, *Tedribu'r-Râvî*, Mısır 1966, I. 215 vd.

[8] [Tedlis: Şeyhini veya şeyhinin bilinen vasfını gizlemek]

[9] İhkâmü'l-Fusûl: 2/4/8.

[10] Gönül Kolkıran, *agt.*; Yusuf Ziya Keskin, *sgc*.

[11] Kıyâme sûresi: 18-19

[12] [Usûl-i Fıkıh kitâblarının *beyân* bahislerine, bu arada meselâ el-Menâr şerhleri, Keşfu'l-Esrâr ve Nuru'l-Envar'a (2/65-66) bakılabilir.]

[13] Bkz. Gönül Kolkıran, *agt.*, s. 21-170; Yusuf Ziya Keskin, *age*, s. 93-286.

ZİKİRLER, DUÂLAR VE FAZÎLETLİ AMELLER

HARAM AY ORUCU

(Bu sene haram aylar 24 Temmuz (1 Zülka'de) Pazartesi günü başlayıp 20 Ekim (30 Muharrem) Cumâ günü bitmektedir.)

Sene içersinde haram ay dört tanedir. Bunlar da Zülka'de, Zülhicce, Muharrem ve Receb-i Şerif'tir. Üçü peş peşe, Receb-i Şerîf ise tektir. Bu sene Zülka'de, Zülhicce ve Muharrem ayları 24 Temmuz Pazartesi günü başlayıp 20 Ekim Cuma günü bitecektir.

Haram ayların en üstünü, bir rivâyet Muharrem-i Şerîf ayı, diğer bir rivâyette ise Receb-i Şerif'tir. Bu mübârek ayların oruçlarının fazîleti hakkında birçok hadîs-i şerîf ve rivâyet mevcuttur.

Nitekim **Ebû Mucîbe el-Bâhîlî**'den rivâyet edildiğine göre babası **Abdullâh el-Bâhîlî** (*Radiyallâhu Anhümâ*) hangi ayları oruçlu geçirmesini tavsiye buyurduğunu sorması üzerine **Rasûlüllâh** (*Sallallâhu Aleyhi ve Sellem*) ona:

عَنْ أَبِي مُجِيبَةَ الْبَاهِلِيِّ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «...وَصُمُّ أَشْهُرَ الْحُرْمِ.»

“Haram ayları oruçlu geçir.” buyurmuştur. (*İbnü Mâce, es-Siyâm:43, no:1741, 1/554*)

İbni Abbâs (*Radiyallâhu Anhümâ*)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** ﷺ: عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ شَهْرِ حَرَامٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ شَهْرًا.»

“Haram aydan bir gün oruç tutana, Allâh-u Te‘âlâ her gününe karşılık bir ay (oruç tutmuş sevâbı) yazar.” buyurmuştur.

Rasûlüllâh ﷺ'den gelen diğer bir rivâyette: “Haram aydan bir günün orucu, diğerlerinin otuzundan efdaldir.” buyrulmuştur. (*el-Ğazâlî, el-İhyâ, Kitâbu esrârî's-savm, Fasıl:3, 1/281; Ebû Muhammed el-Hallâl, Fezâilü şehri Receb, no:5, 15, sh.52, 73*)

Enes ibni Mâlik (*Radiyallâhu Anh*)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** ﷺ şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ حَرَامٍ؛ الْخَمِيسَ وَالْجُمُعَةَ وَالسَّبْتَ كُتِبَ لَهُ عِبَادَةٌ سَبْعِمِائَةِ سَنَةٍ»، وَفِي رِوَايَةٍ: «تِسْعِمِائَةِ سَنَةٍ.»

“Her kim, herhangi bir haram aydan perşembe, cumâ ve cumartesi olmak üzere üç günü oruçlu geçirirse, kendisine (tuttuğu her güne karşılık) yedi yüz sene, (diğer bir rivâyette ise) dokuz yüz sene ibâdet (sevâbı) yazılır.” (*el-Beyhakî, Fezâilü'l-evkât, no:308, 1/537-538; et-Temmâm, el-Fevâid, no:1009, 2/17-18; el-Ğazâlî, el-İhyâ, Kitâbu esrârî's-savm, Fasıl:3, 1/281; et-Taberânî, el-Mu‘cemü'l-ıvsaat, no:1810, 2/468; Ebû Muhammed el-Hallâl, Fezâilü şehri Receb, no:14, sh.71; İbnü ‘Asâkir, Tarîhu Medîneti Dimeşk, 19/116; ed-Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, no:5696, 4/66; ‘Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 1/325; el-Heysemî, Mecma‘u‘z-Zevâid, 3/19; es-Süyûtî, ed-Dürü'l-mensûr 4/185; ez-Zebîdî, el-İthâf, 4/256; ‘Alî el-Müttakî, Kenzü'l-‘ummâl, no:24173, 8/561*)

Enes (Radiyallâhu Anh)ın bu hadîs-i şerîf hakkında: “Ben bunu **Rasûlüllâh** ﷺ den işitmemişsem, kulaklarım sağır olsun.” dediği rivâyet edilmiştir. (el-Beyhakî, Fezâilü'l-evkât, no:308, 1/537-538; Ahmed ibnü Hicâzî, Tuhfetü'l-ihvân, sh:10)

İnsanlar içinde bu fazîletleri en iyi bilenler, hiç şüphesiz ki sahâbe-i kirâm ve tâbi'în-i izâm oldukları için **İbni Ömer, Üsâme ibni Zeyd, Hasen-i Basrî, Ebû İshâk es-Sebî'î** (Radiyallâhu Anhüm) gibi zatlar, haram ayların tümünü oruçlu geçirirlerdi.

Süfyân-ı Sevrî (Radiyallâhu Anh): “Oruç tutmak için bana en sevgili vakit, haram aylardır.” derdi. (İbnü Receb el-Hanbelî, Letâifü'l-me'ârif, sh:229)

MUHARREM AYI ORUÇLARI 21 Eylül Perşembe - 20 Ekim Cumâ

Muharrem ayının orucunun fazîleti hakkında birçok hadîs-i şerîf vârid olmuştur. Nitekim **Ebû Hureyre** (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** ﷺ şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَفْضَلُ الصِّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمُ.»

“**Ramazan** (ayının orucun)dan sonra en üstün oruç, **Allâh'ın Muharrem ayı**(nda tutulan)**dır.**” (Müslim, es-Siyâm:38, no:2812, 3/169; et-Tirmizî, es-Salât:324, no:438, 2/301)

Ali (Radiyallâhu Anh)dan rivâyete göre **Rasûlüllâh** ﷺ kendisine nâfile oruç hakkında soru soran bir kişiye şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنْ كُنْتَ صَائِمًا بَعْدَ شَهْرِ رَمَضَانَ فَصُمْ الْمُحَرَّمِ فَإِنَّهُ شَهْرُ اللَّهِ.»

“**Eğer Ramazan ayından sonra** (başka bir ayda) **oruç tutacaksan, Muharrem'i tut. Çünkü O, Allâh'ın ayıdır.**” (et-Tirmizî, es-Savn:40, no:741, 3/117; İbnü Ebî Şeybe, el-Musannef, no:9314, 3/41)

İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** ﷺ şöyle buyurmuştur:

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَامَ يَوْمًا مِنَ الْمُحَرَّمِ فَلَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ ثَلَاثُونَ يَوْمًا.»

“**Her kim Muharrem'den bir gün oruç tutarsa, o kişiye** (oruç tuttuğu) **her güne karşılık otuz gün** (oruç sevâbı) **vardır.**” (et-Taberanî, el-Mu'cemu's-sağîr, no:963, 2/164; el-Mu'cemu'l-kebîr, no:11082, 11/72)

- SAFER AYININ VAZİFELERİ -

SAFER AYININ HER GÜNÜ OKUNACAK BİR DUÂ

(21 Ekim Cumartesi ile 18 Kasım Cumartesi arası)

Rivâyet olunduğuna göre her kim aşağıda zikredilecek duâyı Safer ayının her günü okursa **Allâh-u Te'âlâ** onu bir dahaki Safer ayına kadar o sene olacak bütün belâ ve musîbetlerden korur. O sene ona aslâ hiçbir belâ isâbet etmez.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَنَبِيِّكَ وَرَسُولِكَ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذَا الشَّهْرِ وَمِنْ شَرِّ هَذَا الْيَوْمِ وَمِنْ كُلِّ شِدَّةٍ وَبَلَاءٍ وَبَلِيَّةٍ الَّتِي قَدَرْتَ فِيهِ يَا دَهْرُ يَا دَيْهُورُ يَا دَيْهَارُ يَا كَانَ يَا كَيْنُونُ يَا كَيْنَانُ يَا أَزْلُ يَا أَبْدُ يَا مُبْدِيُ يَا مُعِيدُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ! أَنْتَ تَفْعَلُ مَا تُرِيدُ، اللَّهُمَّ احْرُسْنِي بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ فِي نَفْسِي وَمَالِي وَأَهْلِي وَأَوْلَادِي وَدِينِي وَدُنْيَايَ الَّتِي ابْتَلَيْتَنِي بِصُحْبَتِهَا بِحُرْمَةِ الْأَبْرَارِ وَالْأَخْيَارِ بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ يَا كَرِيمُ يَا سِتَّارُ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ يَا شَدِيدَ الْقُوَى يَا شَدِيدَ الْمَحَالِ يَا عَزِيزُ يَا كَرِيمُ يَا كَبِيرُ يَا مُتَعَالُ! ذَلَّلْتَ بِعِزَّتِكَ جَمِيعَ خَلْقِكَ، اكْفِنِي وَاكْفِنِي عَنِ جَمِيعِ خَلْقِكَ يَا مُحْسِنُ يَا مُجْمَلُ يَا مُتَفَضِّلُ يَا مُنْعِمُ يَا مُكْرِمُ! يَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! اللَّهُمَّ يَا لَطِيفُ لَطَفْتَ بِخَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، الطُّفْ بِنَا فِي قَضَائِكَ وَعَافِنَا مِنْ بَلَائِكَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ بِسِرِّ الْحَسَنِ وَأَخِيهِ وَجَدِّهِ وَأَبِيهِ وَأُمِّهِ وَبَنِيهِ، اكْفِنِي شَرَّ هَذَا الْيَوْمِ وَمَا يَنْزِلُ فِيهِ يَا كَافِيَ الْمُهِمَّاتِ يَا دَافِعَ الْبَلِيَّاتِ! فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ، اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَهْرِ الصَّفْرِ وَاخْتِمَ لَنَا بِالسَّعَادَةِ وَالظَّفْرِ، آمِينَ!»

“Ey Allâh! Kulun, Nebîn ve Rasûlün olan Ümmî Peygamber Efendimiz Muhammed’e ve Ehl-i Beyti’ne ve sahâbesine salât eyle, bereketler yağdır ve selâm eyle.

Ey Allâh! Muhakkak ki ben bu ayın ve bu günün şerrinden ve Senin bu ayda yarattığın her bir belâ ve musîbetten Sana sığınırım. Ey Ezelî! Ey Bâkî! Ey Kadîm! Ey Mevcûd! Ey Sâbit! Ey Hakk! Ey (varlığının) başlangıcı olmayan! Ey sonu olmayan! Ey her şeyi yoktan yaratan! Ey her şeyi tekrar diriltecek olan! Ey celâl ve ikrâm sâhibi! Ey ulu Arş’ın sâhibi! Sen dilediğini yaparsın!

Ey Allâh! Canımı, malımı, birliktelikleriyle beni imtihana tâbi tuttuğun çocuklarımı, dînimi ve dünyâmı hiç uyumayan kudret gözünle muhâfaza eyle. İyi ve hayırlı kullarının hürmetine bu duâmı kabûl eyle! Rahmetinle muâmele eyle! Ey yüce Allâh! Ey günahları bağışlayan! Ey (kullarına karşı) cömert (olan)! Ey günahları örten! Ey acıyanların en merhametlisi rahmetinle muâmele eyle! Ey kuvvetleri güçlü ve azâbı şiddetli olan Allâh! Ey Kendisi çok güçlü olan! Ey ululuk sâhibi! Ey iyilik sahibi! Ey büyük Allâh! Ey yüce Allâh! İzzetinle bütün yaratıklarını zelîl kıldın. Bana kâfî gel, mahlûkâtın(ın şer ve zararların)a karşı bana kâfî gel.

Ey güzellik veren! Ey yaptığını güzel yapan! Ey (dilediğini) güzelleştiren! Ey fazl-u kerem sâhibi! Ey inâm eden! Ey ikrâm eden! Ey Kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayan! Ey acıyanların en merhametlisi! Ey gökleri ve yeri yaratma lütfunda bulunan Latîf! Kazâ ve kaderinde bize lütufta bulun. Belandan bize âfiyet ver. Günahlardan dönüş ve ibâdete kuvvet ancak Senin yardımınıdır. Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle (duâmı) kabûl buyur.

Allâh-u Te‘âlâ bize yeter. O ne güzel vekildir. O pek yüce ve çok büyük **Allâh**’ın yardımı olmadan hiçbir güç ve kuvvet yoktur. Ey **Allâh! Hasen** ile kardeşinin, dedesi ile babasının, annesi ile oğullarının sırrı hakkı için; bugünün şerrine ve bugünde incek olan belâların şerrine karşı bana kâfi gel. Ey mühim sıkıntılara kâfi gelen ve ey belâları kaldıran! **‘Onlara karşı muhakkak Allâh sana kâfi gelecektir, O hakkıyla işiten ve hakkıyla bilendir.’**

Allâh-u Te‘âlâ, Efendimiz Muhammed’e, Ehl-i Beyti’ne ve ashâbının tümüne salât eylesin. Ey **Allâh!** Safer ayında bize bereket ver. Mutluluk ve gâlibiyetle bitirmemizi nasîb et. **Âmîn!**” (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:50-52; İbrâhîm el-Ensârî, Rave’z-zam’ân fî fezâilî’l-eşhuri ve’l-eyyâm, sh:4; Muhammed ‘Âbidîn, Tenbîhu’l-kulûbi’n-nâ’ime ‘ale’l-evrâdi’d-dâime, sh:71-72; Şeyh Mahmûd Sâmi, el-Ed’iye ve’l-ezkâr, sh:118-119)

- SAFER AYINDA KILINACAK NAMAZLAR -

SAFER AYININ İLK GECE NAMAZI

(20 Ekim Cumâ’yı 21 Ekim Cumartesi’ye bağlayan gece)

Safer ayının ilk gecesinde yatsıdan sonra vitirden önce dört rekât namaz kılınıp birinci rekâtta Fâtiha’dan sonra 11 kere Kâfirûn Sûresi, ikinci rekâtta 11 kere İhlâs Sûresi, üçüncü rekâtta 11 kere Felak Sûresi, dördüncü rekâtta 11 kere Nâs Sûresi okunur, selâmdan sonra 70 kere:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ،
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.»

“**Allâh-u Te‘âlâ** noksan sıfatlardan münezzehtir. Bütün hamdler **Allâh-u Te‘âlâ**’ya mahsustur. **Allâh-u Te‘âlâ**’dan başka hiçbir ilâh yoktur ve **Allâh-u Te‘âlâ** en büyüktür. **Allâh**’ın yardımı olmadan hiçbir gûnahtan dönüş, hiçbir ibâdete de kuvvet yoktur.” tesbihi okunur, peşine de 70 kere:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

“**Ancak Sana ibâdet (ve kulluk) ederiz ve yalnız Senden yardım dileriz.**” (Fâtiha Sûresi:5) âyet-i kerîmesi okunur. (Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:50-52; İbrâhîm el-Ensârî, Rave’z-zam’ân fî fezâilî’l-eşhuri ve’l-eyyâm, sh:4; Muhammed ‘Âbidîn, Tenbîhu’l-kulûbi’n-nâ’ime ‘ale’l-evrâdi’d-dâime, sh:71-72; Şeyh Mahmûd Sâmi, el-Ed’iye ve’l-ezkâr, sh:123-127)

SAFER AYININ İLK ÇARŞAMBA GECESİ KILINACAK NAMAZ

(24 Ekim Salı’yı 25 Ekim Çarşamba’ya bağlayan gece)

Safer ayının ilk çarşamba gecesi gece yarısından sonra yeryüzüne nâzil olacak (inecek) belâlardan **Allâh-u Te‘âlâ**’nın izniyle muhâfaza olmak isteyen sabah namazından (imsaktan) evvel dört rekât nâfile namaz kılar, şöyle ki her rekâtta Fâtiha’dan sonra 17 kere Kevser Sûresi, 5 kere İhlâs-ı Şerîf, 1 Felâk Sûresi, 1 kere de Nas Sûresi okuyup selâm verir ve duâ eder. (Şeyh Mahmûd Sâmi, el-Ed’iye ve’l-ezkâr, sh:120)

HER AYIN, ÖZELLİKLE DE SAFER AYININ BAŞINDA KUNARAK KORKULARDAN KURTULMAYA VE ZELİL DURUMDAN AZİZ OLMAYA VESİLE OLACAK MÜHİM BİR DUÂ

Şeyh Ahmed el-Bûnî Hazretleri'nin beyânı vechile; evliyâullâhtan nakledilen çok garip bir zikir ve pek acâyip bir vird vardır ki:

- 1) Hangi bir köle bununla **Allâh-u Te'âlâ**'ya münâcât etse mutlakâ âzâd olur.
- 2) Hangi bir esir bu zikri yapsa mutlakâ serbest kalır.
- 3) Hangi mahpus okusa, mutlakâ hapisten kurtulur.
- 4) Korku içerisinde olan bir kişi bu virdi okursa mutlakâ korktuklarından emin olur.
- 5) Hangi bir fakir bununla amel etse mutlakâ zengin olur.
- 6) İnsanlar nezdinde zelil (îtibarsız) duruma düşen hangi bir kimse bunu okursa mutlakâ aziz olur.

7) Bu vird zorbaları kahretmek, zâlimlerin ardını kesmek ve fesatçıların şerrini savuşturmak hususunda eşsiz mânâlar ve sırlar taşımaktadır.

8) Her kim bu zikri yazıp üzerinde nüsha (muska) olarak taşırsa her inatçı zorba ve inatçı şeytan onun karşısında zelil duruma düşer.

NOT: Bu nüsha dergimizle birlikte hediye edilmektedir.

9) Her kim bu zikre devâm ederse kendisi gören herkes mutlakâ onu sever.

10) Her kim bu zikri çok yaparsa **Allâh-u Te'âlâ** onun kalbini mârifet nurlarıyla diriltir ve canı, malı, eşi ve âilesi husûsunda onu muhâfaza eder, ayrıca korktuğu şeylerin şerrine karşı ona kâfi gelir.

11) Hangi bir hükümdar bu vird-i şerîfi zikretse mutlakâ mülkü genişler ve hükmü geçerli olur.

12) Bu zikr-i şerîfin içerisinde İsm-i Âzam (**Allâh-u Te'âlâ**'nın en büyük ismi) bulunmaktadır. Bu yüzden bu konudaki birçok fikirden kişiyi müstağni bırakır.

13) Her kim bu vird-i şerîfi okuduktan sonra **Allâh-u Te'âlâ**'dan dünyâ ve âhiret işleri ile alâkalı hangi hâcetini isterse **Allâh-u Te'âlâ** ona istediğini verir.

14) Her kim bu evrâdı zorba birinin öfkelenildiği sırada onun yanında okursa o kişinin gazabı sakinleşir.

15) Bu zikr-i şerîf tevhid sırrını barındırdığı için en yüksek seviyede **Allâh-u Te'âlâ**'ya mûleh (tutkun) olan velîler tarafından İsm-i Câmî (**Allâh-u Te'âlâ**'nın bütün isimlerini toplayan bir zikir) olarak bilinmektedir ki bunda bulunan sayılarla ilgili sırlar, harflerle ilgili tesirler, nûrânî isimler ve vefkleri ile ilgili durumlar araştırılacak olsa onda birine dahî ulaşılamaz.

16) Yöneticilerin, hükümdarların, büyüklerin, sâlih kimselerin, fazîletli âlimlerin ve mahâretli hekimlerin bu duâyı yaparak dünyâ ve âhiret hayırlarına ve saâdetine (en büyük bahtiyarlığa) ulaşmaları için aşağıda sayılacak mübârek vakitleri kollayıp ona göre okumaları münâsiptir:

a) Cumâ gününün ilk saati. b) Pazar gününün ilk saati. c) Arefe gününün ilk saati. d) İki bayram gününün ilk saati. e) Âşûrâ günü. f) Şa‘bân-ı Şerîf’in yarı gecesi (olan Berâat Gecesi). g) Ramazân-ı Şerîf’in 27. gecesi (olan Kadir Gecesi). h) Her ayın başlangıcında. i) Senenin tüm gecelerinde.

Bu Duâdan Evvel Kılınacak On İki Rekâtlık Namaz

Şu bilinsin ki bu duâ iki rekâtta bir selâm verilerek kılınacak on iki rekâtın sonra yapılır. Kişi bu on iki rekâtın sonunda oturduğu zaman (tahiyyattan sonra, Salli-Bârik okumadan önce):

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ،
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.»

“Bütün tenzihler **Allâh**’a âittir. Bütün hamdler **Allâh**’a mahsustur. **Allâh**’tan başka hiçbir ilâh yoktur. **Allâh** her şeyden büyüktür. O en büyük ve en yüce olan **Allâh**’ın yardımı olmadan hiçbir ibâdete kuvvet ve hiçbir günahattan dönüş imkânı yoktur.” tesbihini okur. Ardından:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ وَذُرِّيَّتِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.»

“Ey **Allâh**! Bütün âlemler içerisinde **İbrâhîm** (Aleyhisselâm)a ve onun âl-i ashâbına salât ettiğin gibi **Nebî**(miz) **Muhammed** (Aleyhisselâm)a, müminlerin anneleri olan (kıymetli) zevcelerine, zürriyetine ve Ehl-i Beyti’ne de salât eyle. Şüphesiz ki Sen hamd olunmaya lâyıksın ve ulusun.” der. (Bunu bilmiyorsa bildiği sîğa üzere Salli-Bârik okur.)

Sonra tekbir getirerek secdeye varır, secdedeyken 7 kere (her birinin başında besmele çekerek) Fâtiha-i Şerîfe okur, sonra 10 kere:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.»

“**Allâh-u Te‘âlâ**’dan başka ilâh yoktur, O tektir, hiçbir ortağı yoktur, mülk O’na âittir, hamd O’na mahsustur. O her şeye hakkıyla gücü yetendir.” diye zikreder. Sonra:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ وَمُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ
وَبِحَقِّ اسْمِكَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ وَجَدِّكَ الْأَعْلَى وَكَلِمَاتِكَ التَّامَّاتِ
أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى سَيِّدِي مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَقْضِيَ حَاجَتِي هَذِهِ.»

“Ey **Allâh**! Arşin’daki izzet kulpları, Kitabın’daki rahmetin son noktası, en yücenin de yücesi olan ismin hakkına, en ulu olan şânın ve tastamam olan kelimelerin hürmetine Senden **Efendimiz Muhammed**’e salât etmeni ve bu hâcetimi yerine getirmeni dilerim.” dedikten sonra hâcetini ister.

(Namazda olduğu için Arapça duâ etmek zorundadır, Arapça cümle kuracak ilim sâhibi değilse kalbinde murâdını tutarak 5 kere “Rabbenâ!” ya da 4 kere “Yâ Rabbi!” veyâ 3 kere “Yâ Erhame’r-râhimîn!” gibi zikirler okuyabilir.) Bunun akabinde başını kaldırarak oturur ve sağa sola selâm vererek namazdan çıkar.

Namazdan Sonra Kesilecek Kurban

Sonra mümkünse tenhâ bir yerde kusurlardan uzak yağlı bir koç keser (kendi beceremiyorsa başkasına kestirir), hayvanı keserken şeriatın usûlüne riâyet ederek koçu kıbleye çevirir. Kesim esnâsında:

«اللَّهُمَّ هَذَا مِنْكَ وَلَكَ، اللَّهُمَّ إِنَّهُ فِدَايَ فَتَقَبَّلْهُ مِنِّي.»

“Ey Allâh! Bu Sendendir ve yine Senin içindir. Ey Allâh! O muhakkak (cehennemden âzâd olmam için Sana arz ettiğim) fidyemdir, onu benden kabûl eyle.” der.

Kurbanın kanı için bir çukur kazarak kanı toprağa gömer. Sonra hayvanın etini altmış parçaya ayırır ki derisi, başı ve karnı ayrı ayrı cüz sayılırlar. Böylece altmış parçayı fakirlere dağıtır yâhut (bunu yapamazsa) altmış fakire en iyi yemeklerden yedirir veya (bunu da yapamazsa) yedi fakire yedi dirhem sadaka verir.

Bunları iyi anla ki biz mânevî huzura girmek isteyenler için kapıları açtık. Allâh-u Te‘âlâ dilediklerine fazl-u kereminden verir. Allâh-u Te‘âlâ büyük fazl-u kerem sâhibidir. (Şeyh Ahmed ibnü ‘Alî el-Bûnî, Şemsü'l-me‘ârifî'l-kübrâ, 2/157-160)

MÜBÂREK VİRDİN METN-İ ŞERÎFİ

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى سَيِّدِنَا إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ 10 مرات، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ 126 مرة، حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ 7 مرات، بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ 3 مرات، سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ 19 مرة، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ 19 مرة، اللَّهُمَّ يَا وَدُودُ! 3 مرات، يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ يَا مُبْدِيَّ يَا مُعِيدَ يَا فَعَالَ لِمَا يُرِيدُ، أَسْأَلُكَ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي مَلَأَ أَرْكَانَ عَرْشِكَ، وَأَسْأَلُكَ بِقُدْرَتِكَ الَّتِي قَدَّرْتَ بِهَا عَلَى جَمِيعِ خَلْقِكَ وَبِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَّعَتْ كُلَّ شَيْءٍ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، يَا مُغِيثُ! أَغْنِنِي 3 مرات، يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ! أَغْنِنِي 13 مرة، اللَّهُمَّ يَا عَلِيُّ يَا عَظِيمُ يَا وَلِيَّيَا عَلِيمُ يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ يَا رَحِيمُ يَا رَحْمَنُ يَا جَمِيلُ يَا عَطُوفُ يَا كَرِيمُ يَا حَمِيدُ يَا رُؤُوفُ! أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَكْنُونِ فِي عِلْمِ غَيْبِكَ الْمَصُونِ، وَسِرِّكَ الْمَخْزُونِ أَنْ تُفِيضَ عَلَيَّ مِنْ فَيْضِ جَمَالِكَ الْأَقْدَسِ وَكَمَالِكَ الْأَنْفَسِ سِرًّا نُورَانِيًّا وَاسْمًا رَبَّانِيًّا حَتَّى أَتَصَرَّفَ بِهِ فِي النُّفُوسِ وَالْأَرْوَاحِ وَالْمُهْجِ وَالْأَشْبَاحِ بِمُهَيِّجَاتِ الْمَحَبَّةِ وَمُبَهِّجَاتِ الْمَوَدَّةِ، يَا مَنْ يُفَرِّجُ عَنِ الْمَخْزُونِينَ، يَا أَيْسَرَ

الْمُسْتَوْحِشِينَ! اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِسِرِّ الْأَلْفِ الْمَعْطُوفِ الَّذِي هُوَ مَبْدَأُ الْحُرُوفِ،
 يَا وَهَّابُ يَا نَافِعُ يَا تَوَّابُ يَا رَافِعُ شَوْقًا يُوَصِّلُنِي إِلَيْكَ وَنُورًا يَدُلُّنِي عَلَيْكَ،
 وَتَلَقَّنِي بِالرُّوحِ وَالرِّيحَانِ، وَفَرِّحْنِي بِالْأَمْنِ مِنْكَ وَالرِّضْوَانِ، يَا بَاسِطُ يَا وَاجِدُ يَا
 مَاجِدُ يَا وَاحِدُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، اللَّهُمَّ مَنْ أَرَادَنِي
 بِسُوءٍ أَوْ بَأْسٍ أَوْ ضَرٍّ أَوْ شَرٍّ فَاقْمَعْ بِأَسْهُ وَأَعْقِلْ لِسَانَهُ وَأَلْجِمْ فَاهُ وَاحْبِسْ كَيْدَهُ
 وَحُلْ بَيْنِي وَبَيْنَهُ، يَا دَائِمُ يَا حَمِيدُ يَا مُجِيبُ يَا مَجِيدُ بِحُرْمَةِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ
 مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِالسِّرِّ
 الْجَامِعِ وَالنُّورِ السَّاطِعِ أَنْ تَهَبِنِي فُرْقَانًا مِنْكَ تَشْرَحُ بِهِ صَدْرِي وَتَرْفَعُ بِهِ قَدْرِي
 أَنْتَ وَجْهَتِي وَجَاهِي وَإِلَيْكَ الْمَرْجِعُ وَالتَّنَاهِي، تَجْبُرُ الْكَسِيرَ وَتَكْسِرُ الْجَبَّارَ
 وَتَرْحَمُ الْفَقِيرَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا
 إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ، اللَّهُمَّ إِلَهَ جِبْرِيلَ
 وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ وَعِزْرَائِيلَ وَإِلَهَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ، عَافِنِي
 وَاعْفُ عَنِّي وَلَا تُسَلِّطَنَّ عَلَيَّ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ يَا اللَّهُ بِشَيْءٍ لَا طَاقَةَ لِي بِهِ، يَا
 سَمِيعَ الدُّعَاءِ يَا مُجِيبَ النِّدَاءِ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، تَوَكَّلْتُ عَلَى
 الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكَ فِي
 الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنْ الذُّلِّ وَكَبَّرَهُ تَكْبِيرًا اللَّهُ أَكْبَرُ 3 مَرَاتٍ، أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ
 جَمِيعًا، اللَّهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وَأَحْذَرُ، أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ مُمْسِكُ السَّمَاءِ
 أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ مِنْ شَرِّ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَشَيْطَانٍ مَرِيدٍ، اللَّهُمَّ إِنِّي
 أَسْأَلُكَ أَمَانًا مِنَ الرَّدِّ، وَأَمَانًا مِنَ الطَّرْدِ، وَأَمَانًا مِنَ الْفَقْرِ، وَأَمَانًا مِنَ الدَّمِّ، وَأَمَانًا
 مِنَ الْهَمِّ، وَأَمَانًا مِنَ الْغَمِّ، وَأَمَانًا مِنَ الذُّلِّ، وَأَمَانًا مِنَ الْجَهْلِ، وَأَمَانًا مِنَ الصَّمَمِ،
 وَأَمَانًا مِنَ الْبُكْمِ، وَأَمَانًا مِنَ الدَّيْنِ، وَأَمَانًا مِنَ الْعَيْنِ، وَأَمَانًا مِنَ الْخَسْفِ، وَأَمَانًا
 مِنَ الْقَذْفِ، وَأَمَانًا مِنَ الرَّجْفِ، وَأَمَانًا مِنَ الزَّلَازِلِ، اللَّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي
 الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجِرْنَا مِنْ حِزْبِي الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمُحَمَّدٍ
 السَّيِّدِ الْكَامِلِ الْفَاتِحِ الْخَاتِمِ نُورِ أَنْوَارِ الْمَعَارِفِ وَسِرِّ أَسْرَارِ الْعَوَارِفِ صَفْوَةِ
 خَلْقِكَ وَسِرِّ عِلْمِكَ وَمِرَاةِ ذَاتِكَ وَمَشْهَدِ صِفَاتِكَ، وَأَسْأَلُكَ بِنُورِ وَجْهِكَ وَبَسَاطِ
 رَحْمَتِكَ وَبِالسَّبْعَةِ وَالثَّمَانِيَةِ وَأَسْرَارِهَا الْمُتَّصِلَةِ مِنْكَ يَا اللَّهُ! 3 مَرَاتٍ، يَا أَحَدُ يَا
 صَمَدُ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ أَنْ تَهَبِنِي مِنْ عِلْمِكَ عَقْلًا وَمِنْ حَيَاتِكَ رُوحًا وَمِنْ إِرَادَتِكَ

حُكْمًا وَمِنْ قُدْرَتِكَ فِعْلًا وَمِنْ كَلِمَاتِكَ لِسَانًا وَمِنْ سَمْعِكَ فَهَمًّا وَمِنْ بَصْرِكَ
كَشْفًا وَمِنْ إِحَاطَتِكَ قِيَامًا وَامْنَحْنِي مِنْكَ بِكَ سِرًّا تَخَضُّعٌ لَهُ أَعْنَاقُ الْمُتَكَبِّرِينَ،
وَتَنْقَادُ إِلَيْهِ نُفُوسُ الْجَبَّارِينَ، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا بَرُّ عَلَى كُلِّ بَدَايَةٍ، وَلَكَ الشُّكْرُ يَا
بَاقِي عَلَى كُلِّ نَهَايَةٍ، إِنَّكَ أَنْتَ الْمُغْنِي الْمَجِيدُ، وَالغَنِيُّ الْحَمِيدُ، إِلَهِي أَنْمَنِي عَلَى
فِرَاشِ أَمْنِكَ بِمَنْكَ، وَاحْرُسْنِي بِحَارِسِ حِفْظِكَ وَصَوْنِكَ، وَرَدِّنِي بِرَدَائِ الْهَيْبَةِ،
وَأَجْلِسْنِي عَلَى سَرِيرِ الْعِظَمَةِ مُتَوَجِّجًا بِتَاجِ الْبَهَاءِ، وَاضْرِبْ عَلَيَّ سُرَادِقَاتِ الْحِفْظِ،
وَأَنْشُرْ عَلَيَّ لِيَوَاءِ الْعِزِّ، وَيَسِّرْ لِي الرِّزْقَ، وَامْلَأْ بَاطِنِي خَشْيَةً وَرَحْمَةً، وَظَاهِرِي
عِظَمَةً وَهَيْبَةً، وَمَلِكْنِي نَاصِيَةً كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ وَشَيْطَانٍ مَرِيدٍ، وَاعْصِمْنِي مِنَ الْخَطَا
وَالزَّلَلِ وَأَيِّدْنِي فِي الْقَوْلِ وَالْعَمَلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِكَ وَبِمَا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ
ذَاتُكَ مِمَّا لَا يَعْلَمُهُ أَحَدٌ سِوَاكَ مِنْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى الذَّاتِ الْمُحَمَّدِيَّةِ وَاللَّطِيفَةِ
الْأَحَدِيَّةِ شَمْسِ سَمَاءِ الْأَسْرَارِ وَمَظْهَرِ الْأَنْوَارِ قُطْبِ فَلَكِ الْجَمَالِ وَمَرْكَزِ مَدَارِ
الْجَلَالِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِسِرِّهِ لَدَيْكَ وَسِرِّكَ لَدَيْهِ أَنْ تُؤَمِّنَ خَوْفِي وَتُقِيلَ عَثْرَتِي،
وَأَذْهَبَ حِرْصِي وَحُزْنِي وَكَمَلْ نَقْصِي، وَخُذْنِي إِلَيْكَ مِنِّي وَارْزُقْنِي الْفَنَاءَ فِيكَ
عَنِّي، وَلَا تَجْعَلْنِي مَفْتُونًا بِنَفْسِي مَحْجُوبًا بِحِسِّي، وَاكْشِفْ لِي عَنْ كُلِّ سِرِّ مَكْتُومٍ
يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ وَاكْفِنِي فِي ذَلِكَ بَلُطْفِ تَرْتَاحِ إِلَيْهِ أَرْوَاحِ الْأَوْلِيَاءِ وَتَنْبَسِطُ لَهُ
نُفُوسِ السُّعْدَاءِ، فَلَكَ الْمَجْدُ الْأَوْسَعُ وَالْمُلْكُ الْأَجْمَعُ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِكُلِّ
اسْمٍ سَبَقَ فِي عِلْمِكَ أَنَّكَ لَا تَمْنَعُ مِنَ السُّؤَالِ بِهِ طَالِبًا وَلَا تَرُدُّ مَنْ سَأَلَكَ بِهِ
خَائِبًا، أَسْأَلُكَ أَنْ تُقْضِيَ حَاجَتِي فِيمَا أَنَا فَاقِيرٌ فِيهِ وَأَنْ تَصْحَبَنِي فِي ذَلِكَ بِحُسْنِ
الْعَاقِبَةِ إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا أُرِيدُ، وَبِيَدِكَ مَقَالِيدُ الْأُمُورِ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ
إِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِسِرِّ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ أَنْ تُفِيضَ عَلَيَّ مِنْ
مَلَائِكَةِ أَنْوَارِكَ وَمَعَارِفِ أَسْرَارِكَ مَا يَرُدُّ عَنِّي أَبْصَارَ الْأَعْدَاءِ خَاسِئَةً وَأَيْدِيَهُمْ
خَاسِرَةً وَأَنْ تَكْشُوبَنِي فِي كُلِّ مَا أَحَاوَلُهُ بِهَجَّةٍ مِنْكَ، تَرْتَاحِ إِلَيْهَا أَرْوَاحُ الْمُدْرِكِينَ
وَتَشْخَصُ لَهَا أَبْصَارُ النَّاطِرِينَ وَتُسْرُّ بِهَا أَسْرَارَ الْعَارِفِينَ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ
وَمُعَلِّمُهَا، وَكَاشَفُ الْأَسْرَارِ وَمُفَهِّمُهَا، فَلَكَ الْحَمْدُ وَالْمَدْحُ، وَبِيَدِكَ الْخَيْرُ وَالْفَتْحُ،
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى أَنْبِيَائِكَ وَالْمُرْسَلِينَ وَمَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ وَأَوْلِيَائِكَ الصَّالِحِينَ
وَعَلَى أَهْلِ طَاعَتِكَ أَجْمَعِينَ، وَبَلِّغْهُمْ سَلَامَنَا وَتَحِيَّتَنَا وَبَلِّغْنَا بِشَفَاعَتِهِمْ سُؤْلَنَا
وَأُمِّيَّتَنَا، اللَّهُمَّ إِنِّي صَرَفْتُ رَجَائِي إِلَى وَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَأَحْسَنْتُ ظَنِّي فِي عَفْوِكَ

الْعَظِيمِ، فَارْحَمْنِي وَارْحَمِ وَالِدَيَّ وَاغْفِرْ لِي وَلِلْمُسْلِمِينَ، وَلَا تَصْرِفْ رَجَائِي عَنْ
 وَجْهِكَ خَائِبًا وَلَا تَجْعَلْ حُسْنَ ظَنِّي فِي عَفْوِكَ كَاذِبًا، اَللّٰهُمَّ كَيْفَ نَصَدُرُ عَنْ
 بَابِكَ بِخَيْبَةٍ وَقَدْ وَرَدَنَا عَلَى ثِقَةٍ بِكَ فَكَيْفَ تُؤَيِّسُنَا مِنْ عَطَائِكَ، وَقَدْ أَمَرْتَنَا
 بِدُعَائِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَرْحَمَنِي إِذَا انْقَضَى أَجَلِي
 وَأَنْقَطَعَ عَمَلِي وَلَبِستُ كَفَنِي وَفَارَقْتُ سَكَنِي، يَا رَبَّ الْأَرْبَابِ وَيَا مُسَبِّبَ الْأَسْبَابِ
 وَيَا مُعْتِقَ الرِّقَابِ وَيَا كَاشِفَ الْعَذَابِ مَسْنِي الضُّرِّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، بِسْمِ
 اللّٰهِ الشَّافِي بِسْمِ اللّٰهِ الْكَافِي بِسْمِ اللّٰهِ الْمُعَافِي، اَلَمْ أَمَرَ كَهَيْعَصَ حَمِّ عَسَقَ طَسَمَ
 طَسَ حَمِّ قَ نَ فَاللّٰهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللّٰهُ 1000 مرة،
يَا لَطِيفُ! 129 مرة، يَا كَافِي! 111 مرة، يَا حَلِيمُ! 88 مرة، يَا مُجِيبُ! 55 مرة،
يَا سَلَامُ! 131 مرة، يَا حَفِيفُ! 889 مرة.»

MÜBÂREK VİRDİN METN-İ ŞERİFİNİN TERCEMESİ

“Rahmân ve Rahîm olan **Allâh**’ın ismiyle (başlıyorum). O çok yüce ve pek büyük **Al-lâh**’ın yardımı olmadan hiçbir şeye güç kuvvet yetmez.

‘Ey **Allâh**! Âlemler içerisinde **İbrâhîm**’e ve **İbrâhîm**’in âilesine salât ettiğin gibi **Efendimiz Muhammed**’e ve âli ashâbına da salât-ü selâm eyle. Şüphesiz Sen hamd olunmaya lâyıksın ve pek ulusun.’ (10 kere tekrar)

‘Senden başka ilâh yoktur, noksanlıklardan tenzih Sana. Gerçekten ben (nefsime) zulmedenlerden oldum.’ (126 kere tekrar)

‘**Allâh** bana yeter, O ne güzel vekildir. **Allâh** bana kâfidir, O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur, ben ancak O’na güvendim. O büyük Arş’ın **Rabb**i ancak O’dur.’ (7 kere tekrar)

‘Kendisinin ismiyle birlikte (olana) ne yerde, ne de gökte hiçbir şeyin zarar veremeyeceği **Allâh**’ın ismiyle! Hakkıyla işiten ve her şeyi bilen ancak O’dur.’ (3 kere tekrar)

‘Pek acıyan **Rabb**’den sözlü selâm.’ (19 kere tekrar)

‘**Allâh**’ın yardımı olmadan hiçbir günahahtan dönüş, hiçbir ibâdete de kuvvet yoktur.’ (19 kere tekrar)

‘Ey **Allâh**! Ey (dostlarını) çok seven.’ (3 kere tekrar)

Ey ulu Arş’ın sâhibi! Ey her şeyi baştan yaratan! Ey yok olduktan sonra her canlıyı geri döndürecek olan! Ey her istediğini (istediği gibi) yapabilecek olan!

Arş’ının direklerini doldurmuş olan o cemâlinin nûru hürmetine Senden istiyorum. Bütün yaratıklarına karşı güçlü olduğun o kudretin hakkına ve her şeyi kaplamış olan o geniş rahmetinin bahşına Senden istiyorum. Senden başka hiçbir ilâh yoktur.

‘Ey yardım eden! Bana yardım et.’ (3 kere tekrar)

'Ey yardım isteyenlerin imdâdı! Bana yardım et.' (13 kere tekrar)

Ey **Allâh!** Ey pek yüce! Ey pek büyük! Ey hakîkî sahip! Ey her şeyi bilen! Ey çok merhamet sahibi! Ey çok iyilik sahibi! Ey Rahîm! Ey Rahmân! Ey çok güzel! Ey çok lütuf sahibi! Ey çok kerem sâhibi! Ey hamd olunmaya lâayık olan! Ey çok esirgeyen!

Korunmuş olan gayb ilminde saklanmış ismin ve gizli sırrın hürmetine Senden dilerim ki, pek mukaddes cemâlinin ve enfes kemâlinin feyzinden bana nûrânî bir sır ve rabbânî bir isim lutfedesin de, o sâyede ben onunla muhabbeti (sevgiyi) tahrik eden ve meveddeti (dostluğu) güzel gösteren vesîlelerle, nefislerde ve ruhlarda, bedenlerde ve letâiflerde tasarrufta (istediğim gibi yönlendirmede) bulunabileyim. Ey üzüntülülerin kederini açan! Ey yalnızlık hissine kapılanlara enîs ve yoldaş olan!

Ey **Allâh!** Harflerin başlangıcı olan elifin sırrı hakkı için Senden istiyorum. Ey (istediklerine dilediği kadar) fayda sağlayan! Ey tevbeleri çokça kabûl eden! Ey (dilediklerinin kadrini) yücelten!

Ey **Allâh!** Ben Senden, beni Sana ulaştıracak bir şevk ve bana Seni bulduracak bir nûr istiyorum. Sen beni rahatlık ve huzurla karşıla. Beni rızan ve Senin gazabından emniyetle ferahlandır. Ey genişlik yapan! Ey her şeyden müstağnî olan! Ey şan ve şeref sâhibi! Ey tek olan!

Allâh! Allâh! Allâh! O benim **Rabbim**'dir, Kendisinin hiçbir ortağı yoktur. Ben O'na hiçbir şeyi ortak koşmam. Ey **Allâh!** Kim bana bir kötülük ya da ziyan yâhut zarar veyâ şer (ulaştırmak) istiyorsa, onun şiddetini ez, dilini düğümle, ağzına gem vur, hîlesini durdur, benimle onun arasına Sen gir. Ey devamlı olan! Ey hamd olunan! Ey kabûl buyuran! Ey ulu olan!

Efendimiz Muhammed'in, Efendimiz Muhammed'in, Efendimiz Muhammed'in, Efendimiz Muhammed'in, Efendimiz Muhammed'in, Efendimiz Muhammed'in, Efendimiz Muhammed'in ﷺ'in hürmetine (duâmı kabûl eyle).

Ey **Allâh!** Ben Senden her şeyi toplayan sır(rın) ve parlayan nûr(un) hürmetine diliyorum ki, bana tarafından bir furkan (hakkı bâtıldan ayırma kâbiliyeti) bağışlayasın da onunla göğsümü ferahlığa kavuşturasın ve onun sâyesinde değerimi yüceltesin. Yöneldiğim ve itibâr ettiğim Zat ancak Sensin. Dönüş ve nihâyet ancak Sanadır.

Gönlü kırık olanı ancak Sen tessellî edersin. Zâlimleri(n gücünü) Sen yok edersin. Fakire ancak Sen merhamet edersin. Çok büyük olan ve aceleci olmayan **Allâh**'tan başka ilâh yoktur. Büyük Arş'ın **Rabbi** olan **Allâh**'tan başka hiçbir ilâh yoktur.

Göklerin ve yerin **Rabbi** ve pek kıymetli Arş'ın **Rabbi** olan **Allâh**'tan başka hiçbir ilâh yoktur. Ey **Allâh!** Ey **Cibrîl**'in, **Mîkâil**'in, **İsrâfil**'in, **Azrâil** (Aleyhimüsselâm)İN **İlâhı!** **İbrâhîm**'in, **İsmâ'il**'in, **İshâk**'ın ve **Ya'kûb** (Aleyhimüsselâm)İN **İlâhı!**

Bana afiyet ver. Beni affet. Ey **Allâh!** Kendisine karşı tâkatım olmayan hiçbir şeyle, mahlûkâtından hiçbirini bana musallat etme. Ey duâyı hakkıyla işiten! Ey yakarana icâbet eden! Onlara karşı **Allâh** sana kâfi gelecektir. Hakkıyla bilen ve her şeyi işiten ancak O'dur. O hiç ölmeyecek diriye tevekkül ettim. Bütün hamdler O **Allâh**'a mahsustur ki, hiç çocuk edinmemiştir, mülkte Kendisi için hiçbir ortak bulunmamıştır, zelil duruma düşüp de Kendisini sâhiplenecek hiçbir sâhibe ihtiyaç duymamıştır. Sen O'nu büyük tutarak dâimâ yücelt (ki kurtulasın).

‘Allâhu Ekber.’ (3 kere tekrar)

O **Allâh** bütün mahlûkâtından üstündür. O **Allâh** bizim korktuğumuz ve kaygılandığımız her şeyden daha üstündür.

Ey **Allâh**! Korktuğum ve sakındığım her şeyden Sana sığınyorum. Her türlü inatçı zorbadan ve azgın şeytanın şerrinden O **Allâh**’a sığınyorum ki Kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur, O’nun izni olmadan gök yere düşmesin diye semâyı tutan ancak O’dur.

Ey **Allâh**! Ben Senden reddolunmaktan eman, kovulmaktan güvence, fakirlikten emniyet, kınanmaktan emniyet, sıkıntıdan eman, kederden kurtuluş, zelil duruma düşmekten güvence, cehâletten emniyet, (hakkı duymaya karşı) sağır olmaktan kurtuluş, (hakkı konuşmaya) dilsiz olmaktan güvence, borçtan kurtuluş, nazardan eman, yerin dibine batırılmaktan emniyet, kafama taş yağmasından güvence, sarsıntılardan eman ve zelzelelerden kurtuluş istiyorum.

Ey **Allâh**! Bütün işlerde âkibetimizi güzel eyle, dünyânın rüsvaylığından ve âhiretin azâbından bizi muhâfaza eyle. Ey **Allâh**! Kâmil bir efendi olan, (peygamberlerin) fâtilh ve hâtim(i; başlangıcı ve nihâyete erdiricisi), mânevî ilim ve mârifetlerin nurlarının nûru, **Allâh**’ı bilen ruhların sırlarının sırrı, mahlûkâtının seçkini, ilminin sırrı, Zâtın’ın aynası, sıfatlarının tecelligâhı olan **Muhammed** ﷺ’in hürmetine, Zâtın’ın nûru, rahmetinin yaygısı bereketine, (yedi seçkin velî, yedi gezegendeki âyetler ve Arş’ı taşıyan sekiz melek gibi) yedi ile sekiz(in ifâde ettiği kutsallar) ve Senden (onlara) ulaşan sırlar bahşı hakkı için Senden istiyorum.

‘Ey Allâh.’ (3 kere tekrar)

Ey tek olan! Ey hiçbir şeye muhtâc olmayan! Ey gerçek hayat sâhibi! Ey her şeyi hakkıyla yöneten! Bana ilminden bir akıl, hayatından bir ruh, irâdenden bir hüküm (doğru karar verme yeteneği), kudretinden bir fiil (icraat kâbiliyeti), kelimelerinden (ilham alarak doğru konuşan) bir lisan, sem’inden (işitme sıfatından ilham alan) doğru anlayış, basarından (görme sıfatından kuvvet alarak her şeyin perde arkasını görebilen) bir keşif ve ihâtandan (her şeyi kuşatma sıfatından güç kazanan) bir dik duruş bağışlamamı niyâz ediyorum.

Sen bana Senden gelen ve yine Seninle kâim olan öyle bir sır lutfet ki kibirlenenlerin boyunları ona karşı eğik dursun ve zorbaların nefisleri ona boyun eğmek zorunda kalsın.

Ey iyilik sâhibi! Her (hayırlı) başlangıçtan dolayı Sana hamd olsun. Ey **Bâkî** olan! Her (güzel) sondan dolayı Sana şükrolsun. Zengin eden ve şerefli olan ancak Sensin. Hakîkî zengin ve hamd olunmaya lââyık olan ancak Sensin.

İlâhî! Sen beni lütfunla emânının (güvencinin) döşeği üzerinde uyut, Sen beni hıfz-u himâyenin bekçisiyle koru, Sen bana heybet ridân (gönüllere korku salan kaftanın)ı kuşandır.

Sen beni güzellik tâcıyla taçlanmış olarak azamet tahtı üzerine oturt, koruma perdelerini üzerime kapat, izzet sancağını benim üzerime aç, rızkımı bana kolaylaştır, içimi (sana karşı) saygı ve (yaratıklarına karşı) merhamet ile doldur, dışımı (kullarının bana baktıklarında hissedecekleri) büyüklük ve heybet (algısı) ile doldur.

Her inatçı zorba ve azgın şeytanın perçemini (alın saçını) benim yönetimime ver. Sen beni hataya dümekten ve ayak kaymasından muhâfaza et. Sözde ve amelde (doğruluktan ayrılmamam için) beni destekle.

Ey **Allâh!** Ben Senden yine Senin hürmetine ve Senden gayri hiç kimsenin bilemeyeceği şeylerden yüce Zâtın'ın şâmil bulunduğu sıfatlar hürmetine dilerim ki, sırlar semâsının güneşi, nurların görünme mahalli, cemal (güzellik) feleğinin kutbu (yönetim mekânı) ve celâl (heybet) alanının merkezi olan o Senin birliğine mensup olan latîf Zât-ı Muhammediyye'ye salât edesin.

Ey **Allâh!** Ben Senden, onun Senin katındaki sırrı ve Senin onun yanındaki sırrın hürmetine dilerim ki korkumu güvenceye çeviresin, ayak kayıntımı silesin, Sen benim hırsımı ve üzüntümü gider, noksanlığımı kemâle erdir, beni ben(im nefsim)den al(arak Kendi huzûruna al). Beni Sende fâni olmakla rızıklandır. Beni nefsiyle fitnelenmiş ve gördükleriyle perdelenmiş birisi yapma. Her gizli sırdan (münâsip gördüklerini) bana aç.

Ey gerçek hayat sâhibi! Ey her şeyin yöneticisi! Velîlerin ruhlarının Kendisiyle rahata kavuşacağı ve bahtiyarların nefislerinin Kendisiyle genişliğe ereceği bir lütufla bana kâfi gel. En kapsamlı ululuk ve en yaygın saltanat ancak Sana âittir.

Ey **Allâh!** Kendisiyle duâ eden hiçbir kimseyi men etmeyeceğine ve kendisiyle Senden dilekte bulunamı boş çevirmeyeceğine dâir ilminde karar geçmiş olan her isim hakkı için Senden diliyorum ve istiyorum ki, Sana muhtâc olduğum her şey konusunda hâcetimi göresin ve güzel bir âkıbeti bana yoldaş edesin, Sen benim ne istediğimi bilmektesin. Bütün işlerin anahtarları ancak Sana aittir, Sen her şeye hakkıyla gücü yetensin.

Ey **Allâh!** Ben 'Bismillahirrahmânirrahîm'in sırrını Sana aracı yaparak Senden istiyorum ki düşmanların gözlerini perişan ve ellerini boş vaziyette benden çevirecek derecede (güçlü olan) nur perdelerinden bir kısmını üzerime salasın ve her kastettiğim şeyde bana tarafından öyle bir güzellik bürüyesin ki idrak sâhiplerinin ruhları o güzellikle huzur bulsun, bakanların gözleri onun karşısında donup kalsın ve (Seni bilen) âriflerin iç âlemleri o güzellikle mutlu olsun. Bütün gaypları (gizlileri) bilen ve bildiren, bütün sırları açan ve anlatan ancak Sensin.

Bütün hamdler ve övgüler ancak Sana mahsustur. Bütün hayırlar ve fetihler (açılımlar) ancak Senin kudret elindedir. Ey **Allâh!** Nebîlerine ve rasullerine, mukarrab meleklerine, sâlih velîlerine ve Sana itâat edenlerin cümlesine salât eyle. Selâm ve tahiyyemizi onlara tebliğ eyle. Onların şefâatiyle bizi duâmıza ve temennimize ulaştır.

Ey **Allâh!** Ben umûdumu Senin keremli Zâtın'a yönelttim, hep büyük afvının bana ulaşacağına dâir güzel bir düşünceye kapıldım. O hâlde Sen bana merhamet eyle, anne babama rahmet eyle, beni de tüm Müslümanları da mağfiret eyle. Zâtın'dan umûdumu boş çevirme, affına dâir olan hüsn-ü zannımı (güzel beklentimi) yalan etme.

Ey **Allâh!** Biz Senin kapından nasıl boş döneriz?! Hâlbuki biz o kapıya Sana güvenerek geldik. Ey acıyanların en merhametlisi! Sen bizi bahşişinden nasıl ümitsiz edersin?! Oysa Sen bize duâ etmemizi emrettin.

Ey **Allâh!** Ben Senden niyâz ederim ki ecelim (hayat sürem) tükendiğinde, amelim kesildiğinde, kefenimi giyip sekenimi (evimi, barkımı) terk ettiğimde bana rahmetinle muâmele edesin.

Ey tüm terbiyecilerin **Rabbi!** Ey sebeplerin müsebbibi (tesirinin halk edicisi)! Ey boyunları âzâd eden! Ey azapları defeden! Bana zarar (hastalık ve sıkıntılar) ulaştı, acıyanların en merhametlisi ise ancak Sensin.

Şifâ veren **Allâh**'ın ismiyle! Kâfi gelen **Allâh**'ın ismiyle! Âfiyet veren **Allâh**'ın ismiyle! Elif, Lâm, Mîm. Elif, Lâm, Mîm, Râ. Kâf, Hâ, Yâ, 'Ayn, Sâd. Hâ, Mîm. 'Ayn, Sîn, Kâf. Tâ, Sîn, Mîm. Tâ, Sîn. Hâ, Mîm. Kâf. Nûn.

En hayırlı koruyucu ancak **Allâh**'tır. Acıyanların en merhametlisi de ancak O'dur. **'Lâ ilâhe illâllâh.'** (1000 kere tekrar)

'Yâ Latîf!' (129 kere tekrar) **'Yâ Kâfî!'** (111 kere tekrar) **'Yâ Halîm!'** (88 kere tekrar) **'Yâ Mücîb!'** (55 kere tekrar) **'Yâ Selâm!'** (131 kere tekrar) **'Yâ Hafîz!'** (889 kere tekrar)" edilir, akabinde ne murâd istenilirse ihsân edilir.

Bu vird-i şerîfi tamamlayan kişi bunun akabinde dünyâ ve âhiret işlerinden hangi şeyin olması için duâ ederse mutlakâ kabûl görecektir. Bu kibrît-i ahmeri ve tiryâk-ı ekberi iyi düşün ki, esmâ ve hurûf ilminden, sayıların sırrından ve zarfların mânâlarından sana bir parıltı belirsin de, sır sâhiplerinin teklerinden ve nur erbâbının fertlerinden başka kimse-lerin vâkıf olamayacağı şeylerden haberdâr olasın. Buna ancak sabredenler kavuşur, bu ancak büyük haz sâhiplerine lutfedilir. Şunu bil ki hazîneye girip de murâdına ermeden çıkan pişmanlık ateşleriyle ölür. Tekrar hazîneye dönmek istediği zaman ise kendisine:

عَلَى نَفْسِهِ فَلَيْتَكَ مَنْ ضَاعَ عُمْرُهُ وَلَيْسَ لَهُ فِيهَا نَصِيبٌ وَلَا سَهْمٌ

"Burada hissesi ve nasîbi bulunmayıp, Ömrü zâyî olan kendi nefesine ağlasın."

şiri okunur. Mârifet sâhiplerinin durduğu noktadan geri kalan kimselerin vay hâline ki âlemler kâr ederken onun zararı zuhûr etmiş ve mukarreplerin levhasından ismi nakle-dilmiştir.

Allâh-u Te'âlâ bizi ve sizi kovulmuşluğun rüsvaylığından korusun, bizi de sizi de uzak kalmanın alçaklığından muhâfaza buyursun. Şüphesiz ki, O Mütefaddil'dir, Cemîl'dir, Rahîm'dir, Azîm'dir (fazl-u kerem, cemâl, rahmet ve azamet sâhibidir). (Şeyh Ahmed ibnü 'Alî el-Bûnî, Şemsü'l-me'ârifî'l-kübârâ, 2/157-160)

HER ÇARŞAMBANIN UĞURSUZLUĞUNDAN KORUNMAK İÇİN HER SALIYI ÇARŞAMBAYA BAĞLAYAN GECE OKUNACAKLAR

Mâü'l-Ayneyn Hazretleri'nin ehl-i hayırdan ve ehl-i ilimden olan güvenilir zatlardan naklettiğine göre, her çarşamba gecesi yani salıyı çarşambaya bağlayan gece akşamları yatsı arasında:

100 kere: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.»

100 kere: «يَا خَالِقُ.»

100 kere: «سُبُوْحٌ قُدُّوسٌ.»

100 kere de: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.»

okumaya devâm eden kişiyi **Allâh-u Te'âlâ** o sene inecek bütün belâlardan muhâfaza eder. (Mâü'l-'Ayneyn, Na'tü'l-bidâyât, sh:168)

İSTEKLERE NÂİL OLMAK İÇİN KILINACAK MÜHİM BİR HÂCET NAMAZI

Enes (Radiyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır: “**Rasûlüllâh** ﷺ’in ashâbından, **Ebû Mi‘lak** künyesi ile mâruf olan ensardan bir zat vardı. Hem kendi malı, hem de başkasının malları ile uzak yerlere giderek ticâret yapan, zühd ve takvâ sâhibi bir zattu.

Yine bir gün ticâret için yola çıkmıştı ki karşısına tepeden tırnağa silah kuşanmış bir hırsız çıktı ve ona: ‘Mallarını bırak, zîrâ seni öldüreceğim.’ dedi. **Ebû Mi‘lak** (Radiyallâhu Anh): ‘Malımı almak istemiyor musun?’ deyince hırsız: ‘Hayır, sâdece kanını istiyorum.’ dedi. **Ebû Mi‘lak** (Radiyallâhu Anh) da: ‘Müsâde et de namaz kılalım.’ dedi. Hırsız: ‘Dilediğin kadar kıl (niceleri bu durumda namaz kıldı ama onlara fayda vermedi).’ dedi. Bunun üzerine **Ebû Mi‘lak** (Radiyallâhu Anh) (dört rekât) namaz kıldı ve namazdan sonra 3 defâ:

‘Yâ **Vedûd** (kullarına karşı şefkatli olan)! Ey ulu olan Arş’ın sâhibi! Ey her istediğini (istediği gibi) yapabilecek olan! Erişilemeyen o yüce izzetin, eksiltil(mesi aslâ düşünül)emeyen o mükemmel mülkün ve Arşın’ın direklerini dolduran o muazzam nûrun hürmetine, bu hırsızın şerrine karşı bana kâfi gelmeni Senden istiyorum. Ey **Muğîs**! Bana yardım et. Ey imdâd eden! İmdâdıma yetiş. Ey yardım eden! Bana imdâd et.’ duâsını tekrarladı.

Tam o esnâda bir atlı belirdi ve elindeki mızrağı atının iki kulağı arasına yerleştirmiş bir şekilde süratle eşkiyâya doğru yöneldi. Derken o atlı, elindeki mızrağı eşkiyâya öyle bir vurdu ki, anında can verdi. Atlı **Ebû Mi‘lak** (Radiyallâhu Anh)a dönerek: ‘Kalk.’ dedi. **Ebû Mi‘lak** (Radiyallâhu Anh): ‘Anam babam sana fedâ olsun, sen de kimsin? **Allâh-u Te‘âlâ** bu (sıkıntılı) günde seninle bana yardım etti.’ diye sordu.

Bunun üzerine o atlı: ‘Ben dördüncü kat gökte bulunan bir meleğim. Sen ilk duâ ettiğin zaman gök kapılarından gelen bir gürültü işittim. İkinci defâ duâ edince semâ ehlinin feryâdını duydum. Sonra üçüncü defâ duâ edince bana ‘Bu, sıkıntı içindeki bir kulun duâsıdır.’ denildi. Ben de **Allâh-u Te‘âlâ**’dan onu öldürme işini bana vermesini istedim (ve işte gelip hırsız öldürdüm).’ diye anlattı.”

Enes (Radiyallâhu Anh) sonra şöyle demiştir: “Şunu iyi bil ki, her kim abdest alıp (dört rekât) namaz kıldıktan sonra bu duâ ile **Allâh-u Te‘âlâ**’ya yalvarırsa, o kişi dara düşmüş olsun ya da olmasın duâsı kabûl olur (ve içinde bulunduğu sıkıntıdan kurtulur).” (İbnü Hacer el-‘Askalânî, el-İsâbe fî temyîzi’s-sahâbe, rakam:10551, 7/379; Hibetullâh el-Lâlikâî, Şerhu usûli’l-i’tikâdi Ehli’s-Sünneti ve’l-Cemâ‘a, 5/166-167; Ziyâüddîn el-Makdisî, Kitâbu’l-‘udde li’l-kerbi ve’ş-şidde, rakam:32, sh:72-73; İbnü Ebi’d-dünyâ, Kitâbu Mücâbi’d-da’ve, rakam:23, sh:27-29; Kitâbu’l-Hevâtif, rakam:14, Mevsû‘atü İbni Ebi’d-dünyâ, 2/440-441; İb-nü’l-Esîr, Üsdü’l-Ğâbe, rakam:6260, 6/295)

Tabî ki bu zâtın korktuğu şey hırsız olduğundan böyle duâ etti. Herkesin sıkıntısı bundan ibâret olmayacağı için bu lafzı umûmî zikretmek gerekir. Ayrıca ezberleyebilenler için en uygun olan diğer kaynaklarda zikredildiği vechile; bu duânın namazın son secde-sinde okunmasıdır.

Duânın Okunuşu

«يَا وَدُودُ! يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ! يَا فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ! أَسْأَلُكَ بِعِزِّكَ الَّذِي لَا يُرَامُ،
وَمُلْكِكَ الَّذِي لَا يُضَامُ، وَبِنُورِكَ الَّذِي مَلَأَ أَرْكَانَ عَرْشِكَ، أَنْ تَكْفِيَنِي شَرَّ هَذَا
اللِّصِّ، يَا مُغِيثُ! أَعِثْنِي، يَا مُغِيثُ! أَعِثْنِي، يَا مُغِيثُ! أَعِثْنِي.»

